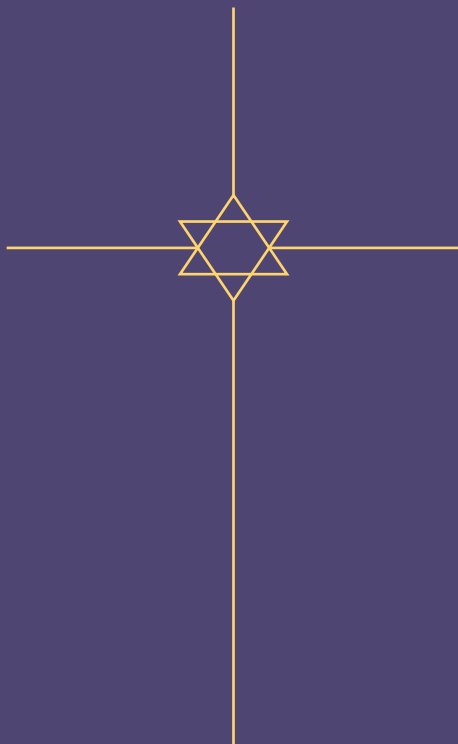

מולד המרכז להתחדשות הדמוקרטיה

ישו זה כאן

עלייתה והשפעתה של הברית הפוליטית בין
הימין הישראלי לנצרות האוונגליסטית

ליאת שלזינגר

תחקיר ראשוני: אלישבע גולדברג

סייעו בהכנת התחקיר: ד"ר הלל בן-ששון, אלון קורם

בדיקת עובדות: יונתן אילביצקי

עריכה: יונתן לוי

תוכן עניינים

4-6	תקציר
7-10	הקדמה: ברוכים הבאים לסוף העולם
11-20	פרק 1: מיהם האוונגליסטים?
21-29	פרק 2: התמסדות הקשר בין האוונגליסטים לימין הישראלי
30-47	פרק 3: האוונגליסטים בכנסת
48-55	פרק 4: מעורבות בחברה הישראלית
56-62	פרק 5: תמיכה במפעל ההתנחלויות
63-71	פרק 6: הון, שלטון, מיסיון - השפעת האוונגליסטים על ענף התיירות

תקציר

מעטים בלבד מבין אזרחי ישראל מודעים למידת השפעתו של הלובי האוונגליסטי על המתרחש במערכת הפוליטית. נראה כי ככל שהלובי הזה מחזק את אחיזתו במסדרונות הממשלה והכנסת, כך הוא מצליח לשמור על כרופיל נמוך ולהישאר אחד השחקנים הכי פחות מוכרים בזירת הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

בעשור האחרון נרשמה התקרבות משמעותית בין גורמים בכירים בפוליטיקה הישראלית להנהגה האוונגליסטית: קבוצות אוונגליסטיות מעצבות את סדר היום הפוליטי של חברי כנסת, משפיעות על יחסי החוץ של המדינה ומשקיעות הון עתק בתשתית ארגונית שמאפשרת להן להתערב במצב המדיני במזרח התיכון. קבוצות מאורגנות אלו נהנות מנוכחות קבועה במוסדותיה הרשמיים של המדינה, וכל זאת הרחק מעיניהם של אזרחי ישראל, המושפעים באופן ישיר מהתערבותו הגוברת של הזרם הדתי הפונדמנטליסטי במציאות חייהם.

תחקיר זה מתחקה אחר מבנה הלובי, הגופים הקשורים אליו ודרכי פעולתם. יתרה מזאת, הוא מתאר את השלכות המעורבות האוונגליסטית על הפוליטיקה והחיים בישראל: מיהם הגופים האוונגליסטיים המרכזיים? מהי התשתית האידיאולוגית-תיאולוגית שמניעה אותם? מהם מקורות המימון שלהם? מיהם בני בריתם המרכזיים? ומדוע למרות פעילותם הענפה אין אנו שומעים עליהם?

פעילותו הכמעט-חשאית של הלובי מתבצעת תחת אצטלה של תמיכה ללא סייג במדינת ישראל. למעשה, מדובר בתמיכה צרה בהרבה, שרואה לנגד עיניה לא את טובתה הכללית של המדינה אלא חזון פוליטי ספציפי ומוגדר – זה המזוהה עם הימין המתנחלי. זו הסיבה שחלק ניכר מהקשרים הכלכליים והמדיניים של האוונגליסטים מתנהלים מול גופי הימין: מפלגות, עמותות ומועצות מקומיות.

מדובר בבית פוליטי חדשה יחסית, הנשענת על הצטלבות אינטרסים ובסיס אידיאולוגי משותף. מבחינת אינטרסים, בדומה להנהגת יש"ע, גם האוונגליסטים מתנגדים באופן נחרץ לחלוקת הארץ כפתרון אפשרי לסכסוך הישראלי-פלסטיני. אלא שבניגוד למתנחלים, הם עושים זאת מתוך אמונה שהתפשטות יישובים יהודיים בכל חלקי ישראל המקראית היא בבחינת תנאי מקדים להתגלות השנייה של ישו. חזונם המשיחי של חלק מהמנהיגים האוונגליסטים מייעד לעם היהודי בישראל גורל רע ומר: שני שלישים ממנו יושמדו במלחמת גוג ומגוג. מבחינה אידיאולוגית, הימין האוונגליסטי והימין המתנחלי חולקים שפה משותפת, שבאה לידי ביטוי בסדר יום חברתי שמרני דומה ובעוינות עזה כלפי האסלאם.

הפן החשוב ביותר של הברית בין הנצרות האוונגליסטית לימין הישראלי מתבטא בהשפעת הארגונים הנוצריים על יחסי ישראל-ארצות הברית. גופים אלה, הנהנים מתשתית ארגונית מפותחת וממשאבים כספיים רבים, מעורבים במהלכים דיפלומטיים הרי-גורל ומשמיעים בווינינגטון את קולו של הימין המתנחלי בעוצמה חסרת תקדים. כך, למשל, הם מפעילים לחצים אדירים על הבית הלבן – בין שיושב בו נשיא דמוקרטי או רפובליקני – להימנע מקידום כל פשרה מדינית בין ישראל לפלסטינים. גורמים

אוונגליסטיים גם שיחקו תפקיד מרכזי מאחורי הקלעים של משבר נתניהו-אובמה לפני בחירות 2015.

אף על פי שרבות מהקבוצות האוונגליסטיות מייחלות בגלוי למותם ההמוני של מיליוני יהודים, הן זוכות לשינוף פעולה מצד גורמים ממלכתיים. הכנסת הפכה זה מכבר למוקד פעילות אוונגליסטית שוקקת שבמרכזה עומדת "השדולה לקידום היחסים עם קהילות נוצריות בעולם", גוף פרלמנטרי רב-השפעה וממון, המגובה על-ידי רשת של 25 שדולות אחיות בבתי נבחרים בעולם.

מאחורי פעילות השדולה בכנסת עומדת קרן ה-IAF, קרן זרה המבוססת בווישינגטון ומנווטת את מהלכי השדולה בהתאם לסדר היום הפוליטי של ראשיה ותורמיה. במרוצת השנים עלה בידי הקרן ליצור זהות מוחלטת בינה ובין השדולה הרשמית - תוך שימוש אסור בסמלי מדינת ישראל - וכך נהנתה ממראית עין של גוף רשמי השייך לכנסת, אף שאינה כזו.

הקשר בין חברי הכנסת לשותפיהם האוונגליסטים אינו רק אידאולוגי, אלא גם כזה שיש בצדו טובות הנאה. הקרן וארגונים נוספים מרבים להטיס חברי כנסת לנסיעות ממושכות ביעדים אקזוטיים בחו"ל. חלק מחברי הכנסת אף נהנים מתרומות מאותן כנסיות שמטיסות אותם. הח"כים, בתורם, מקדמים את האינטרסים של הכנסיות בארץ: מעניקים להן פרסים, מקצרים עבורן תהליכים ביורוקרטיים ומסייעים בגיוס כספים. לדוגמה, באחד המקרים העניקה המדינה לכנסייה מיסיונרית שטח נרחב בקרבת הכנרת לטובת מיזם נדל"ני - ללא מכרז וללא האישורים המתאימים.

האוונגליסטים משמשים גם גורם מרכזי במימון מפעל ההתנחלויות. עשרות מיליוני דולרים זרמו בשנים האחרונות מחו"ל אל יהודה ושומרון למימון פרויקטים שונים - החל במבני ציבור, עבור בציוד ביטחוני וכלה במחלבות ומגדלי מים. כמו כן, ארגונים אוונגליסטיים מספקים כמות גדולה של מתנדבים לחקלאים מעבר לקו הירוק, כולל במאחזים בלתי-חוקיים. בתוך כך, הלובי האוונגליסטי פועל מול יחידות צה"ל ומקדם ארגונים מיסיונריים, עמותות הנאבקות בהפלות, מהלכים נגד הקהילה הגאה וגופים הפועלים להקמת בית המקדש השלישי בהר הבית, מתוך שאיפה להצית מלחמה כוללת מול האסלאם העולמי.

אבל סיפורה של הברית הפוליטית הזו הוא בראש ובראשונה סיפורו של הימין הישראלי, ויש בו כדי לצייר תמונת מצב של התהליכים המתחוללים בו. ראשית, הקשרים הכלכליים הענפים בין הצדדים מפריכים את טענת הימין כי השמאל הישראלי - ורק הוא - נשען על כסף זר. שנית, השותפות בין הימין הישראלי לכוח היחיד בפוליטיקה האמריקאית שעדיין דוחה את פתרון שתי המדינות מעידה על התרחקותו חסרת התקדים מבני בריתו המסורתיים הליברליים במערב. שלישית, מציאת תשתית אידאולוגית משותפת עם מי שנחשבים לשוליים הקיצוניים והפונדמנטליסטיים של המפה הפוליטית העולמית מלמדת רבות על תהליכי ההדתה וההקצנה שעבר הימין הישראלי בעשר השנים האחרונות.

תמצית הממצאים:

- בעשור האחרון חלה התקרבות דרמטית בין הימין הישראלי לימין האוונגליסטי, בעיקר בארה"ב. במסגרת ברית זו זוכים גורמים אוונגליסטיים לדרסת רגל משמעותית בחיים הפוליטיים בישראל, ומשפיעים באופן עמוק על יחסי ישראל-ארה"ב. השותפות בין הימין לאוונגליסטים - הכוח היחיד בפוליטיקה האמריקאית שעדיין דוחה את פתרון שתי המדינות - מעידה על מגמת ההתרחקות מבני הברית המסורתיים הליברליים במערב.
- השדולה האוונגליסטית בכנסת נשלטת על-ידי קרן זרה בשם IAF היושבת בווינגטון. עובדי הקרן מבצעים עבודת לובי באופן עצמאי בשם השדולה - תוך שימוש אסור בסמלי המדינה - במטרה לקדם את סדר היום הפוליטי של ראשיה ותורמיה. מצג שווא זה יוצר את הרושם המוטעה כי עובדי הקרן מועסקים על-ידי הכנסת או פועלים בשליחותה.
- בין 2006 ל-2014 טסו 20 ח"כים 69 פעמים על חשבון גורמים אוונגליסטיים לשלל יעדים מסביב לעולם. מטרת הנסיעות אינה מדווחת לציבור, וחלקן כוללות שהות ממושכת באופן חריג ביעדים כגון הפיליפינים, ברבדוס והאיים הקאריביים.
- הח"כים, בתורם, מקדמים את האינטרסים של הארגונים האוונגליסטיים בארץ: מעניקים להם כרסים, מקצרים עבורם תהליכים ביורוקרטיים ומסייעים בגיוס כספים. באחד המקרים הוענק לכנסייה מיסיונרית שטח נרחב לחופי הכנרת לטובת מיזם נדל"ני - ללא מכרז וללא האישורים המתאימים.
- האוונגליסטים משמשים גורם מרכזי במימון מפעל ההתנחלויות. עשרות מיליוני דולרים וכוח עבודה זרמו בשנים האחרונות מחו"ל למימון פרויקטים ביהודה ושומרון (כולל מאחזים בלתי-חוקיים) ולתנועות המקדש.
- הלובי האוונגליסטי בישראל מקדם ומממן ארגונים מיסיונריים (גם בקרב יחידות צה"ל), עמותות הנאבקות בהפלות ומהלכים נגד הקהילה הגאה.

הקדמה: ברוכים הבאים לסוף העולם

באוקטובר האחרון, בזמן שהמוני בית ישראל חוגגים את חג הסוכות, התקיים בירושלים פסטיבל בינלאומי לצליינים נוצרים. ערב השיא של הכנס קיבץ לאלום אחד ארבעת אלפים נוצרים אוונגליסטים משמונים מדינות שונות.¹ על הבמה ניצב יורגן בולר, איש דת גרמני העומד בראש ארגון בשם "השגרירות הנוצרית הבינלאומית", והסביר לנוכחים שעליהם להתאזר בסבלנות.² "הרסטורציה היא תהליך", הדגיש. "זהו תהליך פיזי שייגמר ברסטורציה רוחנית. אלוהים אומר שיבוא הזמן והוא ישפוך את רוחו של ישו על בני-האדם. היו סבלניים עם העם היהודי. הם נאבקים באותן סוגיות שהארצות שלכם מתמודדות איתן: יש מצעדי גאווה בירושלים, יש הפלות על האדמה הזאת. זאת אומה שעדיין צריכה להינצל".³

למרות טענותיו של המטיף בדבר חטאיו הכבדים של העם היהודי, מוסדותיה הרשמיים של אותה "אומה שצריכה להינצל" פרשו חסות ממלכתית על האירוע הדתי. למעשה, משתכפי הכנס אף זכו לברכה מצולמת מראש הממשלה, בנימין נתניהו, שהצהיר כי "אין לישראל חברים טובים מכם בשום מקום בעולם".⁴ בולר לא חסך במחמאות אף הוא. "אין ממשלה בעולם המנהלת קשרים הדוקים כל-כך עם אוונגליסטים כמו ממשלת ישראל", אמר לקהל.⁵ ואכן, אכילו נשיא המדינה, ראובן ריבלין, פינה זמן בלו"ז העמוס של "הסוכה הנשיאותית הנוודת" כדי להגיע להשתתף באירוע באופן אישי.⁶ הייתה זו הפעם הראשונה בתולדות המדינה שהנשיא עצמו מגיע לנאום בטקס הסוכות השנתי של הנוצרים האונגליסטים.⁷ למרות זאת, בחרו בבית הנשיא להצניע את האירוע.

פסטיבל הסוכות השנתי של "השגרירות הנוצרית", 2014. התמונה מעמוד הפייסבוק של הארגון

כמדי שנה גם הפעם נהנה האירוע, שהתקיים באולם הפיס ארנה בירושלים, מחסות רשמית של משרד התיירות. בסמוך לחדרי ההרצאות הוקמו דוכנים רבים שקשת רחבה של נושאים משמשת בהם בערבובייה: אתרי תיירות לצליינים בישראל, מידע שימושי על שתילת עצים, בתי ספר להכשרת

1 <http://tinyurl.com/nv5wcq5>
 2 <http://youtu.be/zrpYRGyZZug?t=1h26m20s>, ראו 1:48:00 ש.ד.
 3 <http://vimeo.com/108876359>
 4 <http://youtu.be/zrpYRGyZZug?t=1h26m20s>, ראו 1:26:00
 5 <http://tinyurl.com/lgubq62>
 6 <https://www.youtube.com/watch?v=i-jX00fqCM>
 7

עיתונאים משיחיים, נתונים על הפלות במדינת היהודים וברושורים צבעוניים שעסקו במועד המשוער של האפוקליפסה. לצד קבוצת הדוכנים מיקמה "השגרירות הנוצרית" תחנות לגיוס תרומות שבהן ניתן גם היה להירשם לשלל הסיורים שמציע הארגון. העוברים ושבים התבקשו להזדרז, מאחר שההרשמה לאחד הסיורים הפופולריים ביותר - סיור בגבעות השומרון, הכולל גם ביקור בכרמים שבהם מתנדבים פעילי מיסיון - עמדה להיסגר מעודף משתתפים⁸.

ההשתתפות בכנס החגיגי הותנתה ברישום מראש. ישראלים שחלפו במקום לא הורשו להירשם, וקומץ סקרנים שהתקשו להיכנס לא עברו את הסינון הקפדני ונדחו על הסף.

הערב היחיד שהיה פתוח בפני מוזמנים ישראלים נקרא "ערב האורחים הישראלים", ובו אפשר היה למצוא בקהל חיילים מחטיבת הצנחנים, מיחידת מגלן ומגדוד חרב הדרוזי, שהובאו לשם באופן מאורגן.

בשלב כלשהו הועלו החיילים על הבמה וניצבו עליה כשהם לבושים במדי צה"ל ואוחזים בדגל המדינה. מעליהם התנוסס שלט ענק ועליו הכיתוב: "רסטורציה"⁹. זהו מושג מפתח בתיאולוגיה האוונגליסטית, הנושא שני פירושים עיקריים: תחיית ישו או השבת היהודים לחיק האל על-ידי המרת דתם. הקהל שמילא את האולם הריע במשך דקות ארוכות ללוחמים היהודים

שעמדו לפניו נבוכים. ספק רב אם לחיילים שעל הבמה היה מושג כלשהו לגבי משמעות השלט שנתלה מעליהם. כך או כך, הנאומים שנישאו באותו ערב היו רכים ומפויסים מאלה שנשמעו בשאר ימי הכנס, והותאמו במיוחד לאוזניים ישראליות¹⁰.

מוקדם יותר באותו שבוע התקיים במסגרת הפסטיבל כנס פוליטי שבו השתתפו חברי כנסת לצד 20 חברי פרלמנט מ-16 מדינות שונות¹¹. סדר היום היה ימני מאוד. המימון הגיע מהקונגרס היהודי העולמי ומ"השגרירות הנוצרית", ארגון הנהנה מתקציב של יותר מ-20 מיליון שקל בשנה. השדולה לקידום היחסים עם הקהילות הנוצריות בעולם, שפועלת במסגרת הכנסת, פרשה חסות רשמית על האירוע¹². בשיאו של הכנס זכו הנוכחים לתדרוך מפי שר הביטחון, משה יעלון, ולאחר מכן סיור במעלה

על הבמה ניצבו חיילים במדי צה"ל כשהם אוחזים בדגל המדינה. על מסך מעליהם ריצדה המילה "רסטורציה" - מושג אוונגליסטי שפירושו תחיית ישו או השבת היהודים לחיק האל באמצעות המרת דתם

חיילי צה"ל בפסטיבל הסוכות של "השגרירות הנוצרית" בירושלים, 2014

8 <http://feast.icej.org/special-bus-excursions>
 9 לטרטון מהאירוע ראו כאן: <https://www.youtube.com/watch?v=mge8LviFFcM>
 וגם כאן: <http://tinyurl.com/nrq5dau>, וכאן: <http://tinyurl.com/p8d6rj4>
 10 <http://feast.icej.org/israeli-guest-night>
 11 <http://tinyurl.com/ksjfe9k>
 12 <http://tinyurl.com/oxzqbg7> וראו גם כאן: <http://tinyurl.com/naq7tof>

אדומים שעסק במקורות המימון של אונר"א (סוכנות האו"ם לפליטים), הנמצאת תדיר תחת מתקפה של הימין האמריקאי¹³. בין המשתתפים ניתן היה למצוא את ח"כ איילת שקד (הבית היהודי), ח"כ רוברט אילטוב (ישראל ביתנו), ח"כ דוד רותם (ישראל ביתנו) וסגן שר החוץ צחי הנגבי (ליכוד).

אף שרוב חברי הכנסת הללו פעילים מאוד ברשתות החברתיות, כולם - להוציא את סגן השר הנגבי ורוברט אילטוב - נמנעו מלעדכן את ציבור העוקבים שלהם על השתתפותם באירוע. כך, לדוגמה, ח"כ שקד, שעדכנה במהלך חג הסוכות את עמוד הפייסבוק שלה על בסיס יומימי, מצאה לנכון לדווח לגולשים על ביקור באתר הארכיאולוגי סוסיא שבהר חברון, על השתתפות בעצרת למען תושבי דרום-תל-אביב ועל שותפות ביזמה חדשה למען הספרות העברית¹⁴. הכנס הפוליטי רב המשתתפים, שנערך במימון אוונגליסטי, נשמט משגרת העדכונים שלה.

כנס הסוכות השנתי אינו אלא אירוע אחד בלו"ז הצפוף של האוונגליסטים המעורבים בחיים הציבוריים בישראל. לאורך השנה כולה מגיעות לארץ אינספור משלחות, בדרגים שונים,

ב-2012 נשא נתניהו נאום מול 800 אוונגליסטים בירושלים, חברי הארגון "נוצרים מאוחדים למען ישראל". בראש הארגון עומד המטיף ג'ון הייגי, שהכריז בעבר כי "היטלר הגשים את רצון האל"

של נוצרים אוונגליסטים. באותו אופן יוצאות מ ישראל משלחות של חברי כנסת שמשתתפות באירועים מקבילים בכנסיות ברחבי העולם. בשלוש הכנסות האחרונות מימנו ארגונים אוונגליסטיים לא כחות מ-69 טיסות של חברי כנסת.

הקשרים ההדוקים שפיתחו המנהיגים האוונגליסטים בארץ מעניקים להם גישה חופשית למסדרונות הכוח בישראל - במיוחד אצל נבחרי ציבור מצדה הימני של המפה הפוליטית, כולל ראש הממשלה, בנימין נתניהו, עצמו.

במרץ 2012 נשא נתניהו נאום מול קהל של שמונה מאות אוונגליסטים בירושלים, חברי הארגון "נוצרים מאוחדים למען ישראל". בראש הארגון עומד המטיף השנוי במחלוקת ג'ון הייגי - שהכריז בעבר כי "היטלר הגשים את רצון האל"¹⁵ - המקיים קשר ארוך שנים עם נתניהו. בנאום חגיגי לפני באי הכנס הצהיר נתניהו כי "אנחנו עדים לשינוי דרמטי ביחסים בין נוצרים ליהודים, המתמקדים כעת בערכים המשותפים שלנו ובעתיד המשותף שלנו, שאותו כולנו חולקים"¹⁶.

שינוי דרמטי? עתיד משותף? לאוזניים ישראליות הביטויים הללו נשמעים כמילות חנופה שגרתיות של פוליטיקאי כלפי קהל מאזינים עשיר בכסף ובקשרים פוליטיים. אוזניים אוונגליסטיות, לעומת זאת, יתרשמו מאוד מראש ממשלה יהודי המגלה בקיאות מפתיעה ברזי השפה הפנימית של קבוצה דתית בעלת עולם מונחים נבדל, מוסדות בינלאומיים והשקפה ייחודית משלה על העולם; אוזניים אוונגליסטיות שמעו באותו יום ראש ממשלה ישראלי המדבר - "שינוי דרמטי", "עתיד משותף" - על הביאה השנייה של ישו.

13 <http://tinyurl.com/occarst> :םוי
14 <http://tinyurl.com/onp3zoh>
15 <http://tinyurl.com/m22rj19>
16 <http://tinyurl.com/4pjx8>
<http://tinyurl.com/m73yp93>

את המיומנות הזו ניתן לכנות "שפה כפולה": היכולת להשתמש במלים כך שיישאו משמעות אמונית עמוקה עבור מאמינים נוצרים, אך יישמעו גם שגרתיות למדי לקהל הרחב. בשלושת העשורים האחרונים שכלל נתניהו מיומנות זו לכדי אומנות, והוא נחשב היום לאחת הדמויות האהודות ביותר על אוונגליסטים אמריקאים. לא לחינם משווים אותו מגישי תוכניות ברשתות הטלוויזיה הנוצריות לדוד המלך, ומפצירים בצופיהם להתפלל לשלמו ולהצלחתו¹⁷.

השפה הכפולה של נתניהו, הגעתו הכמעט-חשאית של הנשיא ריבלין לכנס בירושלים, הימנעות הח"כים מדיווח על השתתפותם - כבר שנים שנבחרו הציבור הישראליים מעדיפים להצניע ככל האפשר את קשריהם המתהדקים עם הלובי האוונגליסטי הפועל בארץ. ניתן להסביר תופעה זו בכמה דרכים.

השפה הכפולה של נתניהו, הגעתו הכמעט-חשאית של הנשיא ריבלין לכנס בירושלים, הימנעות הח"כים מדיווח על השתתפותם - כבר שנים שנבחרו הציבור מצניעים את קשריהם עם הלובי האוונגליסטי

ראשית, הרעיונות האוונגליסטיים זרים מאוד להוויה הישראלית והיהודית, ורבים מהם מתנגשים לא רק עם סט הערכים שמאפיין את רוב הציבור, אלא כוללים פגיעה של ממש באינטרסים הבסיסיים

ביותר של אזרחי ישראל. כך, לדוגמה, אחד המרכיבים העיקריים בחזון האוונגליסטי של חלק מהזרמים הוא התלקחות הכרחית של מלחמת גוג ומגוג במזרח התיכון, שתמיט אסון על העם היהודי. איזה פוליטיקאי ישראלי יעז להתגאות בברית פוליטית עם קבוצות המייחלות בלהט דתי לשואה שנייה?

סיבה אפשרית שנייה לטשטוש הקשרים של פוליטיקאים ישראלים עם הלובי הנוצרי היא סכומי הכסף הגדולים שזורמים מכיסים אוונגליסטיים לפרויקטים מרכזיים של הימין הישראלי. הבלטת קשרים כלכליים אלו תקשה בוודאי על נציגי הימין להתמיד במתקפתם על השמאל, בטענה שהוא - ורק הוא - נסמך על מקורות מימון זרים. אפשרות שלישית היא שהשפה האידאולוגית המשותפת שמוצאים נציגי הימין עם מי שנחשבים בארצות הברית לפונדמנטליסטים קיצונים עלולה להכתיב את תדמיתם בעיני הציבור הרחב ולחדד את מגמות ההקצנה וההדתה המאפיינות את הימין הישראלי בשנים האחרונות. אפשרות רביעית היא שנציגי הציבור הימנים מבינים כי סט הערכים שמבקשים האוונגליסטים לקדם כאן זרים מאוד לאופיה של החברה הישראלית.

וכך, למרות השפעתם הרבה על המתחולל במזרח התיכון, האוונגליסטים הם עדיין השחקן הכי פחות נחקר בזירת הסכסוך הישראלי-פלסטיני. אפילו מי שעוקב בדריכות אחר נפתולי הפוליטיקה הישראלית, מכיר באופן מעורפל בלבד את הגורמים הזרים הללו שבאמצעות הון עתק, להט דתי והשפעה עצומה בווינגטון מצליחים להותיר חותם של ממש על המציאות הישראלית - הרחק מעין הציבור והתקשורת.

לא תיתכן הבנה מעמיקה של המערכת הפוליטית בישראל ללא בירור מעמיק לגבי מקומם של האוונגליסטים בתוכה.

מיהם האוונגליסטים?

1

דמוגרפיה. על-פי ההערכות, חיים היום ברחבי העולם כ-285 מיליון נוצרים אוונגליסטים¹⁸. בשנים האחרונות קבוצה זו עולה לעתים קרובות לסדר היום הציבורי בשל השפעתה הגדלה על המערכת הפוליטית בארצות הברית. לאוונגליסטים האמריקאים משקל אלקטורלי גדול במיוחד, מאחר ששיעור ההשתתפות שלהם בבחירות גבוה מחלקם היחסי באוכלוסייה. תופעה זו נובעת מהשקעה רבת-שנים במנגנונים פוליטיים יעילים שנועדו להעלות את אחוזי ההצבעה בקרב הימין הדתי¹⁹. למעשה, אוונגליסטים מהווים היום כ-26% מכלל המצביעים בארצות הברית, כ-91 מיליון איש, מה שהופך אותם לתנועה הדתית הגדולה בצפון אמריקה²⁰. לא כולם מקיימים זיקה הדוקה לישראל, אבל יש בנתון זה כדי להמחיש עד כמה איתנים היסודות שעל בסיסם פועלים אותם ארגונים שמגלים מעורבות עמוקה בפוליטיקה הישראלית. גם מחוץ לארצות הברית נרשמת התפשטות מהירה של הזרם האוונגליסטי, במיוחד בברזיל, באסיה ובאפריקה.

תיאולוגיה. על-מנת להבין מה מביא נוצרים משיחיים מכל רחבי העולם - מדרום קרוליינה, דרך ניגריה ועד הפיליפינים - להתערב בסכסוך לאומי שבו שקועה מדינה קטנה במזרח התיכון, יש להכיר את עיקרי האמונה האוונגליסטית.

במקביל לתהליכי הקולוניזציה בחמש מאות השנים האחרונות, הפכה הכנסייה הפרוטסטנטית לדת עולמית. מתוכה נולד זרם חדש ומגוון המכונה "נצרות אוונגליסטית". קשה למצוא רשימה מוגדרת של מאפיינים המאחדים את כלל אלפי הקהילות האוונגליסטיות ברחבי העולם²¹. עם זאת, ניתן לקבוע שרוב הנוצרים האוונגליסטים תופסים עצמם כמי שעברו חוויה רוחנית עמוקה שהשיבה אותם לזרועות הכנסייה. חוויה מכוננת זו הם מכנים לידה מחדש.

בנוסף, רבים מהם רואים בכתבי הקודש - התנ"ך והברית החדשה כאחד - מקור סמכות עליונה לחייהם, מאמינים בדבקות במשמעות המילולית של הכתוב בהם, ומחפשים באופן מתמיד בטקסטים המקודשים תשובות לסוגיות קיומיות אקטואליות. עוד מאפיין של הנצרות האוונגליסטית הוא אמונה בגישה פעילה בכל הקשור לחיי הדת: אצל האוונגליסטים החיים הדתיים מהווים מרכיב מכריע בזהותם האישית - הם מעצבים את חיי היומיום, וצובעים בגוון דתי כל אספקט בקיום האנושי של המאמינים. ההחזרה בתשובה (To evangelize) היא מיסודות הקיום של המאמין האוונגליסטי. כפועל יוצא מכך, הנצרות האוונגליסטית מזוהה עם מיסיון אקטיבי ונחוש, שמקדם את הפצת בשורתו של

¹⁸ <http://tinyurl.com/qfdvs63>

¹⁹ <http://tinyurl.com/09qwy20> וכן: <http://tinyurl.com/ndht7l8>

²⁰ <http://religions.pewforum.org/reports>

²¹ כך, למשל, הגדרה מקובלת אחת, של ההיסטוריון דיוויד בנינטון, מונה ארבעה מאפיינים אוונגליסטיים. על-פי הגדרה מקובלת אחרת, יש דווקא תשעה מאפיינים כאלה.

ישו הן דרך מפגשים אישיים של המאמינים עם שכניהם והן באמצעות רשת עולמית של מוסדות מיסיון מאורגנים.

"נצרות ציונית" היא תת-זרם של הנצרות האונגליסטית. מאות שנים לפני הופעת התנועה הציונית על בימת ההיסטוריה טענו זרמים מסוימים בנצרות הפרוטסטנטית שביאתו השנייה של ישו מותנית בשיבת העם היהודי למולדתו. מה שמכונה בימינו "נצרות ציונות" הוא המשכם הרעיוני של זרמים אלו.

המשותף לכלל האונגליסטים המגלים עניין מיוחד בישראל הוא אמונתם כי שיבת היהודים לארץ המובטחת והקמת מדינת ישראל הן בגדר התגשמות של נבואות המופיעות בתנ"ך ובברית החדשה. גישה זו עומדת בסתירה לחלק מהפרשנויות הקלאסיות של הנצרות בעת העתיקה ובימי הביניים ולפיהן עם הולדת הנצרות, פקעה הברית בין עם ישראל לאלוהיו והנצרים הפכו להיות "ישראל החדש". האונגליסטים מתנגדים לפרשנויות אלו ורואים ביהודים עם נבחר - ולא עם שאלוהים נטש לטובת הנוצרים. יחד עם זאת, למרות אמונה זו, רוב מוחלט של האונגליסטים עדיין מאמינים כי בסופו של דבר על היהודים להתנצר.

אונגליסטים או נוצרים ציונים? כמה מלים על בחירת מלים

אחד הכינויים המקובלים לקבוצות אונגליסטיות המגלות עניין מיוחד בישראל הוא "נוצרים ציונים". במסמך זה בחרנו שלא להשתמש בכינוי הנפוץ בגלל אופיו המתעתע. ממונח זה משתמע כי ה"נוצרים הציונים" מזדהים, בראש ובראשונה, עם זכותו הטבעית של הקולקטיב הלאומי היהודי להגדרה עצמית במסגרת של מדינה. לא כך הדבר.

תחת כינוי זה נכלל היום מגוון רחב ביותר של קבוצות דתיות. למרות השוני הרב באמונות ובדרכי הפעולה של קבוצות אלו, משותפת להן האמונה כי שיבת היהודים לארץ המובטחת והקמת מדינת ישראל הן הגשמה של הנבואות המופיעות בתנ"ך ובברית החדשה. רובם המכריע של ה"נוצרים הציונים" רואה בתחיית עם ישראל בארצו שלב דתי הכרחי בדרך להתגלות השנייה של ישו, ומשום כך תומך באופן נלהב במדינת ישראל.

קבוצות המקדמות את שיבת היהודים לארץ ישראל המקראית, מתוך מגמה לקרב את בוא המשיח, מוכרות בנצרות הפרוטסטנטית זה מאות שנים. הזרמים המכונים כיום "ציונים" הם המשך ישיר של אותן קבוצות מוקדמות. מכאן שהזיהוי של קבוצות אונגליסטיות מסוימות עם המושג המודרני-לאומי "ציונות" יהיה בגדר חוסר דיוק מהותי. לפיכך, מאחר שכל נושאי הדוח משתייכים לזרם אונגליסטי זה או אחר, בחרנו להשתמש במונח הכללי יותר "אונגליסטים". הכינוי אמנם כללי יותר, אך גם הולם יותר את הרעיונות והמניעים העומדים בבסיס הפעילות המתוארת במסמך. יחד עם זאת, חשוב להדגיש כי לא כל האונגליסטים חשים זיקה עמוקה לנעשה בישראל וכי לא כולם מחזיקים בתפיסת עולם שמרנית-ימנית.

בקביעתם זו מסתמכים האוונגליסטים בעיקר על פרשנות לקטע מתוך איגרת פאולוס אל הרומיים (פרק י"א, פסוקים י"ז-כ"ד):

17 ואם נכרתו כמה ענפים מעץ הזית, ואתה, זית-בר, הרכבת במקומם ושתפת בשרש העץ ובלשדו, 18 אזי אל תתנשא על הענפים. אם תתנשא, דע לך שלא אתה נושא את השורש, אלא השורש נושא אותך. 19 אתה תאמר: "הענפים נכרתו כדי שארכב אני". 20 יפה! בגלל אי-אמונה נכרתו, אך אתה על-ידי אמונה מחזיק מעמד. אל תתגאה אלא המלא יראה, 21 שהרי אם לא חס אלוהים על הענפים המקוריים, גם עליך לא יחוס. 22 לכן שים לב לטובו של אלוהים ולחומרתו: מחד גיסא חמרה כלפי הנכשלים; מאידך גיסא, טובו של אלוהים עליך אם תעמוד בטובו, ולא - גם אתה תיכרת. 23 ואם לא ימשיכו בחוסר אמונתם ירכבו גם הם, שכן אלוהים יכול להחזירם ולהרכיבם. 24 הרי אם אתה נכרת מעץ זית בר מטבעו, ובנגוד לטבע הרכבת על עץ זית טוב, כל שכן אלה, המקוריים, ירכבו על עץ הזית שלהם!

במשל זה מדמה פאולוס את הנוצרים לענפים חדשים שהורכבו על גזע עץ זית עתיק. הגזע העתיק הוא עם ישראל, ועל-כן מטיף פאולוס לנוצרים לא להתנשא על היהודים. בפסוקים

בין האוונגליסטים הפועלים בארץ ומקיימים קשרים הדוקים עם הימין ניתן למצוא רבים שרואים בעבודתם אמצעי נוסף להפצת בשורת ישו ולקידום המרת דתם של היהודים החיים בישראל

כ"ג וכ"ד מתנבא השליח כי יבוא יום והאל ישוב וירכיב את הענפים הגדועים של עץ הזית המקורי, קרי היהודים, בחזרה על הגזע שלהם. עבור האוונגליסטים, נבואה זו מתורגמת לאמונה ברסטורציה (שחזור). דהיינו, האמונה שלכל אורך ההיסטוריה התכוון אלוהים להשיב את היהודים לארץ המובטחת.

כל האוונגליסטים מאמינים, כמובן, כי הגאולה תבוא לעולם בדמות הופעתו השנייה של ישו, כשהפעם תכיר האנושות כולה במלכותו האלוהית. רובם סבורים שיש בכוחם לקדם גאולה זו באמצעות פעילות מיסיונרית. אם כך, מהו תפקידם של היהודים בזירוז התגלותו החוזרת של ישו? ואיזה תפקיד ממלאת מדינת ישראל בהקשר זה?

יחס ליהודים ולמדינת ישראל. קיימים שלושה זרמים המספקים כל אחד תשובה אחרת לשאלת מקומם של היהודים בתסריט הגאולה:

● **התנצרות** - הזרם המרכזי של האוונגליזם קובע כי בני האדם יכולים לזכות בישועה אך ורק אם יקבלו על עצמם את האמונה בישו. לפי השקפה זו, משימת המיסיון היא להביא להתנצרות כל בני האדם, ובהם גם היהודים. חלק מהכנסיות האוונגליסטיות אף שמו לעצמן למטרה לנצר את "היהודים תחילה"²². למעשה, בין האוונגליסטים הפועלים בארץ ומקיימים קשרים הדוקים עם הימין יש רבים שרואים בעבודתם אמצעי נוסף להפצת בשורת ישו ולקידום המרת דתם של היהודים החיים בישראל. עבור המשייתיים לזרם זה, התגשמות הנבואות על שיבת עם ישראל לארצו היא שלב הכרחי בדרך לגאולה. יתרה מכך, התגשמות

22 ראו, לדוגמה, את "כנסיית השער" הדוגלת בהפצת הבשורה הנוצרית קודם כל בקרב יהודים ("אל היהודי תחילה"): <http://global.gatewaypeople.com/bless-israel/about-bless-israel>

זו מתפרשת אצלם כאיתות אלוהי לכך ששיבת ישו מתקרבת והולכת.

מוות וחורבן - הגישה מרחיקת הלכת ביותר, שבה מחזיקים חלק מהאוונגליסטים הפועלים כיום בישראל, גורסת כי ההתגלות השנייה של ישו תביא לקטל המוני של כופרים, ובהם שני שלישים מהיהודים החיים בארץ הקודש.

השקפה זו מבוססת על פרשנות ליטרלית של חזון יוחנן, הספר האחרון בברית החדשה. על-פי פרשנות זו, זמן קצר לפני ההתגלות יעלו השמיים כל הנוצרים "האמיתיים" ולצדם "שארית ישראל" - יהודים שיקבלו על עצמם את האמונה בישו. הנס הזה, המתואר ביצירות אמנות אוונגליסטיות כריחוף המוני של רבבות בני-אדם אל עבר העננים, יציל את המאמינים מתקופה של שבע שנים שבה

רגע ה"קריעה" כפי שהוא מתואר ביצירת אמנות אוונגליסטית

יהפוך כדור הארץ לגיהנום עלי אדמות.

מצבו של כל מי שיישאר מאחור יהיה בכי רע: תקופה זו תתברר כ"עת צרה ליעקב" - כלומר, ליהודים - מאחר שהם, בעיוורונם, יקבלו על עצמם משיח שקר, את האנטיכריסט. צורך המשיח ייכנס אל בית המקדש השלישי, יכריז על עצמו כעל אלוהים, ויכונן משטר של אלימות ואימה שיביא למותם של שני שלישים מבני העם היהודי²³. רק לאחר מכן יתגלה ישו, יכניע את האנטיכריסט, יהפוך את ירושלים לבירתו, ואז תכיר בו שארית הפליטה של היהודים בתור משיח אמת. במלים אחרות, האוונגליסטים מייעדים ליהודי ארץ ישראל תפקיד טראגי

ומיתי ברצח העם העתידי שיפקוד את האזור עם הופעתו השנייה של ישו²⁴.

הגישה מרחיקת הלכת ביותר, שבה מחזיקים חלק מהאוונגליסטים הפועלים בארץ, גורסת כי ההתגלות השנייה של ישו תביא לקטל המוני של כופרים, ובהם שני שלישים מהיהודים החיים בישראל

התנאי המקדים לג'נוסייד האפוקליפטי הוא חזרה של

כמה שיותר יהודים לארץ הקודש. זו הסיבה שהניצחון הסוחף של ישראל במלחמת ששת הימים הצליח להצית את דמיונם של האוונגליסטים: לפתע הנבואות שהדריכו את דרכם במאתיים השנה האחרונות החלו ללבש צורה פיזית וקונקרטי.

מכאן קל להבין מדוע התפיסה המדינית שטורדת את מנוחתם יותר מכל היא נוסחת שטחים תמורת שלום, שעלולה להביא לווייתור על חבלי ארץ ביהודה ושומרון וכן לחלוקת ירושלים. מבחינתם, גם המצב הנוכחי, שבו אין שליטה יהודית מלאה וישירה על הר הבית, הוא בעייתו ומסכן את מימוש התסריט הנבואי.

23 הפרטים של תקופה אפוקליפטית זו תוארו באופן שונה במקורות שונים. לדוגמה, הפרשנות של הל לינדסי לחזון יוחנן היא שתפרוך מלחמת עולם וישראל תותקף מכל החזיתות. האירופים יונהגו על-ידי האנטיכריסט, וכולם ייפגשו באמרגדון (הר מגידו) לקרב האחרון.

24 18-15% מהאמריקאים מאמינים בדוקטרינה הפרה-מיליניאליסטית ורבים יותר מושפעים ממנה כך או אחרת. Spector, Stephen. Evangelicals and Israel: The Story of American Christian Zionism (New York: Oxford University Press: 2009, p. 36)

שיתוף הפעולה הנלהב בין הימין הישראלי לבין זרם דתי שסבור כי רק מוות המוני של יהודים יביא לגאולה התקבל בקרב חוקרי דת ברחבי העולם במידה רבה של פליאה. אחד מהם הסיק במאמר שהקדיש לנושא כי "התעלמות מדוקטרינות היסוד הללו היא כנראה מחיר שהישראלים מוכנים לשלם תמורת הגיבוי הנלהב והברור שבו הם זוכים"²⁵.

שימור המסורת (הברית הדואלית) - זהו הזרם המתון ביותר של האוונגליזם אך גם הנדיר ביותר. על-פי השקפתו, כשאלוהים כרת את הברית החדשה עם הנוצרים, לא באה אל קצה הברית הישנה עם היהודים. בזמן שכל שאר בני האדם בעולם נועדו להתנצר, הברית החדשה כלל לא חלה על היהודים, שכן הם כבר מצויים בברית עם האל. על-כן אין צורך לפעול באופן מיסיונרי כלפי היהודים.

גרסה מתונה זו אמנם אומצה על-ידי חלק מהקבוצות, אך נדחתה על הסף בידי מנהיגי הקבוצות הדומיננטיות. מטיפים בולטים, דוגמת ג'רי פלוול וג'ון הייגי, קבעו בעבר שהשקפה זו היא בגדר כפירה, מפני שהיא מטילה ספק בכך שהאמונה בישו היא הדרך הבלעדית לגאולה²⁶.

ארגונים אוונגליסטיים רבים המעורכים בנעשה בישראל מתנגדים לתפיסת הברית הדואלית, ומדגישים חזרו והדגיש את ההבדל בינה לבין השקפתם. אחד הבולטים שבהם הוא ארגון "השגרירות הנוצרית הבינלאומית" שב-2012 אף פרסם הצהרה רשמית בנושא²⁷. "האתגר של החזרת עם ישראל למולדתו המקראית [הרסטורציה] נעוץ באי-צייות העקבי שלהם לאדון. אולם הוא הבטיח לשנות זאת! (ככתוב בזכריה י"ב ובאגרת פאולוס אל הרומים י"א)", מבהירה ההודעה. "עלינו רק להתאזר בסבלנות עם אלוהים".

רוב האוונגליסטים הפעילים כיום בישראל משתייכים לאחד משני הזרמים הראשוניים. כלומר, החזון שלהם מועיד ליהודים שני תפקידים אפשריים: התנצרות או כליה.

מילון מונחים

האנטיכריסט | דמות מרכזית במערך כוחות הרוע המבקשים לבטל את שלטון האל בעולם. בברית החדשה מופיע האנטיכריסט באגרות של השליח יוחנן בלבד, לפעמים כדמות יחידה ולפעמים כקבוצה של דמויות המכונות אנטיכריסטים. משימתו היא להסיט את המאמינים באל ובישו מדרך הישר ולטעת ספק בלבם. דרכי פעולתו מאופיינות בשקר ובהונאה, ולפי חלק מהתיאורים, הוא צפוי להכריז על עצמו בתור האל האמיתי. חלק מהזרמים האוונגליסטיים הפעילים בישראל מאמינים כי הקמת בית המקדש השלישי והופעתו של האנטיכריסט במקדש יהיו שלבים מקדימים חיוניים לפני ביאתו השנייה של ישו, מלחמתו באנטיכריסט ובחיסודיו וניצחונו הכולל והסופי.

Boyer, Paul. When Time Shall Be No More: Prophecy Belief in Modern American Culture (Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press, 1992), p. 127

26 ג'רי פאלוול, לדוגמה, דוחה את הגישה הדואלית המתונה במאמר הבא: <http://tinyurl.com/nfbf7gf>

27 <http://int.icej.org/news/commentary/staying-gods-side>

הגשמת הנבואות | אחד המונחים השגורים ביותר בפי האוונגליסטים הפועלים בישראל. המילון האוונגליסטי הרשמי מבהיר כי נבואות מופיעות הן בברית הישנה והן בברית החדשה, וכי בצד נביאי המקרא, ישו נחשב כאדון הנביאים ותריסר שליחיו נכללים אף הם במניין הנביאים. גם לאגרות פאולוס מעמד של נבואה על-פי אמונה זו²⁸.

יהודים משיחיים | כינוי למגוון קבוצות שרואות בעצמן חלק אינטגרלי מן היהדות, אבל בה-בעת מקבלות על עצמן את האמונה בישו כמשיח האל. יהודים משיחיים רבים לא רק מקבלים את ישו כמשיח, אלא גם מאמינים כי ישו הוא בנו של האלוהים. חלק מקבוצות אלה מאמצות את עיקרי האמונה האוונגליסטית, וכולן רואות בברית החדשה חלק מכתבי הקודש. חלק גדול מהיהודים המשיחיים, אם כי לא כולם, נולדו כיהודים וקיבלו על עצמם את האמונה בישו מאוחר יותר. בקהילות משיחיות מסוימות חוגגים את שלושת הרגלים היהודיים לצד חגים בעלי אופי נוצרי, כגון חג המולד.

קהילות משיחיות בישראל סופגות ביקורת קשה והתנכלות, לרוב על רקע פעילות מיסיונרית, בעיקר מצד חרדים. ב-2008 אף בוצע פיגוע חבלה נגד הקהילה על-ידי המחבל ג'ק טייטל, שבמהלכו נפצע קשות נער מאריאל²⁹.

בשנים האחרונות התהדקו מאוד הקשרים בין ארגונים אוונגליסטיים לקהילות היהודיות-משיחיות בישראל. קשרים אלו כוללים הזרמת כסף אוונגליסטי לעמותות של יהודים משיחיים וניהול פרויקטים וארגונים משותפים. יהודים משיחיים רואים באוונגליסטים גורם רב-משאבים שיש בכוחו לחזק את מעמד החברתי, הפוליטי והכלכלי בישראל. האוונגליסטים, מצדם, רואים ביהודים המשיחיים בני ברית טבעיים לפעילות בארץ הקודש.

בפטסיבל סוכות השנתי ב-2014 אמר ראש ארגון "השגרירות הנוצרית": "יש בישראל אנשים שתומכים בנו האוונגליסטים, אבל אומרים 'אנחנו לא רוצים שתתרוועעו עם הקהילה היהודית-משיחית'. תנו לי להבהיר את זה חד וחלק: אם אתם מבקשים להפריד אותנו מהשורשים הנוצריים שלנו, אתם גודעים את שורשי הנצרות. כשגרירות נוצרית נעמוד תמיד לצד הקהילה המשיחית כאן בארץ"³⁰.

פְּרֵה-מִלְנִיאֲלִיזִם | מילולית: אמונה בקדם-האלף. זוהי אחת משלוש הפרשנויות האוונגליסטיות הרווחות לנבואות אחרית הימים שבספר דניאל ובברית החדשה. לפי פרשנות זו, עם חזרתו המיוחלת של המשיח, יחל שלטון ישו שייארך אלף שנה ומרכזו יהיה בירושלים. המשתייכים לזרם הרווח ביותר בקרב הפרה-מילנאליים מאמינים באופן מילולי במלכות אלף השנים וגורסים כי מלכות זו תיכון לאחר שבע שנות הסבל ולאחר ההתגלות השנייה³¹.

²⁸ <http://tinyurl.com/qdrbkq>

²⁹ <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4365652,00.html>

³⁰ <http://tinyurl.com/lb82euw>, ראו 01:48:48

³¹ ראו ספרם של תומאס אייס וטימותי דמי, "השיבה", שראה אור ב-2011: <http://tinyurl.com/noheepy>

ערכים יודו-נוצריים | עולם הערכים המשותף ליהדות ולנצרות. מקור המונח בהוגים נוצרים מאמצע המאה ה-19, אולם הוא הכה שורש בארצות הברית רק במהלך מלחמת העולם השנייה. המושג אומץ על-ידי חוגים יהודיים ונוצריים שהיו מעורבים בדיאלוג בין-דתי, מתוך מגמה להיאבק באנטישמיות שראתה ביהודים נטע זר בתרבות המערבית. בשנות ה-90 של המאה ה-20, וביתר שאת לאחר הפינוע במגדלי התאומים ב-2001, אומץ המונח על-ידי כוחות אנטי-אסלאמיים בארצות הברית, המבקשים לתקוף את ערכי האסלאם תוך יצירת קואליציה אידאולוגית של האמונות הנוצרית והיהודית.

רסטורציה (Restoration) | מילולית: חידוש, שחזור. למונח שתי משמעויות עיקריות: 1) ביאתו השנייה של ישו והשבת מלכות האלוהים על פני כדור הארץ, כשישו ניצב בראשה של מלכות זו בתור שליט עליון; 2) השבת היהודים אל חיקו של האל על-ידי המרת דתם.

Rapture | מילולית: התלהבות עצומה, קריעה. בהתבסס על פרשנות מילולית לפרק ד' באגרת פאולוס אל התסלוניקים, זרמים אוונגליסטיים מסוימים מאמינים כי בעת ביאתו השנייה של ישו, חלק מהמאמינים יישלפו באחת מחיי היומיום שלהם ויעלו לשמיים כמות שהם, בעוד החיים על פני כדור הארץ נמשכים במסלולם. נס זה מתואר ביצירות אמנות אוונגליסטיות כריחוף המוני של רבבות בני-אדם אל עבר העננים. על-פי אמונה זו, המאמינים שיזכו להישלף אל השמיים יינצלו משנות הסבל (ע"ע), אולם קבוצות שונות חלוקות ביניהן בשאלת תזמון האירוע הנסי, משכו והיקפו.

Great Tribulation / Seven Years of Tribulation | מילולית: שבע שנות הסבל / הסבל הגדול. מונח זה מתייחס למרכיב בתפיסות נוצריות מסוימות הנוגעות לאחרית הימים, שלפיהן, לפני ביאתו השנייה של ישו תפקוד את העולם תקופה הרסנית של רעב, מחלות, סבל, כאב ואובדן. מצוקה גדולה זו עתידה להיחוו על בשרם של כל יושבי תבל, למעט אלו שנשלפו ועלו לשמיים ב-Rapture (ע"ע). על-פי האמונה הרווחת, שלושה רבעים מאוכלוסיית העולם יימחו כליל במהלך שנות הסבל.

כמיניסטיות? מכשפות. מהגרים? טרמיטים. איידס? עונש מאלוהים.

מה חושבים בכירי ההנהגה האוונגליסטית על נושאים שאינם קשורים לארץ הקודש

פט רוברטסון

כמיניזם

"כמיניזם הוא תנועה פוליטית סוציאליסטית, אנטי-משפחתית, שמעודדת נשים לעזוב את הבעלים שלהן, לרצוח את הילדים שלהן, לעסוק בכישוף, להרוס את המערכת הקפיטליסטית ולהפוך ללסביות"³².

להט"ב

"שני גברים שהיו מחליטים לחיות יחד בתקופת ישו, היו נסקלים למוות. ישו לא היה אופה להם עוגת חתונה וגם לא מסדר להם את המיטה לפני השינה - כי הם פשוט לא היו שם. אבל לנו אין את המנהג הזה היום בארצות הברית"³³.

"שני גברים מתנשקים - אתם אוהבים את זה? לי זה גורם לרצות להקיא. אני הייתי מקליק על 'קיא' ולא על 'לייק', אבל פייסבוק לא נותן לך אפשרות כזאת"³⁴.
"אם כבר מדברים על טרנסג'נדרים, לי יש סוס-לשעבר שעבר סירוס, אבל זה לא בגלל שהוא ניסה להיות ילדה, פשוט הפכנו אותו לזכר פחות אגרסיבי"³⁵.

מהגרים

"זה מעניין שטרמיטים לא בונים דברים, וכמעט כל הבונים הגדולים של האומה שלנו היו נוצרים, כי לאדם נוצרי יש את התשוקה לבנות דברים. האנשים שחדרו לתוך המוסדות שלנו היום הם בעיקר טרמיטים. הם הורסים מוסדות שנבנו על-ידי נוצרים. הטרמיטים בשלטון עכשיו, וזה לא חייב להיות ככה. הגיעה העת להדברה האלוהית"³⁶.

ג'ון היגי

כמיניזם

"רק אישה שנחה עליה רוח הקודש יכולה לציית למנהיגות של בעלה. הדחף הטבעי של האישה הוא לרמות את הגבר בעזרת מניפולציות נשיות... רק נשים חוטאות מנסות לשלוט בחיי הנישואים. אלוהים העניק לגבר את תפקיד המנהיג האוהב של המשפחה"³⁷.

<http://tinyurl.com/bry79s3> 32

<http://tinyurl.com/n3h44pa> 33

<http://tinyurl.com/ks2pnkk> 34

<https://www.youtube.com/watch?v=LtCwF0sYY4>, 1:20 35

New York Magazine, August 18, 1986: 24 36

Hagee, John & Hagee, Diana. What every man wants in a woman, (Lake Mary, Fla. : Charisma House, 2007), p. 14 37

"מה ההבדל בין אישה במחזור ופינצ'ר עצבני? ליפסטיק. מה ההבדל בין אישה במחזור לטרוריסט? עם טרוריסט אפשר לנהל משא ומתן"³⁸.

להט"ב

"סדום ועמורה היה כפילוט של אלוהים לקראת התגובה שלו כלפי החברה ההומוסקסואלית"³⁹.

"הוריקן קתרינה היה עונש של אלוהים לניו-אורלינס. ניו-אורלינס הגיעה לרמה כזו של חטא שהעליבה את אלוהים, ולכן תושבי העיר סבלו מנחת זרועו של האל... ביום שני, היום שבו פגעה סופת ההוריקן בעיר, היה אמור להתקיים מצעד הומוסקסואלי. המצעד היה אמור להיות מיני בהרבה מכל המצעדים אי-פעם לפניו... התנ"ך מלמד שכשאתה מפר את חוקי האלוהים, האל מעניש אותך, אפילו לפני יום הדין"⁴⁰.

עניים

"אמריקאים שמקבלים קצבאות רווחה צריכים להזיז את הגוף המלוכלך שלהם מהספה ולצאת לחפש עבודה. אמריקה נותנת פרסים על עצלנות וקוראת לזה רווחה"⁴¹.

תרבות

"כשאתם קוראים ספרים על כישוף - הארי פוטר או ההרוסקופ - אתם פותחים את הראשים שלכם בפני נסיך האופל. והוא יפלוש לתוככם. ברגע שמזמינים אותו פנימה, הוא לא יוצא החוצה עד שמסלקים אותו בכוח. המלים של שירי רוק אינן אלא ציאניד שטני. קחו את כל הדברים האלה, תעיפו אותם מחוץ לבית ותשרפו אותם"⁴².

ג'רי פאלוול

יהודים

"היהודים סובלים מעיוורון רוחני וזקוקים בדחיפות למשיח ולגואל שלהם"⁴³.
"חלקכם לא אוהבים יהודים, ואני יודע בדיוק למה: יהודי עושה יותר כסף בטעות משנוצרי עושה בכוונה"⁴⁴.

להט"ב

"כנסיות שמגלות סובלנות כלפי הומואים ולסביות הן חיות-בר גסות. מדובר במערכת שטנית ומרושעת שתושמד יום אחד, ואז תהיה חגיגה בשמיים"⁴⁵.

שם 38

<http://tinyurl.com/q4xm5q3> 39

<http://thinkprogress.org/politics/2008/04/23/22152/hagee-katrina-mccain> 40

<http://tinyurl.com/l8yhfwc> 41

<http://tinyurl.com/mzx8mp> 42

Lienesch, Michael. Redeeming America: piety and politics in the New Christian Right (Chapel Hill [u.a.] Univ. of North Carolina Press 1994), p.231 43

Dizard, E. Jan. Guns in America : a reader, (New York, NY [u.a.] New York Univ. Press 1999), p. 416 44

<http://tinyurl.com/pvj32q> 45

"איידס הוא גילוי הזעם של האל הצדיק נגד ההומוסקסואלים. המגפה היא לא רק העונש של אלוהים להומואים - זה העונש של האל לחברה שמקבלת אותם"⁴⁶.
"אני אומר להומואים ולסביות: אחוז גבוה יותר מבין הילדים שלכם יפר את חוקי האל ויהיו בעצמם הומואים או לסביות. לא ראוי שתביאו לעולם ילדים חסר ישע והגנה"⁴⁷.

טרור

"פיגועי ה-11 בספטמבר קרו בגלל עובדי אלילים, אנשים שתומכים בהפלות, פמיניסטיות, הומואים, לסביות והאגודה האמריקאית לזכויות אזרח"⁴⁸.

התמסדות הקשר בין האוונגליסטים לימין הישראלי

2

עם התגבשות הימין הנוצרי האמריקאי בשנות ה-60 ועליית כוחו במסגרת תנועת "הרוב המוסרי" של שנות ה-80, תשומת הלב המיוחדת לישראל הפכה לאחד מעקרונות היסוד של הימין הדתי בארצות הברית. התחושה כי הנבואה האוונגליסטית מתגשמת סוף-סוף בשטח ארץ הקודש העניקה ממד של דחיפות לקריאתה של התנועה ללידה רוחנית מחודשת של האומה האמריקאית כולה.

הקשרים ההדוקים בין האוונגליסטים לימין הישראלי ראשיתם במהלך כהונת מנחם בגין כראש הממשלה⁴⁹. לישראלים שחששו מהאוונגליסטים, מפני שנתפסו כאנטישמים או כמיסיונרים, נהג בגין להשיב כי יש למדינת היהודים אויבים רבים והיא זקוקה לידידים ברחבי העולם⁵⁰. לשכת ראש הממשלה הפכה למוקד עלייה לרגל לכמרים, מטיפים ואנשי ציבור נוצרים. בגין שיתף פעולה עם המטיף הטלוויזיוני המפורסם, ג'רי פלוול⁵¹, בעיקר כדי לסכל את תוכניתו של נשיא ארצות הברית, ג'ימי קרטר, להקים מדינה פלסטינית ביהודה ושומרון⁵², ואף העניק לכנסייה שבראשה עמד פלוול מטוס פרטי כמתנת הוקרה על פעילות הלובי שלו⁵³. ביוני 1982, יום לפני או אחרי תקיפת הכור בעיראק (יש כמה גרסאות סותרות), קיים בגין שיחת טלפון עם ידידו האוונגליסטי כדי לגייס אותו לטובת מאמצי ההסברה בארצות הברית⁵⁴.

באותה שנה הביא פלוול ארצה משלחת של כ-50 מנהיגים אוונגליסטים. בעקבות הביקור תרמה ישראל מלגות בשווי מיליוני דולרים ל-"Liberty University", המוסד האקדמי האוונגליסטי שייסד המטיף רב-ההשפעה, מה שאיפשר לו להביא ארצה כמה משלחות גדולות של שלושת אלפים סטודנטים כל אחת⁵⁵. בגין גם היה מעורב אישית בהקמתן של סוכנויות נסיעות אוונגליסטיות⁵⁶, ובמהלך כהונתו גייס משרד התיירות מנהיגים אוונגליסטים ל"טיולי היכרות" בישראל במימון מלא של המדינה⁵⁷. נוסף על כך, באותה תקופה נפתחה "השגרירות הנוצרית הבינלאומית" בירושלים ונרשם גל של תיירות מקראית. שיטת הפעולה של הבאת אלפי צליינים לארץ בחינם או במחיר מסובסד זכתה לכינוי "דיפלומטיית אוטובוס התיירים".

49 למעשה, האימוץ הממסדי של האוונגליסטים החל עוד לפני 1977. דוד בן גוריון דיבר בפני קהל של 1400 אוונגליסטים ב-1971 בכינוס הראשון בירושלים שעסק בנושאות תנ"כיות. ראו: Weber. On the Road to Armageddon, p. 214. Ibid. ראו גם:

<http://tinyurl.com/m8qrf6e>

50 <http://tinyurl.com/pohoco8>

51 שם. השניים נפגשו בווינינגטון ב-1981 <http://tinyurl.com/qj8wejj>

52 Unger, Craig. American Armageddon: How the Delusions of the Neoconservatives and the Christian Right Triggered the Descent of America — and Still Imperils Our Future, (New York: Scribner, 2007) p. 108-109

53 ראו ספרו של אונגר, עמ' 110

54 שם, אונגר, 110.

55 Ibid. Unger, p. 112; Spector. "Evangelicals in Israel", 184

56 ב-1981, לדוגמה, שכנע בגין את האוונגליסט דוד לויס מהארגון "אסיפות אלוהים" להקים סוכנות תיירים משלו.

57 ראו: Weber. Timothy P. "On the Road to Armageddon: How Evangelicals Became Israel's Best Friend", p. 214

Spector, Stephen. Evangelicals and Israel: The Story of American Christian Zionism (New York: Oxford University Press: 2009)

השפעת האונגליסטים בבית הלבן התחזקה פלאים עם כניסתו של הנשיא רונלד רייגן לחדר הסגלגל. רייגן אמר פעם למנכ"ל שדולת איפא"ק, טום דים: "אני חוזר לשורשים של הנבואות בברית הישנה ולסימנים המבשרים על הארמגדון ומוצא את עצמי תוהה אם אנחנו בני הדור שיראה את כל זה מתממש"⁵⁸.

כניסת נתניהו למשרד ראש הממשלה ב-1996 סימנה עליית מדרגה ביחסים בין ישראל לאונגליסטים. נתניהו זיהה את המתח הטבעי השורר בין המפלגה הדמוקרטית לאונגליסטים - ולמד לנצלו לצרכיו הפוליטיים

משנבחר קלינטון לנשיאות, חוו הקבוצות האונגליסטיות דעיכה משמעותית במידת השפעתן. אלא שבמקביל, כניסתו של בנימין נתניהו למשרד ראש הממשלה ב-1996 הביאה

לעליית מדרגה ביחסים בין מדינת ישראל לאונגליסטים. נתניהו זיהה את המתח הטבעי השורר בין המפלגה הדמוקרטית לימין האונגליסטי ולמד לנצל אותו לצרכיו הפוליטיים. למשל, ב-1998 בחר לפתוח את הביקור הרשמי שלו בארצות הברית דווקא באירוע שארגן ג'רי פלוול, שהוכרז באותה תקופה כפרסונה נון גרטה בבית הלבן⁵⁹. פלוול הפך מוקצה מחמת מיאוס בעיני הממשל לאחר שניצל את פרשת מוניקה לווינסקי כדי להופיע בכלי התקשורת ולהטיח בנשיא קלינטון שלל האשמות חריפות ומופרכות - מהפקרות מינית ועד שותפות ברצח⁶⁰.

נתניהו בחר לפתוח ביקור בארה"ב דווקא באירוע של ג'רי פלוול, מטיף שהוכרז כאישיות בלתי-רצויה בבית הלבן. זאת לאחר שהופיע בכלי התקשורת והאשים את קלינטון בהפקרות מינית ובשותפות לרצח

באותו אירוע השתתף גם המטיף ג'ון הייג, שדיבר על האפשרות של פשרה טריטוריאלית עם הפלסטינים ופסק בכריזמטיות אופיינית: "לא סנטימטר אחד! אף לא סנטימטר אחד!". שנה לפני כן פירסם ספר שערורייתי, שבו כתב על "מנהגי הכישוף" שהפכו, לטענתו, מקובלים

מאוד בבית הלבן מאז שקלינטון נבחר. עוד טען הייג כי נשיא ארצות הברית משתתף בקונספירציה של האו"ם, שמטרתה להשתלט על העולם כהכנה לשלטון האנטיכריסטי⁶¹. באותו ביקור מתוקשר מצא נתניהו זמן להיפגש גם עם איל התקשורת האונגליסטי פט רוברטסון⁶², מגיש טלוויזיה עתיר השפעה ומייסד רשת השידור הנוצרית NCB⁶³.

ההתחככות הפומבית במנהיגים אונגליסטים שונאי קלינטון הייתה דרכו של נתניהו לאותת לנשיא האמריקאי שבכוונתו להדק קשרים דווקא עם מתנגדיו הקולניים והוולגריים ביותר, כלומר, לבסס לעצמו מנפי-לחץ פוליטיים חדשים על הבית הלבן. פלוול העיד בריאיון לתקשורת כי "הכל תוכנן על-ידי נתניהו כדי לפגוע בקלינטון"⁶⁴.

היו אלה הניצנים הראשונים של גישה דיפלומטית שפיתח נתניהו במהלך שלוש כהונותיו כראש

58 אונגר, 112

59 <http://tinyurl.com/3kgtry6>

60 <http://tinyurl.com/kf8ds99>

61 <http://zeek.forward.com/articles/116518>

62 <http://tinyurl.com/3kgtry6>

63 <http://www.cbn.com/700club>

64 <http://zeek.forward.com/articles/116518>

ממשלה: הפיכת התמיכה של ארצות הברית בישראל מקונצנזוס על-מפלגתי לסוגייה פוליטית שנויה במחלוקת שמפרידה וחוצצת בין דמוקרטים לרפובליקנים⁶⁵.

נתניהו שמר על יחסים קרובים עם רוברטסון גם בשנים שלאחר מכן⁶⁶, למרות שאיל התקשורת האוונגליסטי אחראי לכמה התבטאויות פומביות שערורייתיות במיוחד. ב-2004 דיבר בכנס של "השגרירות הנוצרית"

המטיף הטלוויזיוני פט רוברטסון קבע כי השבץ המוחי שבו לקה אריאל שרון היה עונש אלוהי על ההתנתקות וכי יצחק רבין נרצח בגלל שמסר לפלסטינים את אדמות האל. למרות זאת, זוכה רוברטסון לכבוד מלכים מצד הימין בישראל

בירושלים וקבע כי אחד מארבעת התנאים לגאולה הוא "התעוררות רוחנית" בקרב יהודים, גם בישראל, ובמלים אחרות: צריך לנצר את היהודים. "זה מחויב המציאות", הכריז על הבמה, "זוה קורה לנגד עינינו"⁶⁷. בכך הפר את קשר השתיקה המקובל ועודד את ארגוני המיסיון הנוצריים שפועלים בישראל. שנה לאחר מכן קבע רוברטסון כי השבץ המוחי שבו לקה אריאל שרון לא היה אלא עונש אלוהי על ההתנתקות מרצועת עזה והוסיף כי יצחק רבין נרצח משום שהעז למסור לפלסטינים את אדמות האל⁶⁸. למרות התבטאויותיו האומללות וכפי שיוזכר בהמשך, רוברטסון זוכה לכבוד מלכים מצד בכירי הימין בישראל ואף להטבות מפוקפקות בעסקי הנדל"ן שלו.

גם עם הייגי שמר נתניהו על קשר קרוב⁶⁹. ב-2008, כשהשתתף בכנס של הייגי, כינה את קהל המשתתפים "החברים הכי טובים של ישראל"⁷⁰, למרות אינספור השערוריות הציבוריות שבהן הייגי היה מעורב ולמרות שחזונו האסקטולוגי צופן בחובו אסון אלים וטרגי לעם היהודי. ב-2008, בשיאו של המרוץ לנשיאות ארצות הברית, קבע הייגי כי היטלר היה "צייד" שפעל בשליחות האל⁷¹.

למעשה, הייגי מכפיף את השואה למערכת האמונות שלו, וטוען כי היא הייתה דרכו של האל לגרום ליהודים להתכנס

בישראל - לקראת האסון השני שיפקוד אותם זמן קצר לפני חזרתו של ישו. מיד אחרי פרסום ההתבטאות ג'ון מקיין, המועמד הרפובליקני לנשיאות, נאלץ להתנער מתמיכתו הציבורית של הייגי⁷².

נוסף על כך, בספרו "מיהו יהודי?" טען המטיף כי "היטלר הוא חצי יהודי, מצאציו של עשו" וכי "השואה התרחשה מפני שהיהודים מרדו והתכחשו לאלוהים האמיתי". לדבריו, "המרדנות של היהודים היא הסיבה לאנטישמיות ולרדיפות מהם סבלו במשך השנים". את היהודים הרפורמים כינה "מורעלים" ו"עיוורים מבחינה רוחנית"⁷³.

מרץ, 2012. נתניהו נואם בכנס של "נוצרים מאוחדים לישראל" שהתקיים בירושלים. מימין: ג'ון הייגי, שעומד בראש הארגון צילום: לע"מ

65 ש.ם.

66 בין היתר השניים נפגשו ב-2013 <http://tinyurl.com/lbrjoqm>

67 <http://tinyurl.com/m8r7d2n> ראה גם: <http://www.haaretz.co.il/misc/1.1004320> וגם: <http://tinyurl.com/ktgtfav>

68 <http://tinyurl.com/mqmjw50>

69 ראו לדוגמה כאן: <http://tinyurl.com/oqm6pmp>, וכאן: <http://tinyurl.com/q3edq7d>

70 <http://www.jpost.com/Israel/Bibi-Christian-Zionists-our-top-friends>

71 <https://www.youtube.com/watch?v=2Ec-kZGKnQ8>

72 <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3546858,00.html>

73 <https://www.youtube.com/watch?v=3thjmaY3yQM>

הייגי מרבה לדבר בהתלהבות ציורית על אותן "שבע שנים של סבל גדול" (ראו מילון מונחים) שיכו ביהודים. "אלה יהיו שבע שנים של גיהינום שמטרתן להעניש את הטמאים על שלא האמינו בישו ובבשורת האלוהים", הסביר באחת מדרשותיו המצולמות. "ביום הדין יגררו מלאכים את הטמאים אל מימי אגם האש, והם יצרחו עד שצעקותיהם יישמעו לאורך הזמן והנצח... צבא גדול של 200 מיליון איש יצעד לעבר ישראל, הצבא הסיני, שיגיע לכבוש את העושר של המפרץ הפרסי, וזה יוביל לקרב של ארמגדון"⁷⁴.

הנשיא בוש פתח בכני האוונגליסטים את דלתות הבית הלבן. בין היתר, נהג לקיים שיחות ועידה קבועות להתייעצות עם המנהיגות הדתית, שבהן נדונו גם סוגיות רגישות הקשורות למזרח התיכון

בניגוד למקיון, נתניהו בחר שלא להתרחק מהייגי, שהפך במהלך שנות ההיכרות שלהם לדמות רבת-עוצמה בימין הקיצוני האמריקאי. תחת ניהולו פועלים היום שלושה ארגוני ענק המוגדרים ככנסיות, שהבולט בהם הוא "נוצרים

מאוחדים למען ישראל" המונה 1.8 מיליון חברים⁷⁵. יש לציין כי שלדון אדלסון, הבעלים של "ישראל היום" ואחד התורמים המרכזיים של נתניהו, נחשב כמקורב למנהיג האוונגליסטי ואף קיבל ממנו פרס ב-2014⁷⁶. מרים אדלסון, אשתו הישראלית, סיפרה פעם כי היא "מאוהבת בג'ון הייגי"⁷⁷.

שנות כהונתו של ג'ורג' בוש הבן בבית הלבן הביאו את דריסת הרגל האוונגליסטית בווישינגטון לשיאים חדשים של עוצמה. בוש מגדיר את עצמו כ"נוצרי שנולד מחדש"⁷⁸, והוא נבחר במידה רבה הודות לתמיכתם הנלהבת של האוונגליסטים⁷⁹. במהלך כהונתו נפתחו דלתות הבית הלבן באופן חסר תקדים בפני המנהיגות האוונגליסטית. כך, למשל, נהגו הנשיא ובכירי הממשל לקיים שיחת ועידה קבועה להתייעצות עם המנהיגות הדתית, בין היתר, בנושאים הקשורים למזרח התיכון⁸⁰.

עידן אובמה בבית הלבן החליש משמעותית את השפעת האוונגליסטים, ובכל זאת, CUFI, "הלובי הנוצרי למען ישראל", נותר אחד הגורמים החזקים בבירה האמריקאית⁸¹. נתניהו, מצדו, הוסיף לטפח את הקשרים עם העולם האוונגליסטי והשתמש בהם לצרכיו. ב-2010 חזר על התרגיל הפוליטי שביצע בשנות ה-90. זמן קצר אחרי שסגן נשיא ארצות הברית, ג'ו ביידן, הגיע לישראל כדי להתניע מחדש את שיחות השלום עם הפלסטינים ולהאריך את הקפאת הבנייה בשטחים, נשא ראש הממשלה נאום חוצב להבות מול קהל של מתנגדי אובמה בכנס של CUFI בבנייני האומה. האירוע שודר בערוץ הטלוויזיה GodTV למאות מיליונים ברחבי העולם⁸². לצד נתניהו הופיעו גם ראש עיריית ירושלים, ניר ברקת, שגריר ישראל בווישינגטון, מייקל אורן, וסגן שר החוץ, דני איילון. כפי שהעירה פרשנית פוליטית אמריקאית, נאום נתניהו נועד לתקוע מקל נוסף בגלגלי המשא ומתן והיה "מהלך מכוון לליבוי הטרורף המיליטארי"⁸³.

<https://www.youtube.com/watch?v=3thjmaY3yQM> 74

<http://tinyurl.com/oggv7pv> 75

<https://twitter.com/daveweigel/status/491378643961393154> 76

<http://tinyurl.com/n7tb9lz> 77

<http://www.theguardian.com/world/2005/oct/07/usa.georgebush> 78

<http://www.christianzionism.org/Article/MoodyS02.pdf> 79

<http://tinyurl.com/lror76m>, ראו גם כאן: <http://tinyurl.com/sf76p> 80

<http://tinyurl.com/qbguwbc> 81

<http://christiansforisrael.net/tag/jerusalem> 82

<http://zeek.forward.com/articles/116518> 83

מתפללים למלחמה: השפעה על הסכסוך הישראלי-פלסטיני

הסכסוך הישראלי-פלסטיני הוא השדה שבו נרשמת המעורבות הגבוהה והמשמעותית ביותר מצד האונגליסטים, שניתן להסבירה על-ידי מקומו המרכזי של הסכסוך בחזון האסכטולוגי שלהם. כזכור, רבות מהקבוצות האונגליסטיות מאמינות כי אחד התנאים לביאה השנייה של ישו הוא ישיבת העם היהודי בכל חלקי ארץ ישראל וכי לפני ההתגלות תתחולל בישראל מלחמה עקובה מדם שבה ימותו שני שלישים מהיהודים.

מכיוון שירושלים והר הבית משחקים תפקיד מרכזי בתסריט האפוקליפטי, האונגליסטים מתנגדים לכל הסכם מדיני שבמסגרתו תוותר ישראל על שטחים, וחלקם אף מייחלים באופן גלוי למחיקת

מכיוון שירושלים והר הבית משחקים תפקיד מרכזי בתסריט האפוקליפטי, מתנגדים האונגליסטים לכל הסכם מדיני שבמסגרתו תוותר ישראל על שטחים, וחלקם אף מייחלים בגלוי למחיקת כיפת הסלע

כיפת הסלע⁸⁴. חזון סוף העולם של האונגליסטים לא עוסק באופן ספציפי בסכסוך של ישראל עם שכנותיה, אלא שלרבים מהם הוא נראה כסכסוך הסביר ביותר להתלקח לכדי מלחמת גוג ומגוג.

המעורבות האונגליסטית בסכסוך באה לידי ביטוי בשני תחומים עיקריים: תמיכה כספית והסברתית במפעל ההתנחלויות ובעמותות הימין המתנחלי המשרתת את רצונם שהיהודים יתיישבו בכל חלקי הארץ; הפעלת לובי רב-עוצמה בווישינגטון המתנגד לכל פשרה מדינית.

בעוד שהזרם המרכזי של הציבור הישראלי מייחל לשלום עם הפלסטינים - או לכל הפחות לשכנות שקטה - האינטרס שמקדמים האונגליסטים הפוך: הם סופרים לאחור את הדקות עד רגע הפיצוץ

וכן, בעוד שהזרם המרכזי של הציבור הישראלי מייחל לשלום עם הפלסטינים - או לכל הפחות לשכנות שקטה עמם - האינטרס שמקדמים האונגליסטים הוא הפוך:

הם סופרים לאחור את הדקות עד רגע הפיצוץ הסופי. בתוך כך, אונגליסטים רבים אימצו את הנרטיבים הפרשניים וההסברתיים שמשמשים את הימין המתנחלי בכל הקשור לסכסוך, כמו, למשל, הטענה הרווחת כי אין מדובר בסכסוך לאומי אלא בסכסוך בין-דתי בלתי-פתיר. מתקיים פה, למעשה, מפגש אינטרסים בין שתי קבוצות דתיות שסבורות, כל אחת מסיבותיה היא, כי אסור לחלק את ארץ המריבה בין שני העמים.

אחד המתופפים הראשיים על תופי המלחמה במזרח התיכון הוא ידידו האונגליסט של נתניהו, ג'ון הייגי. באוקטובר 2014 הרעים קולו של הייגי ב"לילה לכבוד ישראל", אירוע חגיגי רב-משתתפים בקולורדו. "הקרב על ירושלים החלי", הכריז המטיף הכריזמטי על הבמה. "אמריקאים צריכים להכיר בעובדה ההיסטורית שלפלסטינים אין שום זכות היסטורית על אדמת ישראל. היסטורית, מעולם לא הייתה קבוצה אוטונומית של פלסטינים. יאסר ערפאת המציא את הצורך של הפלסטינים בירושלים כעיר הבירה שלהם. למה ירושלים כל-כך חשובה? כי בתנ"ך ירושלים מוגדרת כעיר האלוהים. הוא בחר בעיר

הזאת עבור ישו: שם ישו ישב, ומשם הוא גם ישלוח באלף שנות המלוכה שלו"⁸⁵.

"נוצרים מאוחדים למען ישראל", הארגון של ג'ון הייגי, עמד בחזית המאבק בעד קיום נאום נתניהו בקונגרס, בניגוד לעמדת הבית הלבן. הייגי הוסיף כי "אלוהים יהרוס את אמריקה בגלל היחס של אובמה כלפי נתניהו"

"אם אתם חושבים שאפשר לדבר עם הפלסטינים או להבין אותם, אתם פשוט טועים", אמר הייגי. "עכשיו אמריקה מנסה לשכנע את ישראל להיכנע בפני האסלאמו-פשיסטים ואומרת להם: 'תנו את יהודה, תנו את שומרון, תנו להם חלק

מירושלים'. ואני אומר: לעולם לא... מלחמת העולם השלישית התחילה"⁸⁶.

הייגי הוא גם מתומכיה הנלהבים ביותר של תקיפה ישראלית באיראן, מתוך אמונה כי יש באפשרותה להביא לתמורה דרמטית במציאות המזרח תיכונית. בריאיון שהעניק בסוף ינואר 2015, על רקע המשבר הדיפלומטי מול ארצות הברית סביב נאום נתניהו בקונגרס, אמר הייגי: "איראן לא תפתח פצצה גרעינית רק אם ישראל תבחר בפתרון צבאי למשבר הזה. אני מאמין שזה יביא לשינוי מסלול ההיסטוריה. אם היא לא תתקוף, גם זה יביא לשינוי ההיסטוריה"⁸⁷.

"נוצרים מאוחדים למען ישראל", הארגון של הייגי, עמד בחזית המאבק המפלגתי בעד נאום נתניהו בקונגרס זמן קצר לפני הבחירות. חברי הארגון תקפו בחריפות את חברי הקונגרס הדמוקרטים שהחליטו להחרים את הנאום השנוי במחלוקת של ראש ממשלת ישראל⁸⁸. הייגי עצמו הוסיף כי "אלוהים יהרוס את אמריקה בגלל היחס של אובמה כלפי נתניהו". חבר הקונגרס הרפובליקני, לואי גומרט - שנמנה עם חברי השדולה האחות של השדולה האונגליסטית בכנסת - השמיע אף הוא מסרים דומים⁸⁹. לפי פרסומים בתקשורת האמריקאית, גומרט היה אחד הגורמים המרכזיים שלחצו מאחורי הקלעים לקיום נאום נתניהו, חרף התנגדותו הנחרצת של הנשיא אובמה⁹⁰.

התקיפה באיראן אינה הנושא היחיד שמעסיק את הלובי האונגליסטי בארצות הברית. לצד תמיכה כללית במפעל ההתנחלויות והתנגדות לחלוקת הארץ, האונגליסטים שמים דגש מיוחד על הר הבית, והוא משמש גם אחד ממוקדי המשיכה העיקריים של המשלחות הנוצריות בביקוריהן בארץ. ב-2012 צולם הייגי כשהוא עומד ברחבת הכותל ומצביע לכיוון הר הבית. "אין על כדור הארץ כולו נקודת נדל"ן חשובה יותר מהמקום שבו אני עומד כרגע", אמר הייגי בסרטון. "אין ספק שפה יוקם בית המקדש של ישו, כשהוא ימלוך וימשול בעולם, מירושלים, למשך אלף שנים"⁹¹.

לפי אחת הדוקטרינות האונגליסטיות הרווחות (דיספנסיונליזם), צריכים היהודים לשלוח בהר הבית בזמן "שבע השנים הרעות". לכן ב-2004, כשהנשיא בוש הציג את "מפת הדרכים" שלו, הזהיר אותו פט רוברטסון מפני כל שינוי בסטטוס-קוו בירושלים. רוברטסון איים על בוש כי צעד כזה יביא לאובדן

<http://tinyurl.com/lqxb7s9> 85

01:05:01, https://www.youtube.com/watch?v=nNvtA_q0e20, ראו 86

<http://tinyurl.com/kzwbwnw4> 87

<http://tinyurl.com/l8ddxyu> 88

<http://tinyurl.com/nxumeys> 89

<http://tinyurl.com/pd9tffe> 90

<http://tinyurl.com/n2tuq4k> 91

תמיכת האונגליסטים, המהווים חלק משמעותי מהאלקטורט הרפובליקני⁹². זו גם הסיבה ש"מכון המקדש", מוסד העוסק בחזון הקמת בית המקדש השלישי, הפך לתחנת חובה בסיורי אונגליסטים בישראל ולאחד מיעדי התרומה המרכזיים שלהם⁹³.

לקראת פרסום "מפת הדרכים" התאגדו מנהיגים אונגליסטים כדי להטפיע על עיצוב סעיפי התוכנית, וקראו לציבור המאמינים למחות בפני הנשיא בוש. עד מהרה הוצף הבית הלבן במאות אלפי מכתבים מכל רחבי ארה"ב

ההנהגה האונגליסטית מודעת היטב לכוחה בפוליטיקה האמריקאית. בריאיון עם הייגי מ-2012 הוא אמר מפורשות: "המטרה שלנו היא לא רק לארגן אירועים נחמדים אלא להפעיל

לחצים על הסנאטורים שלנו"⁹⁴. כך בדיוק קרה לפני הצגת "מפת הדרכים". באפריל 2002, לקראת פרסום המתווה המדיני, התאגדו ג'רי פלוול, גרי באואר, פט רוברטסון ומנהיגים אונגליסטים בולטים אחרים כדי להשפיע על עיצוב סעיפי התוכנית. הם קראו לציבור המאמינים לשגר מכתבי מחאה לנשיא כדי לשכנע אותו להדיח את יאסר ערפאת מתפקידו, לגרש אותו מהגדה המערבית ולהפחית את הלחץ המדיני על שרון⁹⁵. ואכן, הבית הלבן הוצף במאות אלפי מכתבים מאונגליסטים. עמדה זהה ביטאו המנהיגים הדתיים גם בשיחת הוועידה הקבועה שקיימו עם הנשיא⁹⁶.

במאי 2002 שוחח שר התיירות דאז, בני אלון, עם גרי באואר וסיפר לו על הלחץ ההולך וגובר שמפעיל הממשל על שרון להגיע לפשרה מדינית. בתגובה ארגנה ההנהגה האונגליסטית כנס המונים בווישינגטון, שבו העניקו הדוברים שם חדש לתוכנית המדינית של הנשיא בוש: "מפת הדרכים לגיהנום". באואר אף החתים תריסר מנהיגים אונגליסטים על עצומה שהזהירה את בוש מפני כל ניסיון "לאזן" בין האינטרסים הישראליים והפלסטיניים⁹⁷.

דפוס פעולה זה הלך והתעצם בעשור האחרון. קצת לפני הבחירות לנשיאות תקף הייגי את מאמצי אובמה לחדש את המשא ומתן בין ישראל לפלסטינים. "הנשיא שלנו נעול על חלוקת ירושלים", תקף הייגי. "אלוהים צופה במתרחש, והוא יבוא חשבון עם ארצות הברית. 72% מהאמריקאים תומכים בישראל. זה יהיה נפלא אם 72% מהאמריקאים ילכו לקלפיות ויביאו לנו לווישינגטון מנהיגות חדשה שמתייצבת לצד ישראל, שמדברת למען ישראל ושלא מנדנדת לישראל למסור את השטחים שאלוהים העניק להם". לאחר מכן הפציר הייגי בצופים להצביע אך ורק למועמדים "פרו-ישראלים"⁹⁸.

הייגי נוטה לכפות על אירועים אקטואליים את הפרשנות שמשרתת את צרכיו הפוליטיים, גרוטסקית ככל שתהיה. בנובמבר 2005, זמן קצר אחרי ההתנתקות מרצועת עזה, השתתף באירוע של השדולה בכנסת והסביר כי "זה לא מקרה שבאותו שבוע שבו מגרשים יהודים מבתיהם לגור באוהלים בערי ישראל, יד האלוהים מגרשת באמצעות הוריקן קתרינה אמריקאים לגור באוהלים ברחבי ארצות הברית"⁹⁹. האירוע היה דל בנוכחים, ותואר בתקשורת הישראלית ככזה שניחן באווירה של "תא

92 <http://tinyurl.com/qbtwfz3>
 93 <http://tinyurl.com/ygww5g7>
 94 https://www.youtube.com/watch?v=bhFHL_wtJo
 95 <http://www.newsweek.com/very-mixed-marriage-137817>
 96 ש.ם.
 97 ש.ם.
 98 <http://tinyurl.com/lqxb7s>
 99 <http://www.haaretz.com/news/rapture-or-raptor-1.173835>

מחתרתי". נכחו בו חברי הכנסת יורי שטרן, צבי הנדל, בני אלון, אפי איתם, ואפילו ראש הממשלה לשעבר וידידו של הייגי, בנימין נתניהו¹⁰⁰.

כמה חודשים לפני כן, לקראת ביצוע ההתנתקות, נתלו שלטי חוצות באזור "חגורת התנ"ך" - בעיקר במדינות שבהן ניצח בוש בהפרש קטן - שקראו לאוונגליסטים להפעיל לחץ על הנשיא כדי שיביע התנגדות לרעיון שתי המדינות¹⁰¹. הארגון "אמריקאים למען ישראל חזקה", שעמד מאחורי הקמפיין, הסביר כי "אם היהודים יוותרו על חלק מאדמות הברית שלהם, אם מפת הדרכים תקודם ואם ישראל תיסוג מעזה ומיהודה ושומרון, נראה אנטישמיות בארצות הברית כפי שלא ראינו מעולם"¹⁰².

במהלך "צוק איתן" פרסם הלובי האוונגליסטי מודעות ענק בעיתונים, שבהן קרא למאמינים להפעיל לחץ על מזכיר המדינה, ג'ון קרי, ולדרוש ממנו שלא יסיר את הסגר מעל עזה ולא יקדם הפסקת אש

למרות ההתקפות הבוטות של מנהיגי האוונגליסטים על הממשל, בעיקר בתקופת אובמה, הם נהנים מחיבוק פומבי מצד בכירים ישראלים ובראשם נתניהו. גם שגריר ישראל בארצות הברית, רון דרמר, שתפקידו לשמור על האינטרסים

האסטרטגיים של ישראל עם וושינגטון, מצא לנכון באוקטובר 2014 - בעיצומו של עוד משבר מתוקשר מול הבית הלבן - להשתתף בטקס חגיגי של הייגי בכנסיית הענק שלו בטקסס. דרמר השתלב היטב בסביבה שהקיפה אותו, כשדיבר בלגלוג על מאמצי הממשל האמריקאי להרגיע את ישראל לנוכח עסקת הגרעין הנרקמת עם איראן¹⁰³.

במהלך מבצע "צוק איתן" הגיעה לישראל משלחת בראשות ג'ון הייגי, אשר כללה 51 כמרים אוונגליסטים שהגיעו לתמוך במבצע¹⁰⁴. הכמרים נכששו עם חיילים ועם פוליטיקאים ישראלים וביקרו בסוללת כיפת ברזל¹⁰⁵. במקביל, השיק הלובי האוונגליסטי האמריקאי קמפיין מודעות ענק בעיתוני ארצות הברית, שבו קרא ל-1.8 מיליון החברים הרשומים ב"נוצרים מאוחדים למען ישראל" לשלוח דואר אלקטרוני למזכיר המדינה, ג'ון קרי, ולדרוש ממנו שלא ידרוש את הסרת הסגר על עזה ולא יקדם הפסקת אש בין הצדדים¹⁰⁶.

המנגנון הפוליטי המשומן והממומן שתואר לעיל לא קם ביום אחד, והוא דורש תחזוקה שוטפת של עבודת לובי אינטנסיבית והידוק קשרים. קרן ה-IAF, הפועלת להידוק הקשרים בין הימין הישראלי לאוונגליסטים (הרחבה בהמשך), היא אחד הגופים האמונים על מלאכה זו. בארבע השנים האחרונות הקרן הטיסה לאירועים שונים בישראל, בהונגריה ובדרום ארצות הברית עשרה חברי קונגרס אמריקאים - שמונה מהמפלגה הרפובליקנית ואחד מהמפלגה הדמוקרטית. בהגיעם לארץ עורכת להם הקרן סיור היכרות עם ישראל, ססדר יומו ימני במובהק, והוא כולל בעיקר ביקורים בהתנחלויות ביהודה ושומרון.

ב-17 בפברואר 2014, למשל, הטיסה הקרן שני חברי קונגרס רפובליקנים: חבר התנועה השמרנית "מסיבת

100 ש.ם.
 101 http://saveisraelcampaign.com/atad/Articles.asp?article_id=3200
 102 ש.ם.
 103 <http://www.haaretz.co.il/news/politics/.premium-1.2469736>
 104 <http://tinyurl.com/kdf4fhz>
 105 <http://news.walla.co.il/?w=/2686/2773587>
 106 <http://tinyurl.com/lv9typz>

התה", דיוויד מקינלי ובייל ג'ונסון. תוכנית הביקור שלהם אופיינית למדי וחוזרת על עצמה בשינויים קלים גם במקרים אחרים שבדקנו¹⁰⁷. מהמסמכים שהגישו השניים לוועדת האתיקה של הקונגרס עולה כי הנסיעה ארכה תשעה ימים ועלותה הסתכמה ב-38 אלף דולר¹⁰⁸. במימון הנסיעה השתתף גם ארגון אוונגליסטי המפרסם עצומות נגד מדיניות אובמה ומרבה לתקוף את הרשות הפלסטינית¹⁰⁹.

בין היתר, השניים ביקרו בהר הבית בליווי אישי של מפכ"ל המשטרה, יוחנן דנינו, ושל אחראי הקשרים הבינלאומיים של "מכון המקדש", הרב חיים רייכמן¹¹⁰. על-פי "מכון המקדש", מטרת המפגש הייתה להציג בפני נבחרי הציבור האמריקאים את "האיסורים הקיימים על תפילת היהודים בהר הבית"¹¹¹. בעקבות הביקור הצהירו חברי הקונגרס כי רוב העם האמריקאי מתנגד למצב הנוכחי השורר שם¹¹². עוד לקח אותם הסיור לעיר דוד שבמזרח ירושלים, לנוה דניאל שבגוש עציון, לחברון, לקרית ארבע, לאריאל וליקב פסגות. הפוליטיקאים המקומיים שאיתם נפגשו היו בנימין נתניהו, משה יעלון, נפתלי בנט, עוזי לנדאו, יולי אדלשטיין, דני דנון ובני אלון¹¹³.

המאבק נגד פשרה מדינית בירושלים תופס מקום של כבוד בסדר היום הפוליטי של קרן ה-IAF. אם נאבד את ירושלים, זה ידחה את ביאת המשיח. לכן האויב שלנו בעולם הרוחני (השטן - ל"ש) רוצה להיפטר מירושלים", הסביר ב-2014 לארי הוץ', מטיף טלוויזיוני מדאלאס שמכהן במועצה הדתית המייעצת של ה-IAF. "בין אם אתה חושב שזו תהיה ההתגלות הראשונה של המשיח ובין אם אתה חושב שזו תהיה השנייה, מה שכולם יודעים זה שהוא מגיע לירושלים. אין לי ספק שהיהודים יזהו את ישו כמשיח ברגע שיחזור. זו הסיבה שאנחנו מקדישים את כל האנרגיות והכוח שלנו לשמירה על ירושלים כעיר מאוחדת"¹¹⁴.

חשוב להבין שהברית בין הימין הישראלי לאוונגליסטים כוללת הרבה יותר מהשתתפות בכנסים מפוארים. זהו רק המרכיב הגלוי והפומבי שלה. מדובר במכניזם משומן ומשוכלל הפועל הרחק מעינו של הציבור הישראלי וכולל רשת סבוכה של עמותות, תרומות, כריזמות משותפים, מהלכים דיפלומטיים מתואמים ומיזמים כלכליים. אחד הציירים המשמעותיים ביותר במכונה האוונגליסטית בישראל הוא שדולה שהוקמה בכנסת. על פניו, מדובר בעוד אחת מעשרות שדולות שפועלות בבית הנבחרים הישראלי. למעשה, זהו גוף יוצא דופן הנשלט בחשאי על-ידי קרן זרה היושבת בווינגטון ומנווטת את מהלכיו - פעמים רבות בניגוד לתקנות הכנסת - בהתאם לסדר היום של הימין השמרני בארצות הברית.

107 פירוט מלא על הליטות שמימנה קרן ה-IAF ניתן למצוא כאן: <http://tinyurl.com/lzp46tv>

108 ראו נספח 1' - המפרט את פרטי הביקור של מקינלי וג'ונסון כפי שהוגשו לוועדת האתיקה של בית הנבחרים האמריקאי

109 <http://www.pjtn.org/you-did-it-obama-stands-down>

110 http://the--temple.blogspot.co.il/2014/12/blog-post_52.html

111 <http://tinyurl.com/kmtfwlb>

112 <http://tinyurl.com/kmtfwlb>

113 <http://tinyurl.com/lzp46tv>

114 <http://tinyurl.com/lxnojo3>

האוונגליסטים בכנסת

3

המסגרת הרשמית שבה מתקיימים רוב הקשרים בין חברי כנסת לגורמים אוונגליסטיים זרים היא "השדולה לקידום היחסים עם הקהילות הנוצריות בעולם". שדולה פרלמנטרית זו הוקמה ב-2004 ובמהלך הכנסת ה-19 עמד בראשה ח"כ דוד רותם (ישראל ביתנו). קדמו לו בתפקיד ח"כ בני אלון (האיחוד הלאומי) והיו"ר המייסד, ח"כ יורי שטרן (ישראל ביתנו).

בכנסת ה-19 חברים בשדולה הח"כים הבאים: רוברט אילטוב (ישראל ביתנו), גילה גמליאל (ליכוד), יצחק הרצוג (עבודה), יריב לוין (ליכוד), חמד עמאר (ישראל ביתנו), אלעזר שטרן (התנועה), נחמן שי (עבודה) ואיילת שקד (הבית היהודי). בדיקה של פעילות השדולה מעלה שהרצוג ושטרן אינם חברים פעילים בה.

הקמה ורצינות

השדולה הוקמה על רקע התקרבותו של שר התיירות, בני אלון, לגורמים אוונגליסטיים ב-2003. היו אלה ימי האינתיפאדה השנייה, תקופה של משבר חמור ביותר בענף התיירות, והשר אלון ניצח באופן אישי על מבצע להבאת אלפי צליינים אוונגליסטים לארץ. "יחסי ישראל-ארצות הברית לא יכולים להיות מושגים על איפא"ק בלבד ועל שני האחוזים וחצי שהם יהודים אמריקאים", הסביר¹¹⁵.

פרט לערכם התיירותי של האוונגליסטים, זיהה בהם אלון פוטנציאל לצבירת עוצמה פוליטית. השותפות הערכית בינו, כאחד ממנהיגי הבולטים של הימין המתנחלי, ובין המטיפים מדרום ארצות הברית הביאה לכך שב-2003 הציג בפניהם את החזון המדיני שלו, שכלל טרנספר כפוי של הפלסטינים והפיכת ממלכת ירדן למדינת הלאום של העם הפלסטיני¹¹⁶. למרות הטרמינולוגיה הממלכתית, לא נרשמה מגמה של התהדקות יחסים כללית בין ישראל לארצות הברית אלא התקרבות של הימין המתנחלי - פלג פוליטי ספציפי ומוגדר - לבני ברית חדשים מעבר לים.

בריאיון שהעניק באותה שנה הסביר אלון כי הצלחת תוכניתו המדינית תלויה בקשרים החדשים שפיתח עם הימין הנוצרי¹¹⁷. לדבריו, "בישראל התקשורת סגורה בפניי. בארצות הברית הנוצרים מוכנים להקשיב. כשאני בא לקונגרס ונפגש עם טום דילי (מנהיג הרוב במפלגה הרפובליקנית - ל"ש) או עם סם בראונבק (פוליטיקאי רפובליקני היום מושל קנזס - ל"ש), אני מגיע על-פי בקשת המצביעים שלהם. לכן הם לוקחים אותי ברצינות... אני מאוד מקורב לפט רוברטסון (איל התקשורת האוונגליסטי - ל"ש) ולגארי באור (ממנהיגי הימין השמרני בארצות הברית - ל"ש), ויש להם המון כוח". באותו ריאיון הודה אלון כי יחסים מסוג זה, על המטען התיאולוגי-אידיאולוגי המלווה אותם,

115 אונגר, 112

116 לאחר מכן הציע אלון להחליף את המונח "טרנספר" ב"חילופי אוכלוסין", <http://m.pplus.ynet.co.il/Article.aspx?id=2601235>

117 http://carolineglick.com/sharons_accidental_tourist_int

עלולים להתברר כבעייתיים עבור פוליטיקאים יהודים. "אני רגיש לסוגייה הזאת, כי אם אתה מקבל ממישהו כסף, אז אתה חייב משהו לאדם שנתן לך", אמר. "לכן אני משתדל לא לקבל מהם כסף. אבל אותו דבר נכון גם לגבי כסף מיהודים".

אלון גם התייחס בכנות לעובדה כי הערוץ הבלתי-רשמי שפתח מול האוונגליסטים חותר תחת המדיניות הרשמית של ממשלת שרון, שהייתה מחויבת ל"מפת הדרכים" של הנשיא בוש. "יש לי בעיה רצינית", הודה, "זה משחק מסוכן. האנשים האלה צריכים להיות בטוחים שאני אדם מכובד וששרון יקבל את התוכנית שלי בהמשך הדרך. לכן אני במלכודת. התוכנית הזאת תעבוד רק אחרי ש'מפת הדרכים' תיכשל".

תוכנית הטרנספר של אלון נפלה על אוזניים חפצות. כזכור, רבים מהאוונגליסטים מאמינים שארץ ישראל כולה שייכת ליהודים - ולהם בלבד. להשקפתם, כדי שאפשר יהיה

השר בני אלון (האיחוד הלאומי): "צריך לנצל את הקשר עם האוונגליסטים לטווח הארוך. בעוד שנה-שנתיים יהיו להם 100-200 חברים בקונגרס שיוכלו לתמוך בסיפוח יהודה ושומרון"

לכונן את מלכות ישו צריכים היהודים ליישב את כל שטחי הארץ. את הדיון לגבי משאלת לבם של בני בריתו החדשים בדבר השמדת רוב היהודים החיים בישראל בחר שר התיירות לזנוח בשלב זה¹¹⁸.

ב-2005 פרסם אלון ספר שכותרתו "הברית של אלוהים עם ישראל: קביעת גבולות תנ"כיים בעולם בן זמננו"¹¹⁹. הספר נועד לגייס קהילות נוצריות בחו"ל למאבק למען ארץ ישראל השלמה ונגד כל פשרה מדינית. "אני לא משחק אותה אובייקטיבי", אמר בריאיון לקראת צאת הספר והוסיף כי מטרת הפרסום היא לספק בסיס מקראי למשנה הפוליטית שלו¹²⁰. "צריך לנצל את הקשר הזה לטווח הארוך", הסביר. "בעוד שנה-שנתיים יהיו להם (לאוונגליסטים - ל"ש), 100-200 חברים בקונגרס שיוכלו לתמוך בסיפוח יהודה ושומרון. אני לא בעד פעולה של הרגע האחרון כדי להציל יישוב זה או אחר"¹²¹.

שנה לאחר שהציג אלון את תוכניתו המדינית, הקים ח"כ יורי שטרן מהסיעה המשותפת של "האיחוד הלאומי" ו"ישראל ביתנו" את "השדולה לקידום היחסים עם הקהילות הנוצריות בעולם". כמו אלון, שטרן זיהה את הפוטנציאל הגלום בחבירה לימין הנוצרי לקידום המשנה הפוליטית של הימין הישראלי¹²². בלשכתו בכנסת אף הדביק סטיקר קטן באנגלית, שהופץ על-ידי ארגון אוונגליסטי ונשא את הכיתוב "התפללו לכך שהנשיא בוש יכבד את הברית שכרת אלוהים עם ישראל"¹²³.

אחרי מאמצי שכנוע רבים השיג שטרן את הסכמת ח"כ יאיר פרץ (ש"ס) להצטרף לשדולה. מהלך זה היה חשוב לו מאחר שחיפש "משגיח כשרות" לשדולה הנוגעת ביחסים בין-דתיים רגישים¹²⁴. לימים גילה פרץ את אחת הסיבות המרכזיות להסכמתו. לדבריו, בזכות הארגונים הנוצריים הצליח להגדיל פי שלושה את היקף הסיוע שעמותות צדקה שהוא קשור אליהן מחלקות לנזקקים. זאת בזכות

<http://news.walla.co.il/item/672152> 118

<http://tinyurl.com/naxzehk> 119

<http://news.walla.co.il/item/672152> 71 120

שם 121

<http://www.haaretz.co.il/misc/1.952529> 122

<http://www.haaretz.co.il/misc/1.1004320> 123

<http://www.haaretz.co.il/misc/1.952529> 124

תרומה של חמשת אלפים חבילות קמחא דפסחא מאוונגליסטים. בנוסף, פרץ סיפר על כמה פרויקטי רווחה עתירי תקציב שעתידיים לקום בעזרת כסף אוונגליסטי¹²⁵.

בהודעה לעיתונות שליוותה את טקס השקת השדולה צוין שחברי הכנסת התחייבו בפני הארגונים האוונגליסטיים הפועלים בישראל "לקצר עבורם תהליכים ביורוקרטיים, להכיר להם חברי כנסת ולבצע יחד פרויקטים משותפים"¹²⁶. המעמד החגיגי התקבל בהתרגשות גדולה בקהילות אוונגליסטיות בעולם¹²⁷. באירוע ההשקה נכחו נציגים של ארגונים דתיים בולטים, ובהם "גשרים לשלום", "השגרירות הנוצרית בירושלים", "הקרן לידידות", "פסגת ירושלים" ו"ידידים נוצרים של ישראל"¹²⁸.

יו"ר "ידידים נוצרים של ישראל", מראשוני הארגונים ששיתפו פעולה עם השדולה: "ביהדות האורתודוקסית, עמוק בפנים, אין תקווה, אין אהבה ואין עתיד. בסופו של דבר, רק אלוהים יכול להביא ישועה לאנשים האלה"

החיוכים מילאו באותו יום את אולם הכנסים, ונציגי הארגונים הנוצריים נשמרו, מן הסתם, בלשונם ובמסריהם. אלא שבנסיבות אחרות, הרחק מאוזניים ישראליות, נשמעים הנאומים שלהם קצת אחרת. ריי סנדרס, למשל, העומד בראש "ידידים נוצרים ישראל" - אחד הארגונים

המרכזיים שמשתפים פעולה עם השדולה - הסביר פעם מהו הגורל המיועד ליהודים החיים בישראל. "הנבואות אומרות שייכפה על ישראל לחתום על הסכם שלום עם השכנים שלהם שיחזיק שבע שנים", אמר בריאיון לסרט "מככים לארמגדון"¹²⁹. "האנטיכריסט ינצל את התקופה הזו, ייכנס למקדש שייבנה בירושלים ויכריז על עצמו כאלוהים. בשלב כלשהו יבינו היהודים שהוא לא המשיח - ואז דברים יחמירו באמת... זה יוביל לארמגדון. מה לוח הזמנים של אלוהים? רק אלוהים יודע, אבל אנחנו צועדים לכיוון הזה שבו בטוח יהיה עימות בין המערב לאסלאם". עוד הסביר כי "ביהדות האורתודוקסית, עמוק בפנים, אין תקווה, אין אהבה ואין עתיד. בסופו של דבר, רק אלוהים יכול להביא ישועה לאנשים האלה"¹³⁰.

לאחר פטירתו של ח"כ שטרן ממחלת הסרטן ב-2007, החליף אותו אלון בתפקיד כיושב הראש של השדולה. בשלב זה כבר היה מרושת היטב בעולם הנוצרי ואף הוגדר במחקר האקדמי כ"אחד הישראלים המשפיעים ביותר בעולם האוונגליסטי"¹³¹.

ב-11 השנים שחלפו מאז הקמתה אירחה השדולה כמה מבכירי ההנהגה האוונגליסטית העולמית. חלק לא מבוטל מהם מאמין כי על היהודים להתנצר; אחרים מחזיקים בתפיסה שמועידה ליהודים מוות וחורבן בתסריט המשיחי של סוף העולם. ממעקב אחר פעולות השדולה עולה כי הנושאים העיקריים שמעסיקים את חבריה הם פירוק אונר"א (סוכנות האו"ם לפליטים), שמירה על אחדות ירושלים (ניסוח מרוכך להתנגדות להסכם מדיני בין ישראל לפלסטינים), בלימת חרמות בינלאומיים על ההתנחלויות, העתקת שגרירות ארצות הברית מתל-אביב לירושלים ומאבק באיום האיראני¹³². זו

125 ש.ד.

126 <http://tinyurl.com/l93gzkf>127 <http://www.haaretz.co.il/misc/1.952529>

128 ש.ד.

129 https://www.youtube.com/watch?v=nNvtA_q0e20, ראו דקה 46:20

130 ש.ד.

131 ספקטור, עמ' 217.

132 <http://tinyurl.com/pd4wzwa> :ג.ו. <http://tinyurl.com/lvkmouz> :ג.ו. <http://youtu.be/JSujOZ3rmzQ?t=3m40s>

אחת השדולות הפעילות ביותר בכנסת, והיא הספיקה כבר לערוך כנסים בינלאומיים, ליזום מפגשים בין חברי כנסת למשלחות מחו"ל, להעניק פרסים לכמרים, להטיס חברי כנסת לקצווי עולם ולהקים מערכת של 25 שדולות אחיות בפרלמנטים מעבר לים¹³³. השדולה האחות הראשונה הוקמה בארצות הברית ב-2006¹³⁴. שדולות אלה אמורות לשמש קבוצות לחץ בפרלמנטים ברחבי העולם, והן פועלות ברמות אינטנסיביות משתנות. הגורם המתאם ביניהן הוא קרן ה-IAF, שגם עומדת מאחורי פעילות השדולה האוונגליסטית בכנסת.

השדולה והקרן הזרה המפעילה אותה

כנסת פועלות שדולות רבות המאגדות חברי כנסת בעלי עניין בנושא משותף. המקרה של השדולה האוונגליסטית יוצא דופן, מפני שבצמוד לשדולה - גוף רשמי שנועד לאגד חברי כנסת - פועלת קרן זרה שמממנת ומתווה את פעילותה. מדובר בקרן אמריקאית המבוססת בווינגטון ומחזיקה סניפים ברחבי העולם בשם (IAF) International Israel Allies Caucus Foundation. הניצוגות הישראלית שלה פועלת מביניין במזרח ירושלים. בתפקיד יושב ראשון הקרן מכהן, נכון לתחילת 2015, השר לשעבר בני אלון, שעמד בראש השדולה בכנסת בין השנים 2007-2009.

בשנים האחרונות הוציאה הקרן משלחות רבות של ח"כים לחו"ל וארגנה כנסים מרובי משתתפים במלונות יוקרה בארץ ומעבר לים. פעילותה זכתה להד משמעותי בתקשורת הזרה בזכות מאמצי לובי ענפים.

על-פי החוק, רק לחברי כנסת מותר להיות חברים בשדולה. מותר לשדולה פרלמנטרית לקיים שיתופי פעולה עם ארגונים חיצוניים, אבל אסור לה בתכלית האיסור להאציל את שמה או את סמכויותיה לגוף פרטי עצמאי דוגמת הקרן. למרות זאת, הפעיל המרכזי ביותר בשדולה כיום אינו חבר כנסת אלא יועץ תקשורת בשם ג'וש ריינשטיין, שהיה בעבר עוזרו הפרלמנטרי של ח"כ יורי שטרן ודובר "ישראל ביתנו" בשפה האנגלית¹³⁵. ריינשטיין היה מעורב בהקמת השדולה לפני עשור, והוא מנהל אותה עד היום תוך שימוש חופשי בתואר "מנהל השדולה", אף שאינו עובד של הכנסת ואינו מקבל ממנה שכר. ריינשטיין עובד כחבר צוות בקרן ה-IAF¹³⁶ ובעבר ישב בדירקטוריון שלה¹³⁷. גם העוזרת של ריינשטיין ורכזת פעילויות השדולה, רייצ'ל נפרסטק, שאחראית על תיאום האירועים השונים בכנסת, היא חברת צוות בקרן¹³⁸.

כלפי חוץ, בעיקר מעבר לים, מציגים את עצמם עובדי הקרן כמי שמייצגים את השדולה הרשמית של כנסת ישראל ומדברים בשמה. לדוגמה, בכנס שהתקיים בכנסיית מרנת'ה שבסן דייגו, הצהיר ריינשטיין: "אנחנו השדולה הגדולה והמשפיעה ביותר בכנסת"¹³⁹. ריינשטיין הוא יהודי, עולה מקנדה ודובר רהוט המכיר על בוריים את עיקרי האמונה האוונגליסטית. ככזה, הוא מיומן להפליא בשימוש בשפה הכפולה שערבה לאוזניים משיחיות. "אתם חיים באחת התקופות המופלאות ביותר אי-פעם

133 ראו דבריו של ווילם גריפיון, מנכ"ל ה-IAF: <https://www.youtube.com/watch?v=JSujOZ3rmzQ>

134 <http://www.israelallies.org/usa/about>

135 <http://tinyurl.com/puomeg3>

136 <http://www.israelallies.org/usa/staff>

137 ראו נספח ב' - מסמכי הקרן לשנת 2008

138 <http://www.israelallies.org/usa/staff>

139 <http://tinyurl.com/l7rubnv> ראו 1:49

- תקופה שבה הנבואות מתממשות לנגד עיניכם. היהודים חזרו לאדמתם מכל קצות תבל על כנפי נשרים - מה שהיום אנחנו מכנים מטוסים, הוסיף בחיך¹⁴⁰. ריינשטיין, "מנהל השדולה", מדבר בשם חברי הכנסת בעיקר מחוץ למשכן: בקונגרסים ברחבי העולם, כשהוא מקבל משלחות במשרדי הקרן במזרח ירושלים, וכשהוא מדברר את השדולה בערוצי טלוויזיה אוונגליסטיים.

מדובר במעין גולם שקם על יוצרו. שדולה פרלמנטרית אמורה לקיים את רוב פעילותה בכנסת, והדמויות הדומיננטיות בה אמורות להיות חברי הכנסת עצמם. כמו כן, כפי שלח"כים אסור לקבל תרומות - למעט בנסיבות של פרימריז - כך גם לשדולות אסור לקבל תרומות¹⁴¹. כדי להתגבר על איסור זה מתיר החוק לשדולות לשתף פעולה עם גופים ציבוריים. מה שהתקנון אסר בכירוש הוא מתן הרשאה לאותם גופים לפעול באופן עצמאי בשם השדולה או, ליתר דיוק, במקום השדולה.

כלפי חוץ מציגים את עצמם עובדי קרן ה-IAF - קרן פרטית זרה - כמי שמייצגים את השדולה הרשמית של הכנסת ואפילו את ממשלת ישראל. כך, לדוגמה, באירוע בכנסייה בסן דייגו הצהיר ג'וש ריינשטיין: "אנחנו השדולה הגדולה והמשפיעה בכנסת"

כדי להבהיר כי שדולה פרלמנטרית אינה יישות עצמאית, קובע תקנון הכנסת ששדולה אינה גוף רשמי של בית הנבחרים הישראלי, ולפיכך אסור לה להציג את עצמה ככזו. והנה, חרף האיסורים המובהקים, השדולה האוונגליסטית

מוצגת בפני תורמים, עיתונאים וחברי קונגרס כגוף רשמי של כנסת ישראל לכל דבר ועניין. עמוד הפייסבוק של הארגון, הזהה לחלוטין לעמוד הרשמי של הכנסת, עושה שימוש אסור בסמל המדינה ואף מציג את השדולה בתור "גוף ממשלתי"¹⁴². כך גם במסמכים רשמיים שקרן ה-IAF מפרסמת. לדוגמה, בחוברת שהוציאה לכבוד הוועידה השנתית המשותפת של הקרן ב-2012 נכתב כי "השדולה הוקמה ב-2004 כגוף רשמי של ממשלת ישראל"¹⁴³.

אנשי הקרן מכרים באופן עקבי סעיף נוסף בתקנון הכנסת, שקובע כי אסור לשדולה או לאדם הפועל מטעמה שאינו חבר כנסת לעשות שימוש בסמל הכנסת או בסמל המדינה¹⁴⁴. למרות זאת, בלוגו של השדולה האוונגליסטית משולב סמל המדינה¹⁴⁵. בנוסף, בדצמבר 2014 חתמו פעילי הקרן על ברכת חג המולד ששלחו בסמל רשמי שהשימוש בו מוגבל למוסדות ממלכתיים בלבד¹⁴⁶. ל"מולד" נודע כי ריינשטיין אף נהג לחלק כרטיסי ביקור עם סמל הכנסת, בניגוד גמור לתקנון. מצג שווא זה עלול ליצור את הרושם המוטעה שעובדי הקרן מועסקים על-ידי הכנסת או שהארגון שלהם הוקם עקב החלטת ממשלה - דבר שלא התרחש מעולם.

עמוד הפייסבוק של השדולה

140 שם, 05:00
 141 התכתבות עם מנהל חטיבת התקשורת בכנסת, 09.11.2014
 142 <https://www.facebook.com/KnessetChristianAlliesCaucus>
 143 <http://tinyurl.com/q2r8jb9>, עמוד 3
 144 <http://tinyurl.com/mto6m7o>, ראו עמ' 179
 145 <https://www.facebook.com/KnessetChristianAlliesCaucus>
 146 <http://tinyurl.com/qb8l6ty>

עיקר עבודתו של ריינשטיין היא עבודת שדלנות פוליטית, כפי שהודה בשיחה מצולמת שקיים עם מנכ"ל הקרן, ווילם גריפויין. בשיחה מספרים השניים כי הם עוסקים בעבודת לובי שנועדה להשפיע על חברי פרלמנט בישראל ובעולם, ומודים כי הם אלו שמנווטים את פעילות השדולה הרשמית ועומדים מאחוריה¹⁴⁷. "תפקיד הקרן הוא לתמוך ולספק פעילות עבור שדולות למען ישראל ברחבי העולם", מסביר המנכ"ל גריפויין. "הקמנו 25 שדולות בעולם של נוצרים חברי פרלמנט. יש לנו

אנשי הקרן מפרים סעיף נוסף בתקנון הכנסת, שקובע כי אסור לשדולה או לאדם הפועל מטעמה לעשות שימוש בסמל המדינה. למרות זאת, בלוגו של השדולה האוונגליסטית משולב סמל המדינה. ל"מולד" נודע כי ג'וש ריינשטיין אף נהג לחלק כרטיסי ביקור עם סמל הכנסת

יותר מ-700 פוליטיקאים שאנחנו עובדים איתם, ואנחנו עוזרים למדינות האלה להיות יותר פרו-ישראל... הקרן עוסקת בסוגיות שקשורות לדת שלנו: לדוגמה, לקדם הכרה בירושלים כבירת ישראל ולגבש תמיכה תנ"כית ביהודה ושומרון". ריינשטיין מוסיף: "יש הרבה ארגוני לובי בעולם, אבל זה הראשון שהוא למעשה שדולה".

הלובי האוונגליסטי זוכה לחופש פעולה במסדרונות הכנסת - בלי להיות כפוף למגבלות החלות על כל פעילות לובי במשכן. בזמן ששאר הלוביסטים נדרשים להצהיר עבור מי הם פועלים, נהנה לובי זה מחסינות מוחלטת ופועל באי-שקיפות גמורה

כך זוכה ארגון לובי פרטי לחופש פעולה ולדריסת רגל משמעותית במסדרונות הכנסת - בלי להיות כפוף למגבלות החלות על כל פעילות לובי במשכן. בעוד כל הלוביסטים נדרשים לקבל היתר כניסה רשמי, להצהיר עבור מי הם פועלים, אילו

לקוחות הם מייצגים ואף לענווד תג זיהוי, הלובי האוונגליסטי נהנה מחסינות מוחלטת ופועל באי-שקיפות גמורה. כל זאת, כאמור, באמצעות ניצול השדולה הפרלמנטרית הרשמית.

ריינשטיין, שטס לחו"ל עם חברי כנסת ישראלים עשרות פעמים במסגרת הקרן שבה הוא עובד, לא נמצא ברשימת בעלי ההיתר לשדלנות בכנסת¹⁴⁸. חשוב לציין כי במקביל לפעילות זו, בין 2005 ל-2007, הוא הועסק כגייס כספים על-ידי הקרן האוונגליסטית "שובה ישראל"¹⁴⁹. הקרן מתמחה במימון פרויקטים שונים מעבר לקו הירוק, כמו סיוע לקליטת תושבים חדשים בהתנחלויות במטרה לסייע למימוש "נבואות תנ"כיות"¹⁵⁰. ניתן רק לשער כי מסעותיו חובקי העולם עם חברי הכנסת - בעודו מנפנף בתפקיד רשמי מטעם מדינת ישראל, שמעולם לא הוענק לו - סייעו למאמצי גיוס הכספים שלו.

ריינשטיין מכנה את הפעילות של שדולת חברי הכנסת "דיפלומטיה מבוססת-אמונה". בכנס שהתקיים בסן דייגו פרש את הרציונל שמנחה את מנהיגי הימין בהחלטתם האסטרטגית להדק קשרים עם האוונגליסטים - בין היתר, באמצעות קרן ה-IAF. מדבריו עולה הבנה ברורה כי במסלול הדיפלומטי שבו נמצאת ישראל כרגע, תחת שלטון הימין, הברית המסורתית של ישראל עם בנות בריתה המערביות-ליברליות הולכת ונחלשת. זאת משום שמדינות אלו, למרות אהדתן הבסיסית כלפי מדינת היהודים,

¹⁴⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=JSujOZ3rmzQ>
¹⁴⁸ <http://www.knesset.gov.il/lobbyist/heb/lobbyist.aspx>
¹⁴⁹ ראו נספח א' - דיווחי עמותת "שובה ישראל" 2007-2005
¹⁵⁰ https://www.facebook.com/BlessingsIsrael/info?tab=page_info

מסרבות להשלים עם מדיניותה מעבר לקו הירוק¹⁵¹. "מדינת ישראל צריכה לעבוד עם מנהיגים נוצרים, כי הם האנשים היחידים שיתמכו בישראל", הסביר ריינשטין¹⁵², כשהוא צופה פני עתיד. "אלו אנשים ששמים אמונות לפני מניעים כלכליים ופוליטיים... ישראל וארצות הברית הן שתי המדינות היחידות שהוקמו על בסיס ערכים יודו-נוצרים. זה החוט המקשר בין שתי המדינות שלנו"¹⁵³.

ריינשטין מרבה להביע בגלוי את משנתו הפוליטית, השייכת במובהק לאגפים הנצייים ביותר של מחנה הימין. "המילה שלום נחטפה", אמר ב-2013 במהלך ריאיון לערוץ טלוויזיה אוונגליטי. "ישראל רומתה לתוך תהליך שבו מוותרים על דברים בתמורה לפיסות נייר עם חתימות עליהן... הסכסוך הזה לא קשור לשטחים. זה קרב דתי בין אלו שמאמינים בתנ"ך לאלו שלא". עוד הוסיף כי "יהודים הם לא בעלי האדמה אלא המחזיקים באדמת האל. אין לנו את הזכות לחלק את הארץ... כשאומרים 'ניתן את מזרח ירושלים לפלסטינים', מתכוונים בעצם שניתן את מזרח ירושלים למוסלמים. וזו המדיניות הרשמית של הממשל האמריקאי היום"¹⁵⁴.

לסיכום, למרות הנימה הממלכתית שמבקש ריינשטין לשוות לדבריו, החוט המקשר בפועל בין הימין המתנחלי דרך עמותת ה-IAF לרשת האוונגליסטית הבינלאומית, הוא תפיסת עולם שמרנית ותמיכה בלת-מסויגת במפעל ההתנחלויות, שצבועה בגוונים דתיים עזים.

הספונסר המקורי של השדולה - אוליגרך מקורב לליברמן

לא תמיד עמדה קרן ה-IAF מאחורי פעילות השדולה הפרלמנטרית. בשנים הראשונות לקיום השדולה תמך בפעילותה מיכאל צ'רנוי, האוליגרך הרוסי-ישראלי ומקורבו של אביגדור ליברמן, שהעניק לה מימון שוטף באמצעות שיטה דומה של הצמדת גוף פרטי לפורום הרשמי של הכנסת.

בין 2004 ל-2010 התקיימה זיקה ברורה בין השדולה לארגון בשם "פסגת ירושלים" (Jerusalem Summit), פורום בינלאומי בעל צביון ימני שנועד לגבש אסטרטגיה עולמית נגד האסלאם הרדיקלי¹⁵⁵. צ'רנוי היה הספונסר העיקרי של הפורום באותן שנים¹⁵⁶. מנכ"ל "פסגת ירושלים" היה דמיטרי רדישבסקי, יד ימינו של איש העסקים. כזכור, באותו זמן עמד בראש השדולה בכנסת ח"כ יורי שטרן מ"ישראל ביתנו". צ'רנוי ויו"ר "ישראל ביתנו" ליברמן נחשבים לקרובים במיוחד, ושניהם העידו בעבר שהם משוחחים טלפונית כמעט מדי יום¹⁵⁷. ב-2009 נחשד האוליגרך הרוסי במתן שוחד לליברמן. בסופו של דבר, החליטה הפרקליטות שאין מספיק ראיות כדי להעמידו לדין¹⁵⁸.

בראש המועצה הבינלאומית של "פסגת ירושלים" עמד באותם ימים גרי באואר, מנהיג אוונגליסטי רב-השפעה, שאף התמודד בשנת 2000 על נשיאות ארצות הברית¹⁵⁹.

151 ראו את מחקר מולד "ברית במשבר": <http://tinyurl.com/qh2e8yg>

152 <http://tinyurl.com/l7rubnv> דקה 0:50

153 שם, דקה 04:33

154 דקה 10:35, <http://youtu.be/8WGj8icaBCM?t=15m>

155 <http://www.haaretz.co.il/misc/1.1004320>

156 שם.

157 <http://www.haaretz.co.il/misc/1.1291121>

158 <http://news.walla.co.il/item/2501080>

159 <http://www.jerusalemsummit.org/eng/board.php>

היום הוא מכהן כנשיא הארגון השמרני המשפיע "ערכים אמריקאים" ויושב בוועד המנהל¹⁶⁰ של "נוצרים מאוחדים למען ישראל"¹⁶¹, הארגון של הייג שנוהג לתקוף את ממשל אובמה על מדיניותו במזרח התיכון.

הוועידה הראשונה של "פסגת ירושלים" התקיימה בירושלים ב-2003¹⁶², וחשיבותה בכך שסימנה את תחילת תהליך ההתקרבות בין הימין הישראלי לאוונגליסטים. בין היתר, השתתפו בה בנימין נתניהו, אביגדור ליברמן, עוזי לנדאו, בני אלון וצ'רני עצמו¹⁶³. ב-2005 הטיס צ'רני את חברי השדולה, שהוקמה שנה לפני כן, ל"פסגת ירושלים" השנייה בסיאול על-מנת שייפגשו עם כאלף אוונגליסטים ויבססו את הקשרים הפוליטיים הראשונים של השדולה במזרח הרחוק¹⁶⁴.

מנכ"ל "פסגת ירושלים" רדישבסקי אמר באותה ועידה כי הוא רואה בהתכנסות זו "סימן נבואי עולמי" והסביר שמטרת הוועידה היא ליצור "אלטרנטיבה ירושלמית לאו"ם, אלטרנטיבה תנכ"ית לגלובליזציה"¹⁶⁵. לאחר מכן סיפר ח"כ שטרן כי אירועי פסגת ירושלים השפיעו על החלטתו לייסד את השדולה בכנסת¹⁶⁶.

בשנים הראשונות לפעילותה נמצאו השדולה ו"פסגת ירושלים" בשיתוף פעולה הדוק תוך שטטוש הגבולות הארגוניים ביניהן. כך, למשל, אחרי ההקמה החגיגית של השדולה התקיים מפגש בירושלים בנוכחות יו"ר השדולה שטרן, רדישבסקי וראשי העדות הנוצריות בארץ. המטרה: לקדם תוכנית של שר התחבורה דאז ליברמן להפקיע את אדמות אזור בית לחם מהרשות הפלסטינית ולהשיב להן את "אופיין הנוצרי".

בהמשך ארגנו השדולה ו"פסגת ירושלים" שורה של ועידות אוונגליסטיות ברחבי העולם. צ'רני היה שותף למימון עלויות הטיסה והאירוח של חברי כנסת ביפן, סינגפור, דרום אפריקה, איטליה ובריטניה¹⁶⁷. דוגמה נוספת לטטטוש הגבולות בין הגופים אפשר למצוא באתר השדולה, שבו מופיעים צילומים של חברי כנסת באחד מאירועי "פסגת ירושלים" באסיה תחת הכיתוב "האירוע השנתי של השדולה"¹⁶⁸.

ב-2007 התמודד צ'רני עם שורה של אישומים פליליים בחו"ל, ואלה סימנו את תחילת התרחקותו ממעורבות אינטנסיבית בשדולה. ב-2010 נרשם שיתוף הפעולה האחרון של השדולה עם "פסגת ירושלים", שהתקיימה באותה שנה ברומא¹⁶⁹. בכנסת ה-18 כבר נסוג הארגון של צ'רני ממעורבות משמעותית והוחלף בקרן ה-IAF. נראה כי ב-2014 הופסקה סופית הפעילות של "פסגת ירושלים"¹⁷⁰.

<http://tinyurl.com/6xtkgrg> 160

<http://www.ouramericanvalues.org/gary-l-bauer-bio> 161

<http://tinyurl.com/pby9o3t> 162

<http://tinyurl.com/ls9p6pk> 163

<http://tinyurl.com/mk5apt7> 164

<http://tinyurl.com/p4zs4da> 165

<http://www.haaretz.com/news/rapture-or-raptor-1.173835> 166

<http://tinyurl.com/m4lt9a7>, <http://tinyurl.com/ly2w2gs> 167

<http://cac.org.il/site/gallery/jerusalem-summit> 168

http://jerusalemsummit.org/eng/index.js_rome.php 169

https://www.facebook.com/Jerusalemsummit?ref=br_tf 170

מקורות המימון של הלובי האוונגליסטי

קרן ה-IAF הוקמה ב-2008 כדי לתמוך בפעילות השדולה הישראלית והשדולה התאומה שלה בקונגרס האמריקאי ולשמש להן ארגון-גג¹⁷¹. בפועל, שדולת חברי הכנסת מתפקדת כשלוחה של הקרן. ה-IAF משתמשת במשאבי הכנסת - ובעיקר בזכות המוחלטת שנוצרה בין השדולה הרשמית ובין הקרן - במטרה לקדם את סדר היום הפוליטי שלה.

הקרן והשדולה הפכו במהלך השנים לגוף אחד דה פקטו. האתר הרשמי של השדולה בכנסת מופעל על-ידי הצוות של הקרן - בשפה האנגלית בלבד - ובו סמל מדינת ישראל¹⁷². הקרן והשדולה מחזיקות באותה כתובת דואר אלקטרוני, באותו מספר טלפון ומשרדי שני הגופים אף פועלים באותו בניין במזרח ירושלים¹⁷³.

באותו מבנה פועל פרויקט נוסף של הקרן בשם "מרכז שלום ירושלים", שנועד "לשמש כמטה הרשמי של הקרן ולארח את המשרדים של 'שדולת הכנסת לקידום היחסים עם הקהילות הנוצריות'¹⁷⁴. השר לשעבר בני אלון, שעומד בראש הקרן, עומד גם בראש המרכז ששם לעצמו למטרה "לחנך מאמינים לגבי החשיבות של ירושלים המאוחדת"¹⁷⁵.

הקרן הזרה והשדולה הפכו במרוצת השנים לגוף אחד דה פקטו. האתר הרשמי של השדולה מופעל על-ידי צוות של הקרן, ושני הגופים חולקים מספר טלפון, כתובת דואר אלקטרוני ואף יושבים באותו מבנה במזרח ירושלים

סיורים משותפים של חברי כנסת וחברי פרלמנט מחו"ל כוללים לעתים קרובות גם ביקור ב"מרכז שלום ירושלים". נוסף על כך, צוות הקרן משתמש בעמוד הפייסבוק

של השדולה כדי לקדם ולפרסם פעילויות המתקיימות במרכז¹⁷⁶. לעתים קרובות אף נערכות במרכז פעילויות שנושאות את שמה של שדולת חברי הכנסת - אפילו כשחברי הכנסת המרכיבים את השדולה כלל לא נוכחים. ל"מולד" נודע כי ריינשטיין ונפרסטק מצוות ה-IAF מקיימים במקום מפגשי הסברה על "פעילות השדולה". בשיחה כזו, שהתקיימה בתחילת 2015, העידה נפרסטק כי המימון של השדולה האוונגליסטית מגיע מה-IAF.

הזהות המוחלטת שהצליחה קרן ה-IAF ליצור בינה ובין השדולה בכנסת העניקה לה דריסת רגל משמעותית במסדרונות הממשלה. הדוגמה הבאה ממחישה את מידת הקרבה בינה ובין גורמים רשמיים. באוקטובר 2014 ארגנה הקרן כנס במלון ממילא בירושלים בשיתוף השדולה בכנסת, ארגון "השגרירות הנוצרית" והקונגרס היהודי העולמי¹⁷⁷. הנושאים שעל הפרק: הפעילות של אונר"א ופעולות אפשריות נגד הסנקציות הבינלאומיות על ההתנחלויות¹⁷⁸.

שבוע לפני האירוע פירסם משרד החוץ הישראלי הודעה רשמית לעיתונות שנכתבה על-ידי נציג של

¹⁷¹ <http://www.israelallies.org/usa/about>

¹⁷² <http://cac.org.il>

¹⁷³ ראו כאן: <http://tinyurl.com/kg2sna3> וכאן: <http://tinyurl.com/k9wpczz>

וכאן: <http://cac.org.il/site/contact>

¹⁷⁴ http://shalomyerushalayim.org/?page_id=2

¹⁷⁵ <http://cac.org.il/site/moreaboutiaf/iiaf-shalom-yerushalayim>

¹⁷⁶ <http://tinyurl.com/pfkeho3>

¹⁷⁷ <http://tinyurl.com/ksjfe9k>

¹⁷⁸ <http://tinyurl.com/occarst> וגם <http://tinyurl.com/onp3zoh>

הקרן, אשר כונה בהודעה "דובר השדולה". לצד הטקסט התנוסס הלוגו של השדולה שכולל, כאמור, את סמל המדינה. פעולה זו הפכה את תכני הכנס - שמומן ואורגן על-ידי גורמים חיצוניים לכנסת - לעמדה הרשמית של ממשלת ישראל. ההודעה התפרסמה באנגלית בלבד, וכפי שכבר צוין לעיל, אין זו הפעם הראשונה שגורמים רשמיים בכנסת ובממשלה בוחרים להצניע מהתקשורת דוברת העברית אירועים שנערכים בשיתוף גורמים אוונגליסטיים.

כך, למעשה, נוצרה דינמיקה מתעתעת של השפעה בין שדולה רשמית בכנסת ישראל לקרן זרה היושבת בווינגטון שקובעת את מהלכה, תוך שהיא נהנית ממראית העין של גוף פרלמנטרי רשמי. שני הגופים קשורים זה לזה ללא הפרד ומתפקדים, למעשה, כמעט כגוף אחד.

רבים מחברי הצוות של הקרן הם אוונגליסטים בעלי ציביון מיסיונרי. מנכ"ל הקרן היה מעורב בארגון שקרא להפיץ את בשורת ישו בקרב יהודים. הממונה על האסטרטגיה בקרן ייסד מיסיון שמגדיר את עצמו כ"בעל תשוקה לחלוק את הבשורה של ישו עם כל אחד על פני כדור הארץ"

ומי משפיע על מהלכי הקרן? רבים מחברי צוות ה-IAF הם אוונגליסטים בעלי צביון מיסיונרי ברור. מנכ"ל הקרן, ווילם גריפיון, היה מעורב בעבר בארגון "ברית האוונגליסטים העולמית" (WEA)¹⁷⁹, שקרא להפיץ את בשורתו של ישו בקרב יהודים "כדי לחשוף בפני העם הנבחר את

האהבה האמיתית"¹⁸⁰. הממונה על האסטרטגיה בקרן הוא המטיף האוונגליסטי דניאל ויליאמס, מייסד המיסיון "לך אל האומות", ארגון שמגדיר עצמו כ"בעל תשוקה לחלוק את הבשורה עם כל אחד על פני כדור הארץ" ואת חברי הצוות שלו כ"אנשים בעלי תשוקה בוערת להביא את האמת של ישו אל האנשים הכואבים ולהיווכח איך היא משנה את חייהם"¹⁸¹. ב-2012 העניקו לו ריינשטיין וח"כ דוד רותם את פרס "בעל הברית הנוצרי של השנה" מטעם הכנסת¹⁸².

מסמכי הקרן מלמדים כי ב-2012 כחמישית מהתקציב שלה, 227 אלף דולר, שימש למימון נסיעות¹⁸³. באותה שנה קיבלה הקרן תרומות בהיקף של מיליון ו-66 אלף דולר, עלייה משמעותית במחזור הכספים לעומת השנה הקודמת, אז עמד תקציב הארגון על 240 אלף דולר בלבד.

רשימת התורמים המלאה של הקרן אינה חשופה. מדובר במידע בעל חשיבות ציבורית רבה, בהתחשב בכך שמדובר בגוף שקנה לעצמו השפעה רבה במסדרונות הכנסת. עם זאת, עלה בידינו לאתר חלק מרשימת התורמים. ל"מולד"

נודע כי אחד מהם הוא איל ההון היהודי ארווינג מוסקוביץ', שהעניק לקרן תרומה בגובה 200 אלף דולר¹⁸⁴. מוסקוביץ' נחשב לתורם הגדול ביותר של ההתנחלויות היהודיות במזרח ירושלים ולתורם מרכזי

מודעה מטעם השדולה שהתפרסמה בעמוד הפייסבוק שלה

179 בעבר סייע לארגון להוציא לאור חוברות ראה כאן (עמוד 4) <http://tinyurl.com/n8nqusc> וכאן: <http://tinyurl.com/ljqlwql>

180 <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3597515,00.html>

181 <https://www.gotonations.org/sslpage.aspx?pid=267>

182 <http://www.israelallies.org/usa/staff> ראה גם כאן <http://tinyurl.com/nnd84al>

183 ראו נספח ג' - מסמכי הקרן לשנת 2012, עמ' 10 סעיף 17

184 ראו נספח י"א - מסמכי קרן מוסקוביץ' לשנים 2010-2012

לעמותות ימין¹⁸⁵. תורם נוסף של הקרן היה הפילנתרופ האמריקאי המנוח ניוטון בקר, שהעניק לה סכום של 65 אלף דולר¹⁸⁶. בקר היה אף חבר בדירקטוריון הקרן¹⁸⁷, והוא נחשב אחד התורמים המרכזיים בארצות הברית לארגונים המלבים אסלאמופוביה¹⁸⁸. רשת הטלוויזיה המיסיונרית CBN שבבעלות פט רוברטסון, מקורבו של אלון, תרמה לקרן 6,000 דולר¹⁸⁹. עוד ארגון שתרם לקרן סכום לא ידוע ב-2011 הוא מיסיון אוונגליסטי הפועל בקליפורניה בשם "מנגינת הלב"¹⁹⁰.

מכנה משותף נוסף: אסלאמופוביה

אחד העקרונות המרכזיים של השדולה, פרט לתמיכה בהתנחלויות והתנגדות להסכם מדיני, הוא הפגנת עוינות חריפה כלפי העולם המוסלמי. מנהיגים אוונגליסטים נוטים לשייך כל אירוע שקשור במוסלמים למה שהם מכנים "אסלאם רדיקלי" או "פשיזם-אסלאם". בצורה פשטנית זו הם כורכים יחד את מהומות הפרברים בפריז, אירועי ה-11 בספטמבר, המלחמה באפגניסטן והסכסוך הישראלי-פלסטיני.

אלון היה מבין הראשונים לזהות את הפוטנציאל הגלום בדמוניזציה של אויב משותף ליהודים ונוצרים: האסלאם באשר הוא. בכנס הסוכות השנתי שהתקיים ב-2014 הצהיר בפני בני בריתו כי "האויבים שלנו הם קואליציית השנאה של המוסלמים הרדיקליים ופעילי השמאל הרדיקלי. הם שונאים אחד את השני, אבל מה שמשותף להם הוא שנאה לעם היהודי, שנאה כלפיכם, שנאה נגד ישראל... אני זוכר איך כמה פוליטיקאים טיפשים ראו את 'האבי הערבי'... והתחילו פתאום לשיר שירים על דמוקרטיה, אבל זה בדיוק כמו דשא: נחמד, ירוק, זמני. חכו עד סוף החורף - ושום דבר כבר לא יהיה שם"¹⁹¹.

ב-2004, בעודו מכהן כשר התיירות בממשלת שרון, קרא אלון למיסיונרים נוצרים שפגש לנסות להמיר את דתם של המוסלמים כדי "להראות להם את האור"¹⁹². בספר שפירסם באנגלית שנה לאחר מכן קרא לחיזוק "המכנה המשותף היהודי-הנוצרי, שיש בו יוכוח נוקב עם האסלאם" והוסיף: "אני לא מציע לשרוף מסגדים או לעשות פרובוקציות, אבל גם לא להתעלם מהאויב המשותף"¹⁹³.

ריינשטין משמיע עמדות דומות. בריאיון שהעניק לתוכנית הטלוויזיה הנוצרית "Warning TV" אמר כי "בארצות הברית, למרבה הצער, כרת השמאל ברית לא קדושה עם האסלאם הרדיקלי נגד ישראל"¹⁹⁴. המנחה האוונגליסטי, ד"ר ג'ונתן הנסן, השיב לו כי "אוונגליסטים אוהבים את ישראל ועושים הכל לפי הנבואות כדי להגן על

¹⁸⁵ <http://www.haaretz.co.il/news/politics/premium-1.2269812>

¹⁸⁶ ראו נספח י"ב - מסמכי קרן ניוטון בקר לשנים 2009-2011

¹⁸⁷ ראו נספח י"ג - מסמכי קרן ה-IAF לשנת 2012

¹⁸⁸ <http://tinyurl.com/ocps3xa>

¹⁸⁹ ראו נספח י"ד - מסמכי קרן CBN לשנת 2009

¹⁹⁰ ראו נספח ד' - מסמכי קרן "מנגינת הלב" לשנת 2011

¹⁹¹ <https://www.youtube.com/watch?v=i-jX00fqCM>, ראו 44:00

¹⁹² <http://news.walla.co.il/item/502592>

¹⁹³ <http://news.walla.co.il/item/672152>

¹⁹⁴ <http://youtu.be/8WGj81caBCM?t=15m>

ישראל. אני מתנגד לחלוטין לחלוקת אדמה בשביל שלום. אמרתי את זה בכנסת: מדובר בשקר מוסלמי. כך הם תמיד משיגים הכל - ברמייה ובשקרים"¹⁹⁵.

ג'יזס איירליינס: טיסות חברי הכנסת בשליחות ארגונים אוונגליסטיים

הקשר בין חברי הכנסת בימין לשותפיהם האוונגליסטים אינו רק אידיאולוגי, אלא גם כזה שי שבצדו טובות הנאה. בדיקת "מולד" מגלה כי בשלוש הכנסות האחרונות - מ-2006 עד 2014 - מימנו ארגונים אוונגליסטיים לא פחות מ-69 טיסות עבור חברי כנסת, שעלותן הכוללת מוערכת בעשרות אלפי דולרים¹⁹⁶. בין היתר, פרשו ארגונים אלה חסות על ביקורים של חברי כנסת ישראלים בברבדוס, סינגפור, ארצות הברית, יפן, איטליה והפיליפינים (לרשימת הטיסות המלאה ראו נספח ט"ו).

המפלגה שחבריה טסו הכי הרבה פעמים על חשבון האוונגליסטים היא "ישראל ביתנו": 24 מהטיסות, שליש מהמספר הכולל, יועדו לחברי הסיעה, שהגיעו בעזרתן עד סין

בתואר הנוסע המתמיד זוכה ח"כ דוד רותם (ישראל ביתנו) שטס 14 פעמים, חמישית ממספר הטיסות הכולל. במהלך הכנסת ה-18 וה-19 נעדר רותם ל-83 יום לטובת ביקורים אלו - 53 מתוכם על חשבון ימי עבודה במשכן

והאיים הקאריביים. בתואר הנוסע המתמיד זוכה, ללא ספק, ח"כ דוד רותם (ישראל ביתנו), שטס 14 פעמים, חמישית מהמספר הכולל, על חשבון הארגונים הנוצריים. במהלך הכנסת ה-18 וה-19 נעדר רותם ל-83 ימים לטובת ביקורים אלו - 53 מתוכם על חשבון ימי עבודה במשכן. ריבוי הטיסות הפך את לו"ז הטיורים שלו לעמוס למדי. כך, למשל, בסוף אוקטובר 2011 נחת בארץ מנכס אוונגליסטי בהונגריה, ותשעה ימים בלבד לאחר מכן כבר המריא בדרכו לכנס דומה בפיליפינים. גם אלון הרבה לנסוע במימון נוצרי: בכנסת ה-17 לבדה טס 11 פעמים לחו"ל בחסות אוונגליסטית.

בעוד פרטי הטיסות של חברי הכנסת מוגשים רשמית לוועדת האתיקה של הכנסת, שרי הממשלה אינם כפופים לנוהל זה ואינם מחויבים בדיווח על מסעותיהם. מבקר המדינה מצא ב-2014 כי מספר טיסות השרים שמומנו על-ידי גורמים זרים הוכפל תוך עשור¹⁹⁷. ניתן לשער, בהתבסס על דפוסי מימון הטיסות של חברי הכנסת, כי חלק ניכר מטיסות אלו מומן בידי גורמים אוונגליסטיים. ב-2014, לדוגמה, השתתפו השרים נפתלי בנט ועוזי לנדאו בכנס של קרן ה-IAF בווינגטון¹⁹⁸, לצד חברי הכנסת איילת שקד (הבית היהודי), גילה גמליאל (הליכוד), דוד רותם (ישראל ביתנו) ודב ליפמן (יש עתיד)¹⁹⁹.

הציבור הישראלי לא זוכה לדעת מדוע טסים נציגיו לעתים תכופות כל-כך על חשבון כנסיות וגופים מסיוניזריים, אף על פי שחלק מהנסיעות הללו ממושכות באופן חריג. לדוגמה, בספטמבר 2012 טס רותם לאיים הקאריביים על חשבון "שדולת יידיש ישראל בקאריביים" ושהה שם תשעה ימים. טיסה

195 ש.מ.

<http://tinyurl.com/q3mdtjm> 196

<http://www.haaretz.co.il/news/mevaker/1.2321165> 197

<http://tinyurl.com/mq7g4tu> 198

<http://tinyurl.com/ovqp3j6> 199

אחרת של רותם, שמומנה על-ידי השדולה הקאריבית אך הביאה אותו דווקא לארצות הברית, ארכה 15 ימים. ח"כ רוברט אילטוב (ישראל ביתנו) התלווה לרותם באותו ביקור ושהה בארצות הברית 13 ימים.

ח"כ פאינה קירשנבאום, אף היא מ"ישראל ביתנו", טסה להודו על חשבון ארגון אוונגליסטי בשם "הברית" לתשעה ימים. בנובמבר 2011 טס ח"כ שי חרמש (קדימה) לפיליפינים ושהה שם שמונה ימים, בנסיעה שמומנה על הקרן. באותה שנה טס ח"כ אריה אלדד (האיחוד הלאומי) על חשבון כנסיית הקלברי לארצות הברית לשבועיים.

מה עושים חברי הכנסת במהלך הנסיעות הללו? האם שהות ממושכת כל-כך ביעדי תיירות נחשקים באמת חיונית לאינטרסים של מדינת ישראל? ואם כן, מדוע אין הם מעדכנים את הציבור הישראלי בפרטי מסעותיהם? בניגוד לנהוג במדינות אחרות -

לא ברור כיצד השפיעו הנסיעות של ח"כ גילה גמליאל (ליכוד) על יחסי ישראל-הונגריה, אבל לפחות עם גמליאל עצמה הן היטיבו. ב-2012 תרם כומר, העומד בראש הכנסייה שהטיסה אותה, אלפיים אירו למימון הפריימריז של גמליאל. מאז קיבלה עוד תשע תרומות מאזרחים הונגרים

ארצות הברית, למשל - חברי הכנסת לא נדרשים לפרט את לוח הזמנים שלהם כשהם שוהים בחו"ל על חשבון גורמים זרים, ואף לא לדווח על מטרת הנסיעה. זהו מצב בעייתי מאוד. מבקר המדינה כבר הזהיר כי מימון נסיעה של נבחר ציבור על-ידי גורם שאינו ממשלתי עלול להציבו בניגוד עניינים, ולו למראית עין, וליצור מחויבות בלתי-ראויה כלפי המממן²⁰⁰. במצב כזה, שקיפות ופיקוח הם קריטיים למניעת השפעה של אינטרסים זרים על הפוליטיקה הישראלית. זוהי הדרך היחידה לוודא שטיסות לחו"ל לא ישמשו כהטבה כספית שיכולה להתפרש כשוחד.

מה מרוויחים חברי הכנסת מנסעות אלה? ניתן רק לשער. ב-2010 טסה ח"כ גילה גמליאל (הליכוד) לביקור של ארבעה ימים בהונגריה במימון "Faith Church", אחת הכנסיות האוונגליסטיות הגדולות בהונגריה. ביוני 2014 השתתפה שוב בכינוס השנתי של הכנסייה, לצד השר עוזי לנדאו. לא ברור כיצד השפיעו נסיעות אלה על יחסי ישראל-הונגריה, אבל לפחות עם גמליאל עצמה הן היטיבו. במאי 2012 תרם סנדור נמת', הכומר העומד בראש הכנסייה, אלפיים אירו למימון הפריימריז של גמליאל, הסכום המירבי שניתן לתרום מועמד²⁰¹. כך נוצר מצב בעייתי ביותר שבו נמת' מטיס את חברת הכנסת פעמיים לחו"ל ואז גם מעניק לה באופן אישי תשורה כספית נאה. השדולה הנוצרית בכנסת, שגמליאל היא אחת מראשיה²⁰², העניקה לנמת' ב-2009 פרס על פעילותו למען ישראל באחת מרשתות הטלוויזיה בהונגריה²⁰³, והוא אף הגיע לישראל כשהעמותה פתחה את משרדיה במזרח ירושלים²⁰⁴. חשוב לציין שתשעה תורמים אחרים של גמליאל מתגוררים בהונגריה²⁰⁵. אחד מעובדי ה-IAF, שאמון על פעילות

<http://tinyurl.com/lzbbjd9> 200

<http://tinyurl.com/nrg6kag> 201

http://cac.org.il/site/members_current 202

<http://tinyurl.com/m3hb7ll> 203

<http://tinyurl.com/mvgbn78> 204

חמישה תורמים ב-2012, ראו כאן: <http://tinyurl.com/nrg6kag> 205

ארבעה ב-2014, ראו כאן: <http://tinyurl.com/nfszut7>

הקרן בגרמניה, תרם לגמליאל בתחילת 2015 סכום של 3,953 שקלים²⁰⁶.

אחת ההשלכות של נסיעות אלה לחו"ל היא מתן תו הכשר מצד נבחר ציבור ישראלים לארגונים מיסיונריים. גופים אלה משקיעים ממון רב בהטסת חברי כנסת, מפני שהבאת נציג רשמי של מדינת ישראל מעלה בו-במקום את קרנם ומגבירה את העניין התקשורתי באירועים שהם עורכים. תמיכה ישראלית רשמית אף מחזקת את יכולתם של הארגונים והכנסיות האוונגליסטיות לגייס תרומות, כפי שנראה מיד. כך, למשל, סייע ח"כ רותם לכומר העומד בראש השדולה הקאריבית, שמימנה את הטיסות שלו, לגייס כסף עבור הארגון שבראשו הוא עומד. דוגמה נוספת היא ארגון "הברית", שמימן 12 טיסות לחברי כנסת וקיבל היתר לקיים טקס נוצרי בכנסת. עוד מעלה בדיקת "מולד" כי חלק מהגופים האוונגליסטיים שמממנים טיסות זוכים לאחר מכן בפרסים רשמיים מידי השדולה בכנסת.

גיבוש קשרים עם חברי כנסת גם מועיל פיננסית לחלק מהגופים המטיסים: הבדיקה מעלה שארגונים אוונגליסטיים מוכרים חבילות תיירות לישראל הכוללות סיורי VIP במשכן הכנסת, שכוללים פגישות אישיות עם חברי הכנסת שהטיסו בעבר.

מיפוי הגורמים האוונגליסטיים שמממנים את טיסות חברי הכנסת – ומה הם מרוויחים מכך

הנתונים הבאים מבוססים על דיווחי חברי הכנסת לוועדת האתיקה²⁰⁷

Covenant Alliances | בין השנים 2007-2010 מימן הארגון 12 טיסות של חברי כנסת לארצות הברית, אנגליה וברבדוס. הח"כים שטסו על חשבוננו: בני אלון (האיחוד הלאומי), דוד רותם (ישראל ביתנו), גלעד ארדן (הליכוד), אורית נוקד (העבודה), פאינה קירשנבאום (ישראל ביתנו) ויואל חסון (קדימה). אלון טס שבע פעמים במימון הארגון. בסוף ינואר 2007 נחת בישראל לאחר שהות בלונדון על חשבון הארגון האוונגליסטי. שבועיים לאחר מכן כבר טס תחת חסותו לווינגטון ולאורלנדו.

אלון שיתף פעולה עם הארגון כשסייע לו לקיים במשכן הכנסת טקס אוונגליסטי לציון 40 שנה לשחרור ירושלים. "אלו ימים היסטוריים ונבואיים, כי אלוהים הצמיח בישראל מנהיגים שהם חוד החנית של הגשמת הנבואות המקראיות", אמר בטקס דוד דקר, מטיף אוונגליסטי שעומד בראש הארגון²⁰⁸. על הבמה עמדו אלון, רותם וריינשטיין. עוד נכח באירוע המטיף דניאל ויליאמס, שמונה לימים לראש תחום האסטרטגיה בקרן ה-IAF.

באתר האינטרנט של Covenant Alliances מציג את עצמו הארגון כחלק מהשדולה של הכנסת. מטרתו היא "לברך את העם היהודי ולסייע לו כך שיחיה בביטחון בישראל כהכנה לרסטורציה שתגיע"²⁰⁹. ב-2013 קיים הארגון סיורים תיירותיים בישראל שכללו ביקור VIP בכנסת ומפגש עם חברי כנסת²¹⁰.

²⁰⁶ <http://www.israelallies.org/usa/staff> שם התורם הוא ג'וזיאס טרשורן

²⁰⁷ הכנסת, ראו כאן: <http://tinyurl.com/ly2w2gs>

²⁰⁸ <http://tinyurl.com/n59r3t6>

²⁰⁹ <http://covenantalliances.net/index.htm>

²¹⁰ <http://covenantalliances.net/events.htm>

International Israel Allies Caucus Foundation (IAF) | בין השנים 2008-2014 מימן הארגון 11 טיסות לארצות הברית ולהונגריה. חברי הכנסת שטסו על חשבוננו: יעקב מרגי (ש"ס), איילת שקד (הבית היהודי), גילה גמליאל (הליכוד), רוברט אילטוב (ישראל ביתנו), דב ליפמן (יש עתיד), דוד רותם (ישראל ביתנו), יואל חסון (קדימה), דני דנון (הליכוד), בני אלון (האיחוד הלאומי) ואורית נוקד (העבודה). ניתן להניח כי הארגון מימן טיסות נוספות, מאחר ששמות המממנים מופיעים באופן בלתי-עקבי בדיווחים לוועדת האתיקה של הכנסת.

Caribbean Israel Allies Foundation | בין השנים 2009-2012 מימנה השדולה הקאריבית שש טיסות: חמש מהן עבור ח"כ רותם (שלוש לקאריביים, שתיים לארצות הברית) ואחת עבור ח"כ אילטוב (לארצות הברית). מנהל השדולה הקאריבית ומארגן הסיורים הוא מטיף אמריקאי מאוקלהומה, המציג את עצמו בשם שרלוק באל. באתר האינטרנט שלו מטיף באל לניצור כל היהודים. לדבריו, "הברית היודו-נוצרית חיונית ללוח הזמנים של אלוהים"²¹¹. לא ברור מה מקור כספי השדולה. מבין כל השדולות המשתייכות לרשת השדולות העולמית, זו היחידה שמימנה טיסות עבור חברי כנסת.

במסעותיו לקאריביים הקפיד רותם להשתמש בניב האוונגליסטי. לדוגמה, בביקור ברפובליקה הדומיניקנית עם ריינשטיין ובאלי ב-2010 אמר כי "כל מדינה צריכה לתמוך בישראל, משום שזו דרכו של האב הכל-יכול. כל אחד מאיתנו אמור... למלא את הפקודות שלו"²¹².

כומר אמריקאי שהשתתף בסיור בכנסת העיד כי ח"כ דוד רותם (ישראל ביתנו) הפציר בנוכחים לתרום למיסיון של שרלוק באל, שהטיס אותו לאיים הקאריביים. "זה הספיק לי", סיפר הכומר. "כשחזרנו הביתה, מועצת המנהלים של הכנסייה החליטה לתרום אחוז קבוע מההכנסות למיסיון"

כשהמיסיון של באל אינו עסוק ב"הצלת נשמות"²¹³, הוא עורך טיולים מאורגנים לישראל. העלות: 3,450 דולר לאדם לתשעה ימי סיור. בין היתר, כולל הטיול ביקור של שלוש שעות בבסיס משמר הגבול ופגישה עם ראש מכון בית המקדש²¹⁴, אבל

גולת הכותרת היא ביקור בכנסת ישראל, שם, לפי התוכנית, "נפגוש את אחד מחברי הכנסת החזקים ביותר. זה כבוד גדול"²¹⁵.

לא ברור מי היה חבר הכנסת שקיבל את פני התיירים ב-2014, אבל בשנים עברו היה זה ח"כ רותם. כריס האריסון, כומר אמריקאי שהשתתף בסיור כזה ב-2010, תיאר את הפגישה כ"רגע השיא" של הטיול. על-פי עדותו, רותם הפציר בנוכחים לתרום למיסיון של באל. "הוא אמר: 'אם אתה רוצה לתרום לישראל, אתה צריך לתמוך כלכלית בעבודה ששרלוק באל עושה עבורנו באיים הקאריביים'", כתב האריסון בטקסט שפורסם באתר של באל. "זה הספיק לי. כשחזרנו הביתה, מועצת המנהלים של הכנסייה שלנו החליטה לתרום אחוז קבוע מההכנסות החודשיות שלנו למיסיון של באל"²¹⁶.

<http://tinyurl.com/pp8fdyf> 211

<http://tinyurl.com/pvohrxa> 212

<http://tinyurl.com> 213

<http://tinyurl.com/obmyxpxj> 214

ש.ם. 215

<http://tinyurl.com/obmyxpxj> 216

העובדה שרתם טס על חשבון השדולה שבראשה עומד באלי ולאחר מכן אירח אותו בכנסת וסייע לו בגיוס כספים, מעלה את החשד כי הטיסות שימשו טובות הנאה פסולות.

Jerusalem East Gate Foundation-I Kol Adonai Foundation | בין השנים 2009-2013 מימנו הקרנות הפיליפיניות חמש טיסות, ארבע מהן עבור ח"כ דוד רותם ואחת עבור ח"כ אריה ביבי (קדימה) שטס להונג קונג. רותם טס במימון הקרנות לפיליפינים, לסין ולאוסטרליה, שם פגש פוליטיקאים מקומיים יחד עם ריינשטיין במטרה להקים שדולה אחות בפרלמנט האוסטרלי²¹⁷.

הנשיאה של שני הארגונים הללו²¹⁸, הפועלים בשיתוף פעולה הדוק²¹⁹, היא מריסה אלברט, שגם התלוותה לרותם בסיווריו²²⁰. רוב הפעילות של הארגונים היא תיירותית: הפרויקטים הגדולים שלהם הם אירוע תפילה המוני בהר הזיתים וטיולי צליינים לארץ הקודש²²¹. במהלך הסיוורים זוכים הצליינים הפיליפינים להתרועע עם חברי כנסת וכן להיפגש עם מנהיגי המתנחלים ועם יהודים משיחיים²²².

בינואר 2011 העניק רותם פרס לאלברט בשם הכנסת על כך שהסוכנות שלה הביאה לישראל 1,300 תיירים²²³. בנובמבר באותה שנה טס רותם לפיליפינים במימון "קול אדוני", כשהוא מלווה בח"כ שי חרמש (קדימה) ובריינשטיין. דיווח שהתפרסם בפיליפינים במהלך הביקור מגלה שרותם נפגש עם נציגי הממשלה הפיליפינית, בנוכחות אלברט, ודיבר איתם על החשיבות של קידום "סיוורים רוחניים וחינוכיים לארץ הקודש"²²⁴, שהם במקרה או שלא במקרה, בדיוק סוג הסיוורים שהסוכנות של אלברט מתמחה בו.

לסיכום, הטיסות שמימנה אלברט לרותם הניבו לה תשואה נאה: היא גם זכתה בפרס מהודר מטעם הכנסת וגם במליץ ישר רשמי מטעם ממשלת ישראל לגבי עסקי התיירות שלה.

השגרירות הנוצרית הבינלאומית | בין השנים 2008-2014 מימן הארגון ארבע טיסות. חברי הכנסת שטסו על חשבוננו: גילה גמליאל (הליכוד), ליה שמטוב (ישראל ביתנו), שי חרמש (קדימה) ובני אלון (האיחוד הלאומי). "השגרירות הנוצרית הבינלאומית" היא גוף אוונגליסטי ותיק בישראל שעורך כינוסים דתיים גדולים ומביא אליהם אלפי צליינים בשנה. כמו כן, הארגון מקיים סיוורים לאוונגליסטים ברחבי הארץ.

ב-2012 העניקו רותם וריינשטיין פרס לראש הארגון, יורגן בולר, על "תרומתו לתיירות בישראל"²²⁵. מדובר בארגון עתיר משאבים שנעזר בחיבוק הממסדי שהוא מקבל לשם גיוס תרומות. על-פי מסמכי העמותה, ב-2013 לבדה נהנה הארגון מתרומות בגובה 22 מיליון שקל²²⁶.

ב-2009 ניסו שר החוץ ליברמן וסגנו דני איילון לקדם הכרה ממשלתית רשמית בארגון שפירושה

<http://tinyurl.com/od855hu> 217

<http://tinyurl.com/mup8sc9> 218

[/http://www.koladonai.org/ph](http://www.koladonai.org/ph) 219

<http://tinyurl.com/lgoqhqv> 220 כן, למשל, אלברט התלוותה אל ח"כ דוד רותם (ישראל ביתנו) בנסיעה לאוסטרליה ב-2013, ראו כאן: <http://tinyurl.com/lgoqhqv>

ובנסיעה לפיליפינים ב-2011, ראו כאן: <http://tinyurl.com/mcfrdef>

<http://tinyurl.com/mup8sc9> 221

<http://tinyurl.com/ohtqzf5> 222

<http://tinyurl.com/php26qy> 223

<http://tinyurl.com/mcfrdef> 224

<http://tinyurl.com/nnd84al> 225

<http://tinyurl.com/k3qfeox> 226

הזרמת תקציבים מהממשלה²²⁷. זו עשויה הייתה להיות קפיצת מדרגה תקדימית בכל הקשור ליחסי המדינה עם גופים אוונגליסטיים. אלא ששר הפנים דאז, אלי ישי, התנגד להצעה מחשש לעידוד פעילות מיסיונרית, והיא הוסרה מסדר היום²²⁸.

הפוליטיקאים המקורבים להנהגה האוונגליסטית

בנימין נתניהו (ליכוד). הצהיר ב-2014: "אין לישראל חברים טובים מכם בשום מקום בעולם". עוד מכהונתו הראשונה כראש ממשלה מטפח קשרים הדוקים עם מנהיגים אוונגליסטיים, כמו ג'ון הייגי ופט רוברטסון. גורמים אוונגליסטיים היו מעורבים בהחרפת המתח בינו לבין הנשיא אובמה ב-2015

אביגדור ליברמן (ישראל ביתנו). ניסה לקדם בממשלה הכרה רשמית ראשונה מסוגה בכנסייה האוונגליסטית, שמשמעותה הזרמת תקציבים ציבוריים ומתן הקלות בקבלת אשרות שהייה בארץ. מקורבו, האוליגרך מיכאל צ'רנוי, סיפק את המימון הראשוני להקמת השדולה

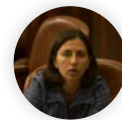
עוזי לנדאו (ישראל ביתנו). בין מרץ 2013 למרץ 2014 השתתף ב-26 אירועים אוונגליסטיים, ובהם 10 פגישות אישיות עם מנהיגים דתיים. טס לחו"ל כמה פעמים על חשבון גורמים אוונגליסטיים

דוד רותם (ישראל ביתנו). יו"ר השדולה הנוכחי. במהלך הכנסת ה-18 וה-19 טס לחו"ל 14 פעמים על חשבון גורמים אוונגליסטיים - 83 יום בסך הכל, מתוכם 53 ימי מליאה

גילה גמליאל (ליכוד). אחת מראשי השדולה, מרבה להשתתף באירועים אוונגליסטיים. טסה ארבע פעמים על חשבון גורמים אוונגליסטיים, בין היתר לביקור בהונגריה. לאחר מכן קיבלה תרומות לפריימריז מראש הכנסייה שהזמינה אותה לביקור, מתשעה אזרחים הונגרים ומעובד של קרן ה-IAF

חברט אילטוב (ישראל ביתנו). חבר בשדולה, מרבה להשתתף באירועים אוונגליסטיים. במהלך הכנסת ה-18 וה-19 טס 6 פעמים על חשבון גורמים אוונגליסטיים

בני אלון (האיחוד הלאומי). בהיותו שר התיירות העמיק באופן משמעותי את הברית עם האוונגליסטים. שיתף איתם פעולה בקידום תוכנית הטרנספר שלו, במאמצים לטרפד הסכמים מדיניים ובניסיון לבטל את מצעד הגאווה. כיהן כיו"ר השדולה. היום משמש כיו"ר קרן ה-IAF

דני אילון (ישראל ביתנו). במהלך כהונתו כשגריר ישראל בווינגטון טיפח מערכת קשרים ענפה עם גורמים אוונגליסטיים ואף הכריז: "ג'ון הייגי הוא הרב שלי". אשתו, אן אילון, מקדמת הקמת מתחם תיירותי מפואר לצליינים הנשען על כספי תרומות אוונגליסטים

מעורבות בחברה הישראלית

4

מיסיון - מתופעה מוקצית לחיבוק ממסדי

עד לפני כמה שנים, גופים אוונגליסטים שפעלו בישראל נתקלו בחומה של חשדנות ועוינות, במיוחד בקרב קהילות דתיות, בשל החשש מפעילות מיסיונרית. אחד השינויים הדרמטיים שהביאה עמה התהדקות היחסים בין הימין הישראלי לאוונגליסטים בעשור האחרון הוא המוכנות לשתף פעולה עם גופים מיסיונריים מובהקים.

וכך, בזמן שבממשלה עוקבים בדאגה אחר התבוללות יהודי התפוצות ואף מקדישים משאבים כספיים למאבק בתופעה²²⁹, בתוך משכן הכנסת מעניקים בכירי הימין חיבוק ממלכתי, ואפילו פרסים רשמיים, לגופים ולאישים המעודדים מיסיונריות, גם בקרב יהודים. ואכן, השאלה השנויה במחלוקת של שיתוף פעולה עם גופים מסוג זה מרחפת מעל השדולה מיום הקמתה²³⁰.

הקלטה של מיסיונר שעבד עם השדולה: "רבים שואלים אותי 'הם באמת מקבלים את ישו בתור המשיח שלהם?'; ואני אומר: 'נחשו מה? אפילו הכנסת! 16 ח"כים התאספו ואמרו שאוונגליסטים הם החברים הכי טובים שיש לישראל. ומאיזו סיבה שלא תהיה, עבדכם הנאמן חבר בשדולה"

הארגונים הנוצריים מפיקים רווח יחצני ניכר מיחסים קרובים אלה עם הכנסת, שאותו הם פודים בעיקר בחו"ל. ב-2007, לדוגמה, ערך בכנסת "ארגון הברית" טקס לציון 40 שנה לשחרור ירושלים²³¹. במהלך האירוע

ניהל המטיף רוי קנדל תפילה בנוכחות חברי כנסת ועשרות אורחים אוונגליסטים²³². הקלטה שפורסמה באתר "Jewish Israel" חושפת כיצד לאחר האירוע התגאה קנדל בהשפעת המיסיון הנוצרי על בית הנבחרים הישראלי. "רבים שואלים אותי 'הם באמת מקבלים את ישו בתור המשיח שלהם?'" , אומר קנדל בהקלטה. "נחשו מה? אפילו הכנסת! 16 חברי כנסת התאספו ואמרו שנוצרים אוונגליסטים הם החברים הכי טובים שיש לישראל. הם הקימו ועדה רשמית של הממשלה שנקראת השדולה, ומאיזו סיבה שלא תהיה, עבדכם הנאמן חבר בשדולה. פעם היה להם בכנסת אירוע עם מאות אורחים. אמרתי שאני זמין אם רוצים קצת שירה, קצת תפילה. אמרו לי 'לא, מה שקרה קודם לא יקרה לעולם שוב. אם יהיה פולחן נוצרי בכנסת, זה הסוף של כולנו"²³³.

בתגובה לפרסום ההקלטה אמר ריינשטיין: "אני יודע מי הוא, וייתכן שהוא השתתף בכמה מהאירועים

<http://tinyurl.com/pv3tv2t> 229

<http://tinyurl.com/pu56h4f> 230

<http://tinyurl.com/n59r3t6> 231

שם, דקה 02:12 232

<http://tinyurl.com/lhfxn2c> 233

שלנו, אבל הוא לא קשור אלינו²³⁴. ההתנערות מהיחסים עם מיסיונרים נעשית מן השפה ולחוץ בלבד, שכן ריינשטיין ושותפיו מכירים היטב את קנדל ואת הארגון שאליו הוא שייך. ב-2013, למשל, קיים ארגון "הברית" אירוע משותף עם השדולה בכנסת שאותה מנהל ריינשטיין. מודעה שהתפרסמה באתר "הברית" לקראת האירוע מתפארת בכך שקנדל נאם כבר בכמה אירועים קודמים²³⁵. ההכחשה של ריינשטיין מלמדת עד כמה נושא המיסיון נפיץ מבחינה חברתית. ל"מולד" אף נודע כי במפגש הסברה שקיים ריינשטיין באחרונה הוא סיפר שבעייתיות זו מוכרת לו היטב וכי יש לנקוט משנה זהירות כדי לא להעניק לנוצרים שרוצים לנצר יהודים לגיטימציה.

ראש ארגון "הברית", דוד דקר, נהנה אף הוא מהלגיטימציה שאירועים משותפים עם הכנסת מעניקים לו. כך, למשל, ב-2012 התראיין לתוכנית טלוויזיה אוונגליסטית שבה הוצג כמי שעובד בצמוד לכנסת. מנחת התוכנית עודד את הקהל באולפן למחוא דפיים לדקר, "איש מיסיון ירושלמי שעושה עבודה נהדרת"²³⁶. דקר לא הסתיר מהנוכחים את אופי הפעילות שלו ודיבר בהרחבה על משחק מחשב שפיתח, שנועד לקרב ילדים לנצרות, שהמסר המרכזי בו הוא ש"ישו הוא התשובה לכל דבר"²³⁷.

גוף מיסיונרי נוסף המצוי בקשרים הדוקים עם השדולה הוא הארגון "כנפי נשרים" שייסד המטיף רוברט סטרנס. הארגון מוגדר כ"קהילת מיסיון עולמית", ויוזמת הדגל שלו היא "יום התפילה למען ירושלים"²³⁸, שנערך בשיתוף "אוניברסיטת המלך"²³⁹. מוסד לימודי זה שפועל בטקסס מציע תוכנית הכשרה פופולרית ל"החזרה משיחית בתשובה". במסגרת התוכנית לומדים הסטודנטים "אסטרטגיות, דרכים ואמצעים להשפיע על יהודים באמצעות בשורת ישו"²⁴⁰.

כבר ב-2006, תחילת דרכה של השדולה, אירחה הכנסת מפגש עם תלמידי "החוויה הישראלית", תוכנית ההכשרה של "כנפי נשרים"²⁴¹. ב-2010 הכשירה השדולה 150 סטודנטים של הארגון בכתיבת נאומים והסברה ישראלית. במסגרת הקורס נפגשו החניכים עם פוליטיקאים ודיפלומטים ישראלים בכירים. באותה שנה התגאה סטרנס בכתבה במגזין נוצרי כי במהלך ביקורו בישראל הוא מלמד בני נוער שירי תפילה נוצריים²⁴².

גם ארגון "השגרירות הנוצרית", אחד הפרטנרים הקרובים של השדולה, הואשם לא אחת במיסיונריות על-ידי הממסד הדתי בישראל. ב-2007 פסקו הרבנים הראשיים כי אסור ליהודים להשתתף בכנס סוכות השנתי של הארגון. לטענתם, האירוע נועד לטשטש את ההבדלים בין יהודים לנוצרים במטרה להמיר את דתם של הראשונים²⁴³. ב-2014 קיבל הארגון אישור לקיים תפילה המונית של אלפי אוונגליסטים בכותל הדרומי, למרות התנגדות חריפה מצד הרבנות הראשית²⁴⁴. התפילה בוטלה ברגע האחרון.

<http://tinyurl.com/otdqsex> 234

<http://covenantalliances.net/events.htm> 235

<http://tinyurl.com/kdea8bq>, דקה 36:00 236

<http://tinyurl.com/kdea8bq>, דקה 53:00 237

<http://eagleswings.to/aboutus/vision> 238

<http://tinyurl.com/psxh2uw> 239

<http://tinyurl.com/og3npz9> 240

<http://www.jerusalemsummit.org/eng/caucus.php?cristian=11> 241

<http://tinyurl.com/o9hclvk> 242

<http://tinyurl.com/nlsudjn> 243

<http://tinyurl.com/ndmgxue> 244

הברית של בכירי הציונות הדתית עם האוונגליסטים נתונה במחלוקת עמוקה בתוך הציבור שלהם. ב-2014 הורה הרב שלמה אבינר לא להשתתף בקייטנות הממומנות על-ידי אוונגליסטים או להשתמש במיגוניות שנתרמו לתושבי הדרום. "השנור הכפיייתי הוא על גבול מחלת נפש", תקף

חשוב לציין כי הברית שכרתו חלק מבכירי הציונות הדתית עם האוונגליסטים נתונה במחלוקת עמוקה בתוך הציבור שלהם, שכמה מבכירי רבניו מחרימים באופן קטגורי קרנות וארגונים אוונגליסטיים. ב-2014, למשל, הורה הרב שלמה אבינר שלא להשתתף בקייטנות הממומנות על-ידי "הקרן לידידות" ואפילו לא להשתמש במיגוניות שתרמה הקרן

האוונגליסטית לטובת תושבי הדרום. "אלפיים שנה היינו דלים ומסכנים... ואפילו אז סירבנו לקבל צדקה שיש לה זיקה למיסיון", הסביר אבינר²⁴⁵. "איננו קבצנים ואיננו מסכנים... החיזור והשנור הכפיייתי הוא על גבול מחלת נפש"²⁴⁶. גם דב לייאור, הרב של חברון והרב אליקים לבנון, ראש ישיבת אלון מורה, הביעו עמדה שלפיה אין לקבל כספים מאוונגליסטים בשום מקרה²⁴⁷.

פעילות מול חיילי צה"ל

אינטראקציה עם חיילי צה"ל היא אחת האטרקציות המועדפות על אוונגליסטים בבואם לישראל, והיא מופיעה תדיר בתוכניות של סוכנויות תיירים נוצריות. ל"מולד" נודע ממספר מקורות שונים כי יחידות בצה"ל מתבקשות לעתים "לבדר" קבוצות תיירים אוונגליסטיות המגיעות לבסיסי צבא: לבצע מולן תרגילי ראוה צבאיים ואף לבקש מהן תרומות כספיות עבור מערכת הביטחון. חייל מילואים עמו שוחחנו בסוף 2014 העיד כי חבריו לפלוגה התבקשו "לעשות תצוגת תכלית בשביל קבוצה של אוונגליסטים, ואז בסוף האירוע להעביר ביניהם כובע לתרומות".

חייל מילואים שעמו שוחחנו בסוף 2014 העיד כי חבריו לפלוגה התבקשו "לעשות תצוגת תכלית בשביל קבוצה של אוונגליסטים, ואז בסוף האירוע להעביר ביניהם כובע לתרומות"

גם ההנהגה האוונגליסטית מרבה לפגוש חיילים, שדמותם, כזכור, משחקת תפקיד מפתח בחזון האפוקליפטי של זרם דתי זה. במהלך מבצע "צוק איתן", לדוגמה, הגיעה לישראל משלחת של כמרים מארגון "נוצרים מאוחדים למען ישראל" של ג'ון הייגי²⁴⁸. מהתמונות שפורסמו במהלך הביקור שלהם עולה כי קבוצת הנוצרים התפללה עם חיילים בשטחי הכינוס²⁴⁹.

גם האירוע שתואר בהקדמה למסמך זה - השתתפות של פלוגת צנחנים בחגיגת הסוכות השנתית של "השגרירות הנוצרית" - לא היה יחיד במינו. "השגרירות הנוצרית" מקיימת מעת לעת אירועים בהשתתפות חיילי צה"ל. ב-2012, למשל, קיימה "יום כיף לחיילים בודדים" שבו ניתנה לאנשיה הזדמנות יוצאת דופן להפצת מסרים. "זו הזדמנות מיוחדת להיפגש עם צעירים יהודים, עולים בודדים שמשפחתם שוהה בחו"ל", מסביר אתר האינטרנט של הארגון. "גם צוות ה'שגרירות' וגם החיילים הבודדים סיפרו מי

<http://tinyurl.com/oq2alrs> 245

<http://www.nrg.co.il/online/11/ART2/590/471.html> 246

<http://www.inn.co.il/News/News.aspx/273929> 247

<http://news.walla.co.il/item/2773587> 248

שם 249

הם ומדוע באו לארץ. זו הייתה הזדמנות נפלאה עבורנו לספר מי אנחנו²⁵⁰.

יש לציין שפעילות מיסיונרית מעוררת דאגה בצה"ל זה כמה שנים. בכתבה מקיפה שפורסמה ב"ידיעות אחרונות" ועסקה בפעילות מיסיונרית של יהודים משיחיים - בין היתר, בבסיסי הצבא - הביע דובר צה"ל התנגדות נחרצת לתופעה וקבע כי "כניסת אזרחים לא מורשים לבסיסים אסורה בהחלט... הפקודות אוסרות על קיום מפעילות מהסוג המתואר, ופקודות אלה נאכפות בשטח בסיסי צה"ל²⁵¹.

קידום סדר יום שמרני בישראל

הימין האוונגליסטי מקדיש משאבים כספיים ואנושיים רבים לקידום סדר יום שמרני בארצות הברית. בשנים האחרונות הוא בולט במיוחד בחזית המערכה הציבורית נגד נישואים חד-מיניים והפלות. היחסים המתהדקים בין אנשי הימין הישראלי לבני בריתם האמריקאים מאפשרים לארגונים אוונגליסטים עתירי ממון לייבא לישראל את סדר היום שלהם. סדר יום חברתי אשר זר מאוד לנוף הישראלי, ומנוגד להווייתו. לדוגמה, אפשר להצביע על כך שכמה מהארגונים הבולטים בישראל נגד הפלות ממומנים ומודרכים על-ידי גופים אוונגליסטיים מארצות הברית.

המאבק נגד הפלות

אחד היעדים שהציבו לעצמם הארגונים האוונגליסטיים הוא מניעת הפלות בישראל. בבדיקה שערכנו נמצא כי כסף אוונגליסטי משמש ארבע עמותות מקומיות למניעת הפלות. חלקן מופעל על-ידי קהילות של יהודים משיחיים וחלקן - בידי יהודים. קבוצות אוונגליסטיות עומדות גם בחוד החנית של המאבק נגד הפלות בארצות הברית, שם הוויכוח הציבורי בנושא טעון ונפוץ בהרבה מבמקומותינו. מבחינה זו, הכסף הנוצרי מייבא לישראל קונפליקט זר ומלבה מתחים חברתיים שאינם דומיננטיים בחברה הישראלית היום.

קבוצות אוונגליסטיות עומדות בחזית המאבק נגד הפלות בארה"ב, שם הוויכוח הציבורי בנושא נפוץ בהרבה מבישראל. הכסף הנוצרי מייבא לכאן קונפליקט זר ומלבה מתחים חברתיים שאינם דומיננטיים בחברה הישראלית

ישראל, למרות המתח הרב השורר בה בסוגיות של דת ומדינה, נחשבת למתקדמת יחסית בכל הקשור למתן היתרים להפסקת היריון בהשוואה לעולם. אחת הסיבות לכך היא שההלכה היהודית קובעת כי בריאות האישה וייסוריה קודמים לאינטרסים של העובר. לכן פוסקים מתקופת התלמוד ועד היום לא הגדירו הפלה כרצח²⁵². מצב זה הוא בלתי-נסבל בעיני חלק מהקבוצות האוונגליסטיות, והן מזרימות לישראל סכומי כסף גדולים במטרה לשנות את המצב. העמותות הנתמכות עוסקות בהסברה ובתעמולה המיועדות לנשים הרות, וכן בניסיון לשנות את המדיניות הרשמית של מדינת ישראל כלפי הפסקות היריון.

<http://int.icej.org/news/special-reports/lone-soldiers> 250

<http://www.xmessianic.co.il/?CategoryID=175&ArticleID=191> 251

<http://tinyurl.com/pkg7rqd>: 7 טיכום היריון ההלכתי ראו: 252

מערך הארגונים נגד הפלות

● **"אגודת אפרת לעידוד ילודה בעם היהודי"** עמותה ותיקה הפועלת בישראל משנות ה-70 ונתמכת מכספי תרומות של יהודים ואוונגליסטים מחו"ל²⁵³. "לא איכפת לי מאיפה הכסף מגיע, כל עוד תינוקות יהודים נולדים", אמר בעבר יו"ר העמותה, ד"ר אלי שוסהיים²⁵⁴. ואכן, העמותה נוהגת לפנות בעיקר לקהל אוונגליסטי לגיוס תרומות. לדוגמה, במהדורה הנוצרית של ה"גרז'ז'לם פוסט", שיצאה ב-2013 לרגל פסטיבל סוכות הנוצרי, הופיעה מודעה מטעם "אפרת" המציגה תצלום של ילד ולידה נכתב: "בעד חיים? בעד ישראל? תמוך ב'אפרת'²⁵⁵. במאי 2014 נסע שוסהיים לארצות הברית לסדרת מפגשים עם סנטורים שמרנים כדי ללמוד מהם על המאבק הציבורי בהפלות²⁵⁶.

"אפרת" היא עמותה אמידה במיוחד שמחזור התרומות שלה הסתכם ב-10 מיליון ו-300 אלף שקל ב-2012²⁵⁷. בעשור הקודם תרמו לה כמה ארגוני מיסיון אוונגליסטיים, כמו, למשל, המיסיון "ישעיהו 40" שתרם סכום של 2,000 דולר²⁵⁸ או ארגון "סברה" שמטרתו "להציל תינוקות ישראלים" ו"להיאבק באסטרטגיות של השטן המנצל אבות ואמהות בישראל"²⁵⁹ ותרם 24,850 שקל²⁶⁰.

באוקטובר 2012 ספגה "אפרת" ביקורת ציבורית קשה, אחרי שצעיר בשם רז אטיאס איים להתאבד עם חברתו ההרה ונורה על-ידי המשטרה. במשפחתו של אטיאס האשימו את העמותה באחריות למקרה, וסיפרו כי אחרי שבת זוגו גילתה שהיא בהיריון "התיישבה לידם בבית החולים פעילה של 'אפרת' והסבירה להם שמי שעושה הפלה מתחרטת על כך לכל החיים"²⁶¹. לאחר האירוע נעשו מאמצים לבטל את הרישום של "אפרת" כעמותה²⁶².

● **"בעד חיים - אגודה למען האישה והעובר"** עמותה המצהירה שמטרתה "לעזור לנשים לדעת את כל העובדות ואת כל האפשרויות העומדות בפניהן במקרה של היריון לא מתוכנן והיריון בלתי-רצוי"²⁶³. העמותה מפעילה קו חם ו-11 מוקדים בשם "מרכזי לילך" המפוזרים ברחבי הארץ²⁶⁴. באתר האינטרנט שלה מזמינה העמותה נשים הרות להגיע למרכזים, אבל אינה רומזת דבר על זהות העובדים שיקבלו את פניהן או על המטרה האמיתית של הארגון - העמקת המיסיון הנוצרי בישראל.

בריאיון שנערך עם מנכ"לית העמותה, סנדי שושני, היא מסווה את העובדה שלארגון יש מניעים מיסיונריים²⁶⁵. אחרי שהמראיית אומרת לה כי "אגודות שמנסות לשמור על הריונות

<http://tinyurl.com/q927tr2> 253

<http://tinyurl.com/kdwnwwe> 254

ראו נספח ז' - מודעה של עמותת "אפרת" 255

<http://tinyurl.com/ovq3mza> 256

<http://tinyurl.com/k8pm3k4> 257

ראו נספח ח' - מסמכי ארגון 40 Isaiah לשנת 2006-7 258

<http://www.gatesofzionsa.com/#!about/c1288> 259

ראו נספח ט' - רשימת התורמים של עמותת "אפרת" לשנת 2011 260

<http://tinyurl.com/nq55son> 261

<http://tinyurl.com/nbe6heh> 262

<http://lovelife.org.il/about-2> 263

<http://tinyurl.com/md47w5j> 264

<http://tinyurl.com/pzzqxpm> 265

באות מכן דתי. פה אני רואה שזה חילוני לגמרי", משיבה לה המנכ"לית: "זה חילוני מצד אחד. מצד שני, אנחנו מאמינים שכל אחד נברא בצלם אלוהים".

כששושני מתראיינת בשפה האנגלית, היא מגוללת סיפור שונה בתכלית. באתר של "הקציר של ישו", מיסיון אוונגליסטי אמריקאי, מוצגת שושני כמי שעומדת בראש ארגון משיחי נגד הפלות. "בעד חיים" הוא לא ארגון חילוני. אני באופן אישי יהודייה משיחית", היא אומרת. "אפשר רק להציל תינוקות, לתת לאם בגדים וחיתולים ולומר לה 'לכי לשלום', אבל אני רוצה להציע הרבה יותר לאמהות שלנו. לעולם לא אלחץ על אנשים להאמין כמוני, אבל מצד שני אני מאמינה שלאנשים יש זכות לדעת שאלוהים מיעד לישראל מערכת יחסים איתו ועם המשיח. אני לא אכפה על אחרים את מה שיש לי, אבל אני כן רוצה להציע לאנשים תקווה"²⁶⁶.

מנכ"לית עמותת "בעד חיים": "אפשר רק להציל תינוקות, לתת לאם בגדים וחיתולים ולומר לה 'לכי לשלום', אבל אני רוצה להציע הרבה יותר לאמהות שלנו... לאנשים יש זכות לדעת שאלוהים מיעד לישראל מערכת יחסים איתו ועם המשיח"

סימנייה של עמותת "בעד חיים" שחולקה בפסטיבל סוכות הנוצרי 2014-ב

בסרטון תדמית של העמותה בשפה האנגלית מבהירה שושני מהי המשימה המרכזית הניצבת בפני הארגון. "יש לנו כאן אומה של נשים שבורות לב", היא אומרת. "נשים כואבות, נשים שזקוקות להחלמה, נשים שצריכות לראות את היד של אלוהים נכנסת לחייהן ומנחה אותן... יש לנו קווים חמים בכל הארץ. כשבחורה מתקשרת, המטרה היא לפגוש אותה ולחבק אותה ולהנחות אותה"²⁶⁷. חשוב לציין כי בישראל אדם שמבטיח כסף או הנאה חומרית כדי לפתות אדם אחר להמיר את דתו עובר על החוק ועלול להיענש במאסר או בתשלום קנס²⁶⁸.

שושני ובעלה הם מראשי קהילת "מלך המלכים" בירושלים, הכוללת נוצרים אוונגליסטים ויהודים משיחיים. על-פי חזון הקהילה, מטרתה "להראות שישו הוא המשיח והמושע היחיד של ישראל והאומות"²⁶⁹. בנוסף, הקהילה שמה דגש על "סגנון תפילה שיתאים לקהל הישראלי". עם השנים רכשו נציגיה נכסי נדל"ן, ובהם אולם אירועים במרכז העיר, שבו גם

<http://tinyurl.com/q9yperx> 266

<http://www.harvestofisrael.org/bead-chain-pro-life-ministry> 267

268 <http://tinyurl.com/lycd4mt>, עמוד 256

269 <http://www.kkcj.org/about/vision-and-core-values>

התקימה תפילת הסגירה של פסטיבל סוכות השנתי שאירגנה "השגרירות הנוצרית". בסרטון קצר שהכינה הקהילה הנוצרית-משיחית מסבירה הקריינית את העניין המיוחד של חברה במאבק נגד הפלות: "מאז 1948 הופלו בישראל יותר תינוקות מאשר מתו בשואה"²⁷⁰.

עמותת "בעד חיים" ניסתה לפגוע בתרומות של בתי חולים שמבצעים הפסקות היריון. ב-2013 שיגרה לתורמים נוצרים מכתב תחת הכותרת "האם אתם מממנים בטעות הפלות בישראל?". לאחר מכן פירטה העמותה את שמות בתי החולים האסורים וקראה להפסיק לתרום להם

העמותה לא מסתפקת רק בטיפול בנשים הרות, אלא מנסה גם להשפיע על מדיניות הממשלה. בסוף 2013 החליט משרד הבריאות שכל אישה בגילאי 20-33

תוכל לעבור הפסקת היריון במימון המדינה בגלל מצוקה נפשית, בלי שתצטרך להוכיח שנשקפת לה או לעובר סכנה בריאותית²⁷¹. לפני קבלת ההחלטה שלחה העמותה מכתבים למספר רב של חברי כנסת והפעילה עליהם לחץ על-מנת שיתנגדו להצעה²⁷². בריאיון עם שושני הסבירה המנכ"לית שמדובר במעשה בלתי-מוסרי מצד ממשלת ישראל וכי "אתה לא יכול להביא קללה על העם שלך ולצפות שלא יהיו לזה השלכות".

במקביל, העמותה מנסה לפגוע בתרומות הניתנות לבתי חולים בארץ שמקיימים הפסקות היריון. ב-2013 שיגרה העמותה ניוזלטר באנגלית לקהילות נוצריות בחו"ל שנשא את הכותרת "האם אתם מממנים בטעות הפלות בישראל?" ובו נכתב כי "נוצרים נדיבים תורמים מיליונים לבתי חולים ישראלים. תרומות אלה הן ברכה לישראל, ועם זאת, אנו שואלים מדוע שנוצרים מחו"ל יממנו הפלות בישראל?". לאחר מכן פירטה העמותה את שמות בתי החולים שמקיימים הפלות בישראל וקראה לתורמים להפעיל לחץ על מוסדות אלה באמצעות משיכת תרומות ומתן תמיכה רק למוסדות רפואיים שלא מופיעים ברשימה²⁷³.

העמותה אינה מדווחת לרשם העמותות על זהות התורמים שלה אם תרמו מעל 20 אלף שקל, אבל הדוחות הכספיים מלמדים שמימון רב מגיע ממעבר לים. ארגון אוונגליסטי בשם "Harvest of Israel" מציג את העמותה כאחד המיסיונים השותפים שלו. תמונתה של שושני מופיעה בעמוד הבית של הארגון שמצהיר כי הוא עוסק ב"עבודה מול הקהילות המשיחיות בישראל" ומסייע להן "להפיץ את הבשורות הטובות של ישו"²⁷⁴.

"Just One Life". בשנים 2010-2013 תרם המיסיון של ג'ון הייגי סכום של למעלה מ-175 אלף דולר לעמותה האמריקאית הזו, שפועלת למניעת הפלות בישראל ממשרדים בניו-יורק וברושלים²⁷⁵ למען "המשפחה הישראלית שנתקלת בדילמה להפסיק היריון מסיבות שונות"²⁷⁶.

"חיים בשפע". ב-2011 תרמה "השגרירות הנוצרית" יותר מ-20 אלף שקל לעמותה הפועלת

270 <http://tinyurl.com/nql976a>, ראוי 00:15

271 <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4471052,00.html>

272 <http://tinyurl.com/kmls2sd>

273 <http://tinyurl.com/oqommmq>

274 <http://www.harvestofisrael.org>

275 <http://tinyurl.com/kp6g308> וכן <http://tinyurl.com/psxjipz> וכן <http://tinyurl.com/otbfwwo>

276 <http://www.justonelife.org/about.asp>

בכפר סבא²⁷⁷. לפי אתר ה"שגרירות", את העמותה מפעילים בני הזוג ענת וישי ברנר, שמשתייכים לקהילת היהודים המשיחיים בעיר. השניים מציינים כי הם נפגשים עם נשים ל"מפגשי לימוד תורה"²⁷⁸ ועוסקים בהפצת מידע על "שפיכת דם של חפים מפשע" - כלומר, הפלות - בקרב עובדות בתעשיית המין בדרום-תל-אביב²⁷⁹.

פעילות נגד הקהילה הגאה

במהלך כהונתו כשר התיירות בממשלת שרון, התחייב בני אלון בפני ראשי כנסיות שעמם נפגש כי לא יאפשר את קיום מצעד הגאווה בירושלים²⁸⁰. אחד הקולות הבולטים נגד המצעד היה מנכ"ל "השגרירות הנוצרית" דאז, מלקולם הדינג, שאף חתם על מכתב כומבי הקורא לנבחרי ציבור ישראלים למנוע את ה"השפלה" לירושלים²⁸¹. על המכתב חתמו מנכ"ל עמותת "ידידים נוצרים של ישראל" ונשיאת "גשרים לשלום", ארגון המקיים קשרים הדוקים עם השדולה האוונגליסטית בכנסת.

ח"כ בני אלון (האיחוד הלאומי) סייע לקבוצה אוונגליסטית להחתים 30 חברי כנסת על עצומה הדורשת לבטל את מצעד הגאווה העולמי בירושלים. שר התיירות לשעבר אף תרם את חוות דעתו המקצועית ופסק כי קיום האירוע "יפגע אנושות בתיירות"

האתגר התגלגל לפתחו של אלון רק שנתיים לאחר מכן. ב-2005, כשירושלים נבחרה לארח את מצעד הגאווה עולמי, התארגנה קבוצה של אוונגליסטים בהנהגת מטיף ידוע מקליפורניה בדרישה לבטל את

המצעד²⁸². ח"כ אלון סיוע לקבוצה להחתים 30 חברי כנסת על עצומה לביטול האירוע הלהט"בי²⁸³. אלון אף תרם את חוות דעתו המקצועית ופסק כי קיום המצעד "יפגע אנושות בתיירות"²⁸⁴. בריאיון עמו אמר: "לא אכפת לי מגייז ואין לי כל התנגדות שיקיימו את המצעד בכל בירה אחרת בעולם, רק לא בירושלים... קיום המצעד דווקא בירושלים פוגע בערכים קדושים"²⁸⁵.

277 ראו נספח ו' - פירוט התרומות של עמותת "חיים בשפע" מעל 20 אלף שקל לשנת 2012

278 <http://us.icej.org/news/special-reports/abundant-life>

279 <http://abundantlife.org.il/15,0,what-do-we-do-.html>

280 <http://gogay.co.il/item.php?id=4572>

281 <http://tinyurl.com/newwoocl>

282 <http://www.haaretz.co.il/misc/1.1510257>

283 <http://gogay.co.il/item.php?id=4985>

284 <http://tinyurl.com/lj9uew9>

285 <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3057867,00.html>

תמיכה במפעל ההתנחלויות

5

מימון התנחלויות

מחויבותם של האוונגליסטים כלפי מפעל ההתנחלויות באה לידי ביטוי לא רק בהשפעה על הפוליטיקה האמריקאית אלא גם בהשקעה כספית גדולה. יש לציין שלא כל הכסף האוונגליסטי שמגיע לישראל מושקע בהתנחלויות. חלקו מיועד לפרויקטים של חינוך, רווחה וקליטה, כמו התקציב של "הקרן לידדות". עם זאת, הסכומים המושקעים ביהודה ושומרון מהווים נתח נכבד מסך התרומה האוונגליסטית לגופים בישראל.

תמיכה כלכלית זו מגיעה למועצות אזוריות, לעמותות ימין, למאחזים בלתי-חוקיים, לבתי עסק, לאתרי תיירות ולארגון סירורים בשטחים. אין אפשרות לקבוע במדויק את היקף המימון האוונגליסטי, מאחר שרבות מהעמותות הישראליות הפועלות ביהודה ושומרון לא מקפידות על כללי השקיפות ועל דיווח לרשם העמותות, בניגוד להוראות החוק. במקביל, ארגונים ללא מטרת רווח בארצות הברית, כמו כנסיות, לא מחויבים לדווח על תרומות שהם מעניקים.

עם זאת, בדיקה מעמיקה של מסמכי עשרות עמותות הקשורות למפעל ההתנחלויות מאפשרת הצצה לסוג הפרויקטים שזוכים לתמיכה אוונגליסטית. הנתונים הבאים מבוססים על דוחות רשמיים שהוגשו לרשם העמותות, על דיווחי המס של קרנות אמריקאיות ועל פרסומים בתקשורת הזרה. מדובר במבחר חלקי מאוד של דוגמאות מהשנים האחרונות, המסתכם ב-41 מיליון שקל (לפירוט המלא ראו נספח י"ט).

- **קרן גוש עציון לפיתוח: "ידידים נוצרים" - מחלבה במאחז הבלתי-חוקי שדה בר (58 אלף שקל), מגדל מים בכפר אלדד (26 אלף שקל), ספרייה בנוקדים, מועדון עולים במאחז הבלתי-חוקי שדה בר ופינת חי בתקוע (76 אלף שקל) ואולם ספורט (143 אלף שקל).** "הקרן לידדות" - מטרות חסד (37 אלף שקל)²⁸⁶.
- **הקרן לפיתוח אריאל: "Bridges For Peace" (74 אלף שקל), "Faith Bible Chapel" (42 אלף שקל), "Jerusalem Prayer Team" (יותר מ-20 אלף שקל), "Giving Tree Ministries" (יותר מ-20 אלף שקל), "Valley Christian Fellowship" (יותר מ-20 אלף שקל)²⁸⁷.**
- **הקרן לפיתוח בקעת הירדן: "ידידים נוצרים של היישובים ביש"ע" - ציוד ביטחוני ורווחה (41 אלף שקל), רווחה בקהילה (41 אלף שקל)²⁸⁸.**

286 ראו נספח ט"ז - דיווחי התרומות שמקבלת הקרן לרשם העמותות
 287 ראו נספח י"ט: דיווחי התרומות שמקבלת העמותות לרשם העמותות
 288 שם

- [קרן מעלה אדומים: "נוצרים יידי ישראל" \(78 אלף שקל\)](#)²⁸⁹.
- [מרכז ספורט אריאל: Hagee Ministries \(32 מיליון שקל\)](#)²⁹⁰
- [עמותת "לב בנימין": Hagee Ministries \(461 אלף שקל\)](#)²⁹¹
- ["המרכז להבנה ושיתוף פעולה" \(סיורים תנ"כיים, הוקם על-ידי רב המועצה של אפרת, שלמה ריסקין\): Hagee Ministries \(461 אלף שקל\)](#)²⁹²
- ["המרכז הארצי לפיתוח מנהיגות" \(ימי גיבוש לקציני צה"ל, תנועת נוער ועובדי חברות באריאל\): Hagee Ministries \(588 אלף שקל\)](#)²⁹³

בארצות הברית נשמעת לעתים קרובות ביקורת ציבורית על כך שארגונים אמריקאים שתורמים ליישובים ביהודה ושומרון לזוכים לפטור ממס, בזמן שהממשל פועל להקפאת הבנייה בהתנחלויות ורואה בהן מכשול להסדר מדיני. תחקיר של ה"ניו-יורק טיימס" מ-2010 מצא כי בעשור האחרון תרמו 40 ארגונים אמריקאים יותר מ-200 מיליון דולר להתנחלויות. רבים מהם אוונגליסטיים. הכסף שימש לבנייה, כלבי שמירה, כלי נשק, אפודי מגן, בתי כנסת, בתי ספר ומרכזים קהילתיים. שגריר ארצות הברית לשעבר, דניאל קרצר, התראיין לכתבה ואמר כי "הכספים האלו הטריפו אותנו. מדובר בתרומות של מאות מיליוני דולרים ששינו את המציאות בשטחים"²⁹⁴. כך, לדוגמה, ב-2007, כשממשלת ישראל הקפיאה את אישורי הבנייה במשכיות, התנחלות בצפון בקעת הירדן, היה זה ארגון אוונגליסטי שהזרים ליישוב עשרות אלפי דולרים כדי להקים מבנים זמניים שיאפשרו לתושבים להיאחז בקרקע ולא לעזוב, עד שיוסרו מגבלות הבנייה²⁹⁵.

אחד הגופים הבולטים במנגנון המימון האוונגליסטי הוא "ידידים נוצרים של יש"ע" (Christian Friends of Israeli Communities) הרשום כעמותה בישראל ובארצות הברית. הארגון הוקם ב-1995 על-ידי אוונגליסטים בתגובה להסכם אוסלו, מתוך אכזבה מנכונות הממשלה למסור שטחים לפלסטינים²⁹⁶. העמותה מחזיקה משרדים בגינות שומרון, ארצות הברית, גרמניה והולנד ומטרתה "לגייס תמיכה ואהדה בקרב קהילות נוצריות ברחבי העולם למען התיישבות יהודית בארץ ישראל"²⁹⁷.

פעילות הארגון מתמקדת בשלושה נושאים: חינוך של נוצרים לגבי "המשמעות התנכ"ית של אירועים בני-זמננו במזרח התיכון; עידוד מסעי צליינות ליהודה ושומרון, הכוללים מפגש עם משפחות מתנחלים; וגיוס כסף לפרויקטים חברתיים מעבר לקו הירוק²⁹⁸.

אתר העמותה מאפשר לתורמים לבחור פרויקטים ספציפיים למימון או לתמוך ב"קהילת החודש",

289 שם

<http://tinyurl.com/n5pvuum> 290

<http://tinyurl.com/ksvq58w> 291

<http://tinyurl.com/p7xeakq> 292

<http://tinyurl.com/n5pvuum> 293

<http://tinyurl.com/26prkcw> 294

שם 295

<http://www.cfoic.com/background-information> 296

<http://www.guidestar.org.il/organization/580333839> 297

ראו את מסמכי העמותה בארצות הברית לשנת 2012: <http://tinyurl.com/p99oal4> 298

שרובן נמצאות בהתנחלויות מחוץ לגושי ההתיישבות הגדולים²⁹⁹. ב-2013 עמד מחזור התרומות של העמותה בישראל על 2.2 מיליון שקל³⁰⁰. אחד מתורמיה באותה שנה היה משרד החינוך שהעניק לארגון 80 אלף שקל למימון "פעילות להבנה דתית בין נוצרים ליהודים"³⁰¹. על קבלת תרומות בסך מיליוני שקלים מאוונגליסטים אמרה מנכ"לית העמותה, סנדרה ברא"ז: "אני משוכנעת שהם טועים, הם משוכנעים שאני טועה. בסדר. נשאיר את זה בידי האל"³⁰².

"ג'ון הייגי הוא איש גדול וידיד ישראל", אמר רון נחמן, ראש עיריית אריאל בעודו מנכ"ף בגאווה בצ'ק מהמטיף השנוי במחלוקת. "אני כונה לנוצרים, כי הארגונים היהודיים מחרימים אותנו. אף קהילה בחו"ל לא רוצה לאמץ את אריאל"

העיר אריאל שבשומרון היא אחד ממוקדי התרומה העיקריים של האוונגליסטים³⁰³. בין המוסדות בעיר שחבים את בנייתם לתרומות אלו ניתן למנות את מרכז הספורט העירוני, שנבנה ב-32 מיליון שקל שתרם הייגי

(ברכת השחייה קרויה על שם אחת התורמות)³⁰⁴, "מרכז המנהיגות לנוער" שהוקם בתרומה של כשמונה מיליון שקל מארח, בין היתר, יחידות עילית מצה"ל והמשטרה לימי גיבוש³⁰⁵ ו"גן סיפורי התנ"ך" שבו שחזור בגודל טבעי של משכן שילה המקראי³⁰⁶.

כשרון נחמן, ראש העירייה המיתולוגי של אריאל, נשאל על קשריו עם הייגי השיב, בעודו מנכ"ף בגאווה בצ'ק מהמטיף השנוי במחלוקת: "הייגי הוא איש גדול וידיד ישראל. אני פונה לנוצרים, כי הארגונים היהודיים מחרימים אותנו. אף קהילה בחו"ל לא רוצה לאמץ אותנו. את הכסף הם מחלקים לקרימינלים של 'הקרבן החדשה'³⁰⁷. זהו פן נוסף וחשוב של התלות ההולכת וגוברת מצד הימין המתנחלי בכספי האוונגליסטים: הקושי להשיג תרומות אפילו מקהילות יהודיות בחו"ל, בשל מעמדם השנוי במחלוקת של השטחים.

הייגי תורם כסף להתנחלויות רבות אחרות. בעבר תרם לישיבת "הר ברכה", משיבות ההסדר הקיצוניות ביותר, שרבניה קראו מספר פעמים לסירוב פקודה³⁰⁸. בנוסף, תרם יותר מ-700 אלף שקל לארגון הימין "אם תרצו", שמקדם סדר יום מתנחלי³⁰⁹. בארגון ניסו להסתיר במשך זמן רב את התרומה הנפיצה, אך נאלצו לבסוף לחשוף אותה עקב איום בפירוק מצד רשם העמותות³¹⁰. מייסד הארגון, רונן שובל, מתמודד בבחירות 2015 ברשימת "הבית היהודי" לכנסת.

299 <http://www.cfoic.com/projects/community-of-the-month>

300 ראו את הדוח הכספי של העמותה לשנת 2013, עמוד 4: <http://tinyurl.com/qx3vqhv>

301 <http://tinyurl.com/mchcf9f>

302 <http://www.readperiodicals.com/201112/2557237331.html>

שם

304 <http://tinyurl.com/n5pvuum>

שם

306 <http://www.haaretz.co.il/news/education/.premium-1.2448167>

307 <http://www.nrg.co.il/online/1/ART2/152/849.html>

308 <http://vimeo.com/10027708> דקה 04:09

309 <http://news.walla.co.il/item/1638516>

310 ראו נספח י"ח - "אם תרצו אין זה מדווח", שחר גינזר, ידיעות אחרונות 16.12.11

כוח אדם בחינם

לצד הזרמה של סכומי עתק אל מעבר לקו הירוק, האוונגליסטים שולחים גם כוח עבודה חינוכי לחיזוק ההתנחלויות. אחת הדוגמאות הבולטות לתופעה זו היא "היובל", ארגון אוונגליסטי שמגייס בעשר השנים האחרונות מתנדבים מצפון אמריקה לעבודה בכרמים מעבר לקו הירוק. המתנדבים מגיעים פעמיים בשנה לתקופה של 6-12 שבועות. בשנים האחרונות הלך וגדל נכח הפעילות של "היובל", ובקיץ 2014 הגיע מספר המתנדבים ל-500³¹¹. עד כה הצליח הארגון להביא 1,700 מתנדבים אוונגליסטים לכרמי יהודה ושומרון, שבצרו יחד כ-2,000 טון ענבים³¹². על-פי פרסומים בתקשורת, תרומתם לחקלאי השטחים נאמדת ב-30 מיליון דולר בשעות עבודה³¹³.

המתנדבים האוונגליסטים מעבירים שבועות ארוכים בעבודה בכרמים ולא מבקשים על כך כל תשלום. בעלי היקבים מעידים כי נוכחות המתנדבים מסייעת להגדיל משמעותית את התפוקה ופותרת בעיות תעסוקה הנובעות ממיקומם מעבר לקו הירוק

רוב מתנדבי "היובל" מגיעים מארצות הברית ומקנדה³¹⁴. לרובם אין ידע או ניסיון בייצור יין. המניע המרכזי שלהם הוא הרצון לקדם את הגשמת החזון האוונגליסטי, או כפי שהם מגדירים זאת: "רסטורציה של ישראל דרך עבודת אדמה"³¹⁵. על-פי

אמונתם, פריחת חקלאות יהודית בשטחי הגדה המערבית היא אחד הסימנים המבשרים על בואו הקרב של ישו. מתנדבי "היובל" מעבירים שבועות ארוכים בעבודה מאומצת בכרמים ולא מבקשים על כך כל תשלום. בעלי היקבים מעידים כי הנוכחות האוונגליסטית מסייעת בידם להגדיל משמעותית את התפוקה ופותרת להם בעיות תעסוקה שנובעות ממיקומם מעבר לקו הירוק³¹⁶.

הארגון נוסד ב-2005 על-ידי טומי וולר, נוצרי מטנסי שביקר בישראל והחליט לחזק את הקשרים בין קהילות אוונגליסטיות לחקלאי השטחים. וולר ואשתו שריל עזבו את קהילת האמיש שאליה השתייכו, ומאז הם ו-11 ילדיהם מקדישים את זמנם לפרויקט ההתנדבות החקלאי³¹⁷.

חברי הארגון מצהירים כי הם סופגים השראה מ"הרגשות העזים של אלוהי ישראל כלפי העם והאדמה" ומעידים כי "הלבבות שלנו פועמים באותה התשוקה"³¹⁸. על אף ש"היובל" מיועד לסייע לכלל חקלאי ישראל, בפועל מתנדבים חבריו אך ורק בכרמים מעבר לקו הירוק. זאת בהתאם לאמונה האוונגליסטית המייחסת קדושה מיוחדת לאדמות יהודה ושומרון בשל היותן "ליבת הארץ"³¹⁹. ההתמקדות שלהם בכרמים נובעת מאזכוריהם התכופים בכתבי הקודש. חברי "היובל" נתלים בעיקר בפסוק מספר ישעיהו שממנו עולה כי זמן קצר לפני ביאת המשיח יעבדו נוכרים בכרמים השייכים ליהודים. הארגון מזמין מתנדבים פוטנציאליים "לקפוץ אל בין הדפים הנבואיים של כתיב הקודש". סרטון התדמית של הארגון מכריז כי "השער פתוח. ממשלת ישראל הזמינה אותנו להביא עשרת

<http://tinyurl.com/mcqsrov> 311

<http://www.hayovel.com> 312

<http://tinyurl.com/mw5gfsq> 313

<http://www.haaretz.co.il/misc/1.1224234> 314

<http://www.hayovel.com/about/why> 315

<http://www.hayovel.com/2014/joshua-caleb-report-episode-4> 316

<http://www.hayovel.com/about/founders> 317

<http://www.hayovel.com> 318

שם 319

אלפים איש, ואתם לא יכולים לדעת אם הזדמנות כזו תחזור על עצמה"³²⁰.

השאלה שמעסיקה את המתנדבים היא לא רק האם בשלו הענבים, אלא גם "האם בשלה העת לביאת המשיח?"³²¹. אנשי "היובל" גאים מאוד בתרומתם למימוש הנבואות העתיקות. "אנחנו בעיצומו של קרב תנ"כי... זה לא יין שגרת, זהו יין שמוכח, שמוודא, שהנבואה של האל היא נכונה", הסביר טומי וולר ב-2013. בנו ג'ושוע המשיך את דבריו, בעודו מציג לראווה כוס יין מלאה: "טביעת האצבע שלנו נמצאת על כל טיפה בחומר הזה. בצרנו השנה 355 טון ענבים, הבאנו 150 מתנדבים והכמות הספיקה ל-250 אלף בקבוקי יין"³²².

עבודת הכפיים שמספקים אנשי "היובל" בחינם לתעשיית היין של יהודה ושומרון אינה רק בגדר תרומה כלכלית. לכרמים עצמם יש חשיבות גיאוגרפית והתיישבותית - ומכאן גם פוליטית. כפי שניסחה זאת אשתו של מייסד הארגון, שריל וולר: "הקרב הוא על האדמה"³²³. השימוש במאות מתנדבים מספק עיבוי לאוכלוסייה המתגוררת במאחזים בלתי-חוקיים ובהתנחלויות מבודדות. מאחר שברוב מהמקומות המדוברים שוררים סיכון ביטחוני גבוה ותנאי מחיה לא קלים, קיים קושי ממשי לשמור על היקף האוכלוסייה לאורך זמן, וקשה על אחת כמה וכמה לפתח מיזמים כלכליים. יבוא מתמיד של קבוצות מתנדבים מאפשר להתמודד עם קשיים אלה. בנוסף, אחזקת הכרמים עצמם מרחיבה את גבולות ההתנחלות ומאפשרת לחלוש על אדמות נוספות.

התנדבות או מיסיונריות?

בסרטון התדמית של הארגון מודה וולר מפורשות כי "היובל" הוא מיסיון וכי "ככל שנבלה איתם (עם היהודים - ל"ש) זמן רב יותר, נוכל לחלוק איתם את ישו שאנחנו מכירים. זו ההשפעה שיכולה להיות לנו על ישראל. כל משפחה בתורה, כל אדם בתורו"³²⁴.

במהלך הופעה משותפת של וולר ושל דוד העברי מהמועצה האזורית שומרון בערוץ טלוויזיה נוצרי, אמר מייסד "היובל" כי "הם (המתנחלים) עובדים קשה כדי להגשים את הנבואה. זה הייעוד שלהם... זה מרגש... אנחנו רוצים לשרת אותם". במהלך הדיון אמר המנחה כי אנשי "היובל" עוסקים בהפצת הבשורה הנוצרית, אף שאינם יכולים להודות בכך מפורשות. וולר הסכים איתו³²⁵. באתר האינטרנט הישן של הארגון הגדירו את עצמם בני משפחת המייסדים כמי ש"מסורים לשיתוף הבשורה של ישו על-ידי שירות עם ישראל בשטחים החקלאיים... אנו מאמינים שאנחנו חיים, בדיוק כפי שחזזה הנבואה, בקץ הזמנים"³²⁶.

שיתוף הפעולה בין המתנחלים לאוונגליסטים לא תמיד התנהל באופן חלק. ב-2011 מחו תושבים מהר ברכה נגד שיכונם של מתנדבי "היובל" בהתנחלות³²⁷. המחאה שככה עקב התערבותו של רב ישיבת

<http://tinyurl.com/oel2oc9> 320

https://www.youtube.com/watch?v=TIT0xCWVs_gg#t=15 321

https://www.youtube.com/watch?v=TIT0xCWVs_gg#t=15 322

<http://tinyurl.com/lx4nnq5> 323

<http://jewishisrael.ning.com/video/waller-family-and-hayovel> 324

<https://www.youtube.com/watch?v=JQ8vQ466OD4> 325

<http://jewishisrael.ning.com/page/waller-gospel> 326

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4152834,00.html> 327

ההסדר המקומית, אליעזר מלמד, שהעניק אישור למגוריהם במקום. הרב מלמד התבטא כבר כמה פעמים בעבר בזכות קבלת כספי תרומות מאוונגליסטים³²⁸, והצטרף בכך לבכירים אחרים בהנהגת המתנחלים שמשתייכים פעולה בגלוי עם קבוצות נוצריות.

למשל, ב-2013 השתתפו בכירים במועצה האזורית שומרון - ובהם ראש המועצה, גרשון מסיקה - במפגש שיזמו חברי "היובל" עם חברי קונגרס בווינגטון³²⁹. את האירוע ליווה ויליאם קניג, סופר אוונגליסטי מפורסם. קניג כתב בעבר כי "היהודים הם המפתח לשלום נצחי, אבל הם מוכרחים קודם כל לפנות אל ישו"³³⁰. הבעייתיות הזו מוכרת למנהיגי המתנחלים. דוד העברי מהמועצה האזורית שומרון אמר בעבר כי "בעת שמקיימים קשרים עם אוונגליסטים צריך להיות ערניים מאוד ולשים אצבע על הדופק"³³¹.

ובכל זאת, העמדות המיסיונריות החד-משמעיות של אנשי "היובל" לא מונעות משיתוף הפעולה לפרוח. התמורה עבור שני הצדדים ברורה: האוונגליסטים זוכים לקחת חלק במה שהם תופסים כקידום הגאולה ולהפיץ את בשורת ישו, ואילו המתנחלים נהנים מכוח אדם שעובד אצלם בלא תשלום ואף משמש לובי פוליטי ומליץ יושר בצפון אמריקה.

היכן פועל הארגון?

מתנדי "היובל" עובדים בעיקר בשלושה יקבים: יקב טורא, יקב פסגות ויקב הר ברכה. בהיעדר כוח עבודה ישראלי זמין שמוכן לעבוד את הכרמים ולאור העובדה שהמתנחלים לא מעוניינים להעסיק פלסטינים, תלויים יקבי יהודה ושומרון במידה רבה בכוח העבודה של "היובל".

והנה, למרות מעורבותם הרבה של האוונגליסטים בייצור היין, אין הם מוזכרים ולו במשפט אחד באתרי האינטרנט של היקבים. עדות לעבודתם ניתן למצוא רק בסרטוני התדמית דוברי האנגלית של "היובל", שבהם בעלי הכרמים דווקא שמחים להפליג בשבחייהם של המתנדבים הזרים.

● יקב טורא. ממוקם בהתנחלות רחלים שבהרי השומרון. עד 2012 רחלים הייתה מאחז בלתי-חוקי³³². היקב הוקם על-ידי ארז בן סעדון ב-2003, והוא מייצר כ-15 אלף בקבוקים בשנה³³³. בריאיון לאחד מהסרטונים שהפיקו אנשי "היובל" אומר סעדון: "בהתחלה כשראיתי אתכם חשבתי שאתם לא נורמליים"³³⁴. בסרטון אחר הוא מספר: "העבודה שלכם מאוד עוזרת לנו... זה המון עבודה. אנחנו לא מעסיקים ערבים, ולצערנו, אין הרבה עובדים יהודים. זה מאוד-מאוד עוזר לנו שאתם באים לעזור גם בבציר וגם בזמירה... בלי טומי (וולר, מייסד "היובל" - ל"ט) והעובדים שלו, ההיקף והאיכות היו ירודים יותר. זו ברכה"³³⁵. ורד, אשתו של בן סעדון, השתמשה בהזדמנות אחרת ב"שפה הכפולה" הפוסחת בזהירות על שני הסעיפים,

<http://www.inn.co.il/News/News.aspx/277905> 328

<http://tinyurl.com/mltg36l> 329

נקודה 6 <http://tinyurl.com/moqpa4r> 330

<http://hayamin.org/forum/index.php?topic=34819.0> 331

<http://www.haaretz.co.il/news/politics/1.1687643> 332

<http://www.turawinery.com> 333

<https://www.youtube.com/watch?v=ShVIFzIHu1l> 334

<http://tinyurl.com/kneq5fv> :01 <http://tinyurl.com/ny7sqnq> 335

כשפנתה למתנדבים האוונגליסטים ואמרה: "בתנ"ך כתוב שכשהמשיח יבוא, אנשים מכל העולם יבואו ויעזרו לישראל - ואנחנו מאמינים בזה"³³⁶.

● יקב פסגות. ממוקם בהתנחלות פסגות שבהרי בנימין. היקב הוקם על-ידי יעקב ברג ב-2003, והוא מייצר כ-200 אלף בקבוקים בשנה. הקשרים ההדוקים של "היובל" עם היקב החלו כבר לפני עשור. למעשה, ברג קיבל את המתנדבים הראשונים וסיפק להם מקומות לינה³³⁷.

● יקב הר ברכה. ממוקם על הר ברכה שבשומרון. היקב הוקם על-ידי ניר לביא ב-2003, והוא מייצר כ-20 אלף בקבוקים בשנה³³⁸. בכתבה ששודרה בתקשורת הזרה על היקב ניתן לראות את המתנדבים האוונגליסטים מנגנים בכרמים, מתפללים בין הגפנים וקוטפים ענבים. "כשאני כאן אני חלק מהכתובים, חלק מהנבואות, חלק מההבטחה שאלוהים נתן", אומרת אחת המתנדבות³³⁹. לביא אומר: "הם רוצים לשרת אותנו... בהתחלה זה היה מוזר לי, אבל אני מבין שככה הם גואלים את עצמם"³⁴⁰.

https://www.youtube.com/watch?v=TIT0xCWs_gg#t=15 336

<http://tinyurl.com/lg89cbt> 337

<https://www.youtube.com/watch?v=dzQMUsvGRMg#t=44> 338

<http://redicecreations.com/article.php?id=18730> 339

ש.מ. 340

הון, שלטון, מיסיון – השפעת האוונגליסטים על ענף התיירות

6

תיירות מלחמה

ב-12 השנים האחרונות התוו כמה משרי התיירות שינוי אסטרטגי במדיניות הממשלתית הרשמית, שבמרכזו פנייה הולכת וגוברת לקהל אוונגליסטי. מאמצים אלה נשאו פרי: על-פי הערכות משרד התיירות, ב-2011 הגיעו לישראל כ-21 אלף תיירים שהגדירו את עצמם כנוצרים אוונגליסטים (6.2% מכלל התיירים)³⁴¹, וב-2012 הגיעו 178 אלף (5% מכלל התיירים)³⁴².

רוב התיירים האוונגליסטים הללו מגיעים לישראל בסיורים מאורגנים. לעתים קרובות מדובר בקהילות שלמות שמגיעות ארצה עם הכנסייה שלהן, מה שמגביר מאוד את התחרות בין ארגוני התיירות המתמחים בקהל מסוג זה³⁴³. משרד התיירות הקים אתר אינטרנט ועמוד פייסבוק ייעודיים לאוונגליסטים – הנבדלים מאלה המיועדים לקתולים, למשל³⁴⁴ – שמציע מסלולי צליינות של שישה עד עשרה ימים. אחד האתרים המומלצים שם הוא עיר דוד שבמזרח ירושלים³⁴⁵.

ההחלטה האסטרטגית לקדם תיירות אוונגליסטית על חשבון סוגים אחרים של תיירות לא הייתה ברורה מאליה ולא התקבלה בקלות, שכן הייתה כרוכה בפיתוח מאסיבי של אתרי תיירות ביהודה ושומרון. הראשון שהתווה את הקו האסטרטגי החדש היה בני אלון, שנכנס לתפקיד שר התיירות ב-2001. מימיו הראשונים השקיע סכומים גדולים באופן חסר תקדים באתרים שמעבר לקו הירוק, כמו תל שילה, אמת המים באפרת, מצפורים בהתנחלויות אלון וסוסיא ואתרים בדרום הר חברון ומערת המכפלה³⁴⁶. בתקופת כהונתו של אלון זכו עמותות ופרויקטים תיירותיים לתקציבים גבוהים כי כמה ממקביליהם בתוך שטחי מדינת ישראל³⁴⁷.

ההחלטה להתמקד בקהל האוונגליסטי התקבלה בביקורת קשה בענף התיירות ובכנסת: לרבים לא היה ברור מדוע שר התיירות בוחר להזרים תקציבים גדולים – דווקא בתקופה של אי-יציבות ביטחונית – לאתרים מאוימים ביהודה ושומרון, אזור שמספר התיירים המבקרים בו מועט מאוד בין כה וכה³⁴⁸.

בדיון שהתקיים בוועדה לביקורת המדינה³⁴⁹ על המדיניות החדשה שטח אלון את הרציונל המנחה

<http://tinyurl.com/o7ktdyo> 341

<http://tinyurl.com/qfdvs63>, עמ' 8 342

<http://tinyurl.com/l7rmpu2>, עמ' 161 343

<http://tinyurl.com/qfvswdc> 344

<http://tinyurl.com/omkqqfy> 345

<http://www.haaretz.co.il/misc/1.764621> 346

שם 347

שם 348

<http://tinyurl.com/py5cuaj> 349

אותו. "אני שיניתי את שיטת השיווק במשרד מקצה לקצה", אמר. "עברנו לשיווק ישיר וממוקד. אסביר איך שינינו את השיטה: אסרתי לפרסם ב'ניו-יורק טיימס', ב'ושינגטון פוסט' ובמטרו של פריז. אין סיכוי עכשיו (כלומר, באינתיפאדה השנייה - ל"ש) להביא סתם תייר ולהתחרות עליו עם השמש והים של איי הבתולה... אנחנו צריכים להיות ממוקדים בקהלים המתאימים.

"לשווק את ישראל סתם עכשיו ולהתעלם מה-CNN, שמראים מה קורה באמת, זו טיפשות... השיווק מדבר דווקא אל אנשים שאינם חוששים מהמסבר, שמוכנים להתמודד איתו. להפתעתכם, חלק גדול מהנוצרים אוהבי ישראל מקפידים לבקר

ביהודה ושומרון. המלון באריאל הוא המלון האהוב ביותר על הקהילות הנוצריות האלה. חלק מהקהילות היהודיות גם כן מבקשות סיור ברכבים ממוגנים ביהודה ושומרון. זו התיירות שקיימת בשנה הזאת... היתרון היחסי של ישראל כארץ של תנ"ך, כארץ של מקומות קדושים, כארץ מיוחדת, נשאר יתרון יחסי שאף אחד לא יכול לקחת מאיתנו. אם אנשים מסוימים מרגישים שזה זר להם, זו בעיה שלהם"³⁵⁰.

אלון בעצם מנסה לבסס בישראל ענף חדש של תיירות מלחמה, שקהל היעד שלה לא רק שאינו נרתע מתקופות של מצב ביטחוני מעורער, אלא אף מוצא בו ערך תיאולוגי מיוחד. על בסיס רציונל זה, שגם מגובה בהיגיון כלכלי, מספק אלון תוספות תקציביות נאות באזורים שנמצאים בראש סדר היום הפוליטי שלו ושל מצביעיו.

חלק מחברי הכנסת תקפו את הגישה הזו בחריפות. כך, למשל, השיב לו ח"כ אברהם (בייגה) שוחט מ"העבודה": "ברור שהרצון לבנות תיירות על סיורים באוטובוסים ממוגנים - ואולי אחרי זה, אם יהיו חס וחלילה גם מטעני צד, יעברו לנגמ"שים, ואחרי זה תיירים ייסעו אולי בטנקים - הוא עורבא פרח. אין לזה ידיים ורגליים. תמיד יהיו מטורפים בעולם. באמריקה יש הרבה כאלה, בכל מיני קהילות, אבל לפתח תיירות באיזורי סיכון? זה לא הפתרון אצלנו. אתה עושה בדיוק את הדבר שאסור לעשות. זה כמעט כאילו היו לוקחים רופא אליל והופכים אותו לשר הבריאות, עם פילוסופיה של רופא אליל. זה כמעט אותו דבר מבחינת האבסורד שבעניין... אל תחפש את המטורפים שייסעו באוטובוס משורין, אבל בהחלט תדאג, ואני מקווה שאתה עושה זאת, לשימור הקיים".

הביקורת הפרלמנטרית לא שינתה את עמדתו של אלון, שהמשיך לטפח לאורך כהונתו את התיירות האוונגליסטית. המצב הגיאוגרפי הסבוך בישראל שירת, במידה מסוימת, את המפעל הזה מאחר שהצית את דמיונם של חלק מהצליינים. למשל, אוונגליסטים שמשתייכים לזרם הממתין בצפייה למלחמת-כל-המלחמות מבקרים בהר מגידו, היכן שלפי אמונתם יתחיל הקרב הגורלי מכולם. בסיורים אלה הם עורכים תצפית על השטח ומקבלים מהמדריכים הסבר אסטרטגי מפורט על כיוונים אפשריים למתקפה צבאית על ישראל³⁵¹.

"אנחנו חושבים על השאלה, איפה בדיוק יהיה הקרב", הסביר תייר שביקר בישראל ותועד בסרט הדוקומנטרי "מחכים לארמגדון". "בתור מאמין בישו, יהיה כיה גדול לראות את הקרב האחרון. לא כיה במובן של לראות אנשים מתים, אבל כיה במובן של לחזות במו-עיניך בהגשמה של נבואות האל"³⁵².

גלעד ארדן (ליכוד): "ישראל לא צריכה להציג את עצמה כמדינת החופש האינסופי אלא להתמקד ביתרון היחסי שלה כארץ התנ"ך. יש הרבה בר רפאלי בעולם, אבל יש רק כותל אחד וכנרת אחת"

את הקו האסטרטגי של אלון המשיכו ופיתחו שרי התיירות של "ישראל ביתנו" בשנים האחרונות. ב-2007, כשהציג השר יצחק אהרונוביץ' את תוכנית העבודה השנתית של

המשרד, הצהיר כי נעשים מאמצים גדולים למשוך קהל אוונגליסטי מאירופה, מדרום קוריאה ומיפן³⁵³.

יו"ר ועדת הכלכלה, גלעד ארדן (ליכוד), אמר באותה ישיבה כי על-מנת למשוך אוונגליסטים לישראל יש להפסיק לשווק אותה כמדינה ליברלית. ארדן הציע לייחצן את ישראל כחברה שמרנית ומסורתית, אף שהודה כי דימוי זה לא עולה בקנה אחד עם המציאות. "יש לי תחושה בשנים האחרונות שמדינת ישראל חושבת שהיא צריכה להראות בעולם המערבי שהיא יותר ליברלית ויותר מתירנית מכל מקום אחר בעולם", אמר ארדן. "אני חושב שהיתרון היחסי של מדינת ישראל הוא בהיותה, קודם כל, ארץ הקודש. אני פעיל מאוד עם הנוצרים האוונגליסטים, אני מופיע בפניהם ואני ממלא מקום יו"ר השדולה... יש תחושה של פוטנציאל בלתי-מומש. אם הקו שלנו היה משתנה בעניין הזה, אולי מספר התיירים היה גדל. ישראל לא צריכה להציג את עצמה כמדינת החופש האינסופי אלא להתמקד ביתרון היחסי שלה כארץ התנ"ך וארץ הקודש. בקצרה, יש הרבה בר רפאלי בכל מקום בעולם, אבל יש רק כותל אחד וכנרת אחת"³⁵⁴.

שר התיירות הבא, סטס מיסז'ניקוב מ"ישראל ביתנו", הודיע שימקד את מערך השיווק של משרד התיירות בנוצרים אוונגליסטים. שנה לאחר מכן חזר על הצהרתו של ארדן: "אנחנו ארץ הקודש. בחורות יפות וחופי ים יש גם לשכנים שלנו". בכלי התקשורת הגדירו את המהלך כ"החלפת דוגמניות בצילינים"³⁵⁵. וכך, ב-2011-2010 השקיע המשרד 40 מיליון שקל בשיווק לאוונגליסטים. בין 2011 ל-2013 השקיע המשרד 86 מיליון שקל בפיתוח תשתיות ובשימור אתרים קדושים לנוצרים³⁵⁶.

שר התיירות הבא, עוזי לנדאו - גם הוא מ"ישראל ביתנו" - הודיע על המשך התמקדות בשוק האוונגליסטי, במיוחד בסין ובארצות הברית. "אני מתבונן על כל החגורה הדרומית בארצות הברית, שם יש לך אוונגלים - עשרות מיליונים שבחלקם הם אוהדי ישראל", אמר³⁵⁷. לנדאו השקיע חלק נכבד מזמנו בחיזורים אחרי קהילות אוונגליסטיות. במהלך כהונתו כשר הקפיד לפקוד את האירועים שלהם בארץ באופן קבוע ואף טס להונגריה לכנס של "כנסיית האמונה", המקיימת קשרים הדוקים עם השדולה האוונגליסטית בכנסת³⁵⁸. "אני מרגיש כאן בבית", אמר מעל בימת הכנסת. "לעולם לא

352 שם, דקה 29

353 ראו פרוטוקול ועדת הכלכלה מתאריך 3.12.2017, עמ' 5 <http://tinyurl.com/ph3ejow>

354 שם.

355 <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3713381,00.html>

356 <http://tinyurl.com/p92e5hu>

357 <http://www.israelhayom.co.il/article/90581>

358 <http://tinyurl.com/ox7djmh>

נחלק את ירושלים. עיר דוד תישאר מאוחדת"³⁵⁹.

יומן הפגישות של לנדאו, שמפרט את הלו"ז בין מרץ 2013 למרץ 2014, מכיל לא פחות מ-26 אירועים שונים הקשורים באוונגליסטים, ובהם עשר פגישות אישיות שקיים השר עם מנהיגים דתיים בולטים³⁶⁰.

באוגוסט 2014 נפגש השר עוזי לנדאו (ישראל ביתנו) עם רוברט מאווייר, כומר ואיש עסקים שעומד בראש "הקואליציה לתמיכה בישראל המקראית". בעבר הסביר מאווייר בתוכנית טלוויזיה אוונגליסטית כי אריאל שרון לקה בשבץ כעונש על ההתנתקות מעזה

כך, לדוגמה, באוגוסט 2014 נפגש לנדאו בלשכתו עם רוברט מאווייר, כומר ואיש עסקים מטקסס שעומד בראש "הקואליציה לתמיכה בישראל המקראית"³⁶¹ ומעורב בגיוס תרומות עבור העיר אריאל³⁶². בעבר הסביר מאווייר בתוכנית טלוויזיה אוונגליסטית כי אריאל שרון לקה בשבץ כעונש על ההתנתקות. לדבריו, נפגש עם שרון בטרם נבחר לראשות הממשלה והזהיר אותו ש"לעולם לא ינהל משא ומתן על שלום וכבד את האל"³⁶³. עוד אמר לשרון: "ברגע שתפר את מילתך, ממש כמו בתקופות קדומות, האל יכה בך. אז בבקשה, כשהאל יהפוך אותך לראש ממשלה, אל תפנה את היהודים מאדמתם". שרון, כידוע, לא שעה לעצתו של המטיף. "ביום ששרון עשה את הפיטוי, זה היום שבו היה לו את ההתקף", הסביר מאווייר בריאיון.

השר עוזי לנדאו וח"כ גילה גמליאל בכנס של ה-IAF בהונגריה, יוני 2014 (התמונה מעמוד הפייסבוק של הקרן)

כפי שכבר צוין לעיל, פרשנות תיאולוגית זו נפוצה בקרב מטיפים אוונגליסטים, והיא זכתה לביקורת קשה מצד גורמים רשמיים בישראל, כשפט רוברטסון ביטא אותה לפני כמה שנים³⁶⁴. עם זאת, ההתבטאות השנויה במחלוקת לא מנעה מלנדאו להעניק ריאיון מיוחד לתוכנית הטלוויזיה האישית של רוברטסון במהלך כהונתו כשר התיירות³⁶⁵.

כך מסרה הממשלה, ללא מכרז, קרקע יקרה ליד הכנרת למיסיון אוונגליסטי

בעשור האחרון התרחב במהירות שוק התיירות האוונגליסטית בישראל. שגשוג זה טומן בחובו הזדמנויות כלכליות מרובות. רוב יזמי התיירות לוטשים עיניהם לאזור הגליל והכנרת, שם ניתן למצוא ריכוז של עשרות אתרי צליינות המקודשים לנצרות. בו בזמן, הערבוב של פוליטיקאים ישראלים,

359 <http://tinyurl.com/qjvqoog>
 360 <http://tinyurl.com/klx7gqc>
 361 <http://www.zoominfo.com/p/Robert-Mawire/863955408>
 362 <http://www.robertmawire.com/about-2>
 363 <https://www.youtube.com/watch?v=6AEJYwi49so> דקה 13:00
 364 <https://www.youtube.com/watch?v=rrzFGoKSXmo>, 02:08 דקה
 365 <http://www.cbn.com/tv/2838474267001>

נסיעות מסתוריות לחו"ל ומנהיגים דתיים עתירי ממון, מוליד פוטנציאל לא מבוטל למתן טובות הנאה פסולות. כך קרה, על-פי החשד, בפרשת כפר נחום.

לפי כרוטוקול שהגיע לידי "מולד", החכרת השטח בסמוך לכנרת הותנתה בכך "שהמקום לא ישמש לפעילות מיסיונרית". באתר האינטרנט של הכנסייה שקיבלה את הקרקע מתגאה הארגון במיסיונים שהוא מפעיל ובראשם "המיסיון היהודי" שמטרתו "להגיע אל היהודי תחילה":

ב-2005 החל להתגלגל במסדרונות הממשלה הרעיון ליזום פרויקט תיירותי ראשון מסוגו המיועד לקהל אוונגליסטי. עד מהרה אותר לשם כך שטח בצפון-מזרח הכנרת, שעליו הוחלט להקים מלון לצליינים ואתר תיירות אוונגליסטי שהוגדר כ"מיני-

ישראל הנוצרי"³⁶⁶. אחד המנהיגים האוונגליסטים שנחשפו לפרטי ההצעה הממשלתית, הגדיר את הקרקע המדוברת כ"קרה מפז"³⁶⁷. ההנמקות הכלכליות לקידום הפרויקט, תנאי החכרת השטח ואפילו זהות הקבוצה הנבחרת לא פורסמו מעולם בתקשורת הישראלית, אבל מסמכים שהגיעו לידי "מולד" חושפים לראשונה כי השטח ניתן להחכרה, ללא מכרז, וללא אישור הקנייה לזרים, לקבוצה אוונגליסטית מיסיונרית המבוססת בטקסט.

תהליך העברת השטח לידי הקבוצה המיסיונרית מעלה שאלות מטרידות לגבי שיקול דעתם של גורמים ממשלתיים בכירים ואף חשדות למינהל בלתי-תקין. הגלגולים השונים שעבר הפרויקט ממחישים מה מוכנים פוליטיקאים המקורבים לאוונגליסטים לעשות לטובת בני בריתם, ואילו קיצורי דרך הם מוכנים לעשות למענם, לעתים, תוך חשד למתן הטבות פסולות.

בימיו הראשונים של הפרויקט ניהלה ממשלת שרון משא ומתן עם המטיף האוונגליסטי פט רוברטסון, שהיה אמור לעמוד בראש המיזם³⁶⁸. אהוד אולמרט, שקידם את הפרויקט כשר התמ"ת וכשר האוצר, הבטיח להסיר מדרכם של רוברטסון והיזמים את "המכשולים הסטטוטוריים בנושא קרקעות ותשתיות"³⁶⁹.

רוברטסון ואולמרט מכירים היטב: ב-2002 גייס רוברטסון כספים עבור "הקרן החדשה של ירושלים", עמותה שהוקמה על-ידי אולמרט, שכהן באותה עת כראש עיריית ירושלים. יו"ר הוועד המנהל של העמותה היה עו"ד יהודה רווה, חבר קרוב של אולמרט ואיש שיופיע שוב בהמשך הפרשה³⁷⁰. במהלך השנים דבקו בקרן חשדות לאי-סדרים ולהתנהלות בעייתית מבחינה חוקית³⁷¹. כך או כך, הקשר המבוסס של אולמרט ורוברטסון מאיר באור חדש את התגייסותו הנלהבת של הפוליטיקאי הבכיר למען הפרויקט התיירותי של אחד מבכירי האוונגליסטים.

ב-2005, במהלך כהונת נתניהו כשר האוצר, הוא נפגש עם משלחת של אוונגליסטים שביקשו לקדם את הפרויקט. לדבריו, בייזום הפרויקט היו מעורבים גם "כמרים טלוויזיוניים מארצות הברית"³⁷². בסופו של דבר, עקב התבטאותו השערורייתית של רוברטסון לגבי השבץ של אריאל שרון, הודיע

<http://www.haaretz.co.il/misc/1.1049275> 366

<http://m.gazette.com/israelis-make-surprise-land-offer/article/15207> 367

<http://www.haaretz.co.il/misc/1.1049275> 368

שם 369

<http://www.nrg.co.il/online/16/ART2/104/005.html> 370

<http://www.themarker.com/law/1.485434> 371

<http://www.inn.co.il/News/News.aspx/115188> 372

משרד התיירות שהוא מבטל את ההתקשרות עמו³⁷³.

שנתיים לאחר מכן, ב-2007, הושק הפרויקט האוונגליסטי בשנית, אבל הפעם נשמרה זהות המשקיעים בסוד. כעת זכה המיזם לכינוי "המרכז הנוצרי של ארץ הקודש". מטעם הזימים האלמוניים נמסר כי החליטו להשקיע בפרויקט מאחר שמדובר ב"מכרה זהב"³⁷⁴. הפרויקט היה אמור לכלול מרכז הדרכה למסלולי טיול ב"ארצו של ישו", "מזרקות שיזנקו מתוך המים"³⁷⁵, מלון בן 173 חדרים, מתחם תפילה ומרכז כנסים המיועד ל-600 אורחים³⁷⁶. ההשקעה הנדרשת מצד הזימים נאמדה על-ידי הרשויות בסכום של 50 מיליון דולר. המדינה התחייבה לממן מכספי הציבור את עלות פיתוח התשתיות³⁷⁷.

הפרט היחיד שנחשף באותה עת היה שקבוצת המשקיעים הזרים מיוצגת על-ידי עו"ד כלב מאירס ועו"ד ניר קמחי מהמשרד של יהודה רוה, מקורבו של אולמרט. לציבור לא נמסר כל מידע לגבי התנאים שבמסגרתם יוחכר השטח למשקיעים האלמוניים.

פרוטוקולים של ועדת המשנה ברשות מקרקעי ישראל ממרץ וממאי 2014 שהגיעו לידי "מולד" חושפים את זהות המשקיעים הזרים³⁷⁸. מהפרוטוקולים עולה כי מדובר ב"שער לגליל נכסים", חברה מסחרית הפועלת מטעם כנסייה אוונגליסטית אמריקאית בשם "כנסיית השער" ("Gateway Church")³⁷⁹. עוד עולה מהמסמכים כי ההתקשרות עם הכנסייה נעשתה ללא מכרז. "המבקשים הינם נוצרים אוונגליסטים אוהבי ישראל, אנשי רוח ודת מכובדים ממדינת טקסס שבארה"ב", נכתב בפרוטוקול המגולל את תנאי העסקה.

על-פי חוק מקרקעי ישראל, העברה של זכויות במקרקעין לזרים תוכל להיעשות רק אחרי קבלת אישור מיוחד מיו"ר מועצת מקרקעי ישראל, לאחר שזה יקבל המלצות מתאימות משר הביטחון, משר החוץ ומגורמים נוספים. השיקולים שאמורים להנחות את היו"ר בהחלטתו הם טובת הציבור וביטחון, זיקת הזר שמבקש לרכוש את הקרקע למדינת ישראל ומטרת הבקשה. אם ההליך לא נעשה כראוי, רשאי היועץ המשפטי לממשלה לדרוש מבית המשפט לבטל את העסקה³⁸⁰.

לפי הפרוטוקול ממרץ 2014, עד למועד הדיון המתועד לא הועברה הבקשה המיוחדת הנדרשת בחוק "עקב שגגה". עוד מצוין כי החכרת השטח תאושר "בתנאי שהמקום לא ישמש לפעילות מיסיונרית, בהתאם להמלצת משרד החוץ". במאי 2014 התכנסה הוועדה שוב והמליצה לאשר את החכרת השטח לטובת הפרויקט התיירותי.

מלבד השאלה המטרידה, מדוע נמסרה קרקע של המדינה בסמוך לכנרת לגורמים זרים ללא מכרז, עולות גם שאלות קשות לגבי רצינות הבדיקה שביצעה רשות מקרקעי ישראל באשר לאופי הכנסייה שעתידה ליהנות מן השטח. ואם כן בוצעה בדיקה רצינית, ראוי לתהות מה היו האינטרסים המעורבים בקבלת החלטה. זאת משום ש"כנסיית השער" היא מוסד בעל אופי מיסיונרי מובהק, הפועל באופן

<http://tinyurl.com/036876x> 373

<http://news.walla.co.il/item/1176209> 374

<http://news.walla.co.il/item/1176209> 375

<http://www.themarket.com/realestate/1.674978> 376

ש.ם. 377

ראו נספח כ' - החלטות רשות מקרקעי ישראל, פרוטוקולים מחדש אפריל ומאי 2014 378

<http://gatewaypeople.com/aboutus/history> 379

<http://news.walla.co.il/item/1810728> 380

ממוקד להמרת דתם של יהודים. את עבודתם המיסיונרית לא עושים אנשי הכנסייה באופן מרומז ומעודן אלא בגאווה גדולה וגלויה.

באתר האינטרנט של הכנסייה מתגאה הארגון במיסיונים שהוא מפעיל ובראשם "המיסיון היהודי"³⁸¹. מטרת המיסיון: להגיע "אל היהודי תחילה!". באתר נכתב: "אנו אומרים ליהודים בכל מקום שהמשיח שלהם הגיע, שהוא אהב אותם ושהוא מת למען חטאיהם"³⁸². הכנסייה משקיעה בפרויקטים מיסיונריים רבים בישראל, ובין היתר, מעניקה תמיכה כלכלית לקהילה המשיחית "מלך המלכים" בירושלים שמטרתה "לחשוף את ישו לישראל"³⁸³ (ראו פרק קודם).

פרויקט נוסף שממנת הכנסייה הוא "מכון ירושלים לצדק", שנוסד על-ידי עו"ד כלב מאירס, חבר בדירקטוריון "שער לגיל נכסים" ומי שמייצג את הפרויקט משפטית בישראל. ב-2013 תרמה הכנסייה 180 אלף שקל לעמותה של מאירס³⁸⁴, אדם בעל קשרים רבים בעולם האוונגליסטי, דמות מוכרת בימין הישראלי ופעיל בולט בקהילה היהודית-משיחית³⁸⁵. בסרט שמתעד את הקהילה המשיחית בישראל מצולם מאירס כשהוא אומר כי "המאבק הגדול ביותר שעומד בפני הקהילה המשיחית הוא המאבק על הלגיטימיות. אני חושב שהקהילה הנוצרית ברחבי העולם יכולה לעזור לנו בזה"³⁸⁶.

בחודש ספטמבר, ארבעה חודשים אחרי שוועדת המשנה של רשות מקרקעי ישראל המליצה לאשר את הבקשה להחכרה, הודיעה לפתע חברת "שער לגיל" לרשם החברות כי היא מעבירה - ללא גביית תשלום - את כל 100 אלף המניות שלה לחברה אחרת בשם "ש.מ.ס. שר-אל ניהול השקעות"³⁸⁷. הדירקטור היחידי בחברה הוא הבעלים שלה, שמואל סמדז'ה, בעל חברת תיירות ישראלית המתמחה בסירים מאורגנים לקהל אוונגליסטי³⁸⁸.

מדוע בחרה הכנסייה לוותר על כל המניות שלה ללא תשלום? ניתן לשער כי מדובר במהלך להחלפת הדירקטורים, שנועד להקל על קבלת האישור להחכרה לזרים. יש לציין כי שמו של סמדז'ה מופיע ביומן הפגישות של שר התיירות, עוזי לנדאו: השניים נפגשו בספטמבר 2013 בלשכת השר³⁸⁹.

הקמפוס הגלילי של אשת סגן השר

פרויקט נוסף שאמור לקום על חופי הכנרת, בשטח המושבה מגדל, הוא כפר נופש ומרכז צלייני בשם "הקמפוס הגלילי". הפרויקט עתיד להתפרש על פני 60 דונם ולכלול, בין היתר, מלון בוטיק בעל 240 חדרים, מרכז קונגרסים לאירוח כנסים דתיים של עד 1,200 משתתפים, אמפיתיאטרון בעל 1,500 מושבים הפונים לכנרת, ספרייה ומתחם טקסים דתיים³⁹⁰.

³⁸¹ <http://global.gatewaypeople.com/bless-israel/about-bless-israel>

³⁸² <http://tinyurl.com/l7r6eo3>

³⁸³ <http://tinyurl.com/kf8mfg6>

³⁸⁴ ראו נספח כ"ב - רשימת התורמים ל"מכון ירושלים לצדק"

³⁸⁵ <http://tinyurl.com/l2l3uz7>

³⁸⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=92rQk6Ud3aA#t=354>, ראו דקה 16:00

³⁸⁷ ראו נספח כ"א, הודעה על העברת המניות בחברת "שער לגליל"

³⁸⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=ndPNjBZoWfc>

³⁸⁹ <http://tinyurl.com/klx7gqc>, ראו עמ' 18, סעיף 702

³⁹⁰ <http://tinyurl.com/lw8ha68> וראו כאן: <http://galileancampus.org/about-us>

וכאן: <http://galileancampus.org/facilities> וראו כאן: <http://tinyurl.com/tsoyyu>

היזמית ומובילת הפרויקט הגרנדיזוי היא אן אילון, אשתו של סגן שר החוץ לשעבר, דני אילון מ"ישראל ביתנו". אן, גיורת ממשפחה אוונגליסטית, מכירה היטב את מוקדי הכוח בקהילה. במהלך כהונתו של אילון כשגריר ישראל בוויינגטון, היא ובעלה השקיעו מאמצים ניכרים בפיתוח מערכת קשרים ענפה עם גורמים אוונגליסטיים.

בזמן שסגן שר החוץ, דני אילון (ישראל ביתנו), קידם מתן הקלות וכספים ממשלתיים לאוונגליסטים, הובילה אשתו מיזם נדל"ן שנתמך על-ידי תרומות אוונגליסטיות באמצעות חברה שהקימה מיד עם כניסתו של בעלה לפוליטיקה

בהיותו שגריר הגיע אילון מדי שנה ל"יום התפילה למען ישראל", הטקס המרכזי של הארגונים הנוצריים, וב-2006 אף קיים מפגש מיוחד בוויינגטון של 80 מנהיגים נוצרים אמריקאים³⁹¹. כשהוקם CUFI, ארגון הגג האוונגליסטי למען ישראל, סיפר

אילון כי "טיפוח היחסים עם הקהילות הנוצריות הוא מטרה חשובה. בארבע השנים האחרונות מיסדנו את היחסים איתם והתגברנו על הרבה אי-הבנות וחששות מצד הקהילה היהודית. היום שיתוף הפעולה הוא כמעט עניין שבקונצנזוס. ג'ון הייגי הודיע לי על הקמת ארגון-הגג, ואני נתתי לו את ברכתי. אני חושב שהקהילה הנוצרית היא נדבך חשוב ביחסים האסטרטגיים של ישראל וארצות הברית"³⁹². כשאלון סיים את תפקידו כשגריר, נערך לכבודו נשף פרידה מפואר בהשתתפות בכירי הקהילה האוונגליסטית, ובהם גארי באוור שנשא ברכה אישית בפני הנוכחים³⁹³.

לבני הזוג מערכת יחסים מיוחדת וקרובה מאוד עם המטיף ג'ון הייגי, שאליו התייחס פעם אילון בכינוי "הרבי שלי"³⁹⁴. אשתו אן סיפרה כי בני הזוג הייגי הפכו במהלך השנים לחברים קרובים: "מאז שהכרנו אותם בארצות, הם באים לביקור בישראל כמעט כל שנה". אגב, בזמן שאלון מעמיק את יחסיו עם איש דת שהסביר כי היטלר בסך הכל ביצע את רצון האל, הוא לא היסס לעורר תקרית דיפלומטית כשסירב בכל תוקף לפגוש חברי קונגרס אמריקאים שמזוהים עם השדולה היהודית הליברלית ג'יי-סטריט³⁹⁵. אילון נחשב גם כמקורב במיוחד ל"ו"ר ארגון "כנפי נשרים", רוברט סטרנס³⁹⁶.

בפברואר 2009, עם הצטרפותו לשורות "ישראל ביתנו", התחייב אילון כי "המפלגה תדחוף ליצירת קשרים חזקים יותר בין יהודים לנוצרים"³⁹⁷. באותו חודש נרשמה החברה "אי.סי.סי גליל ניהול נכסים בע"מ" ברשם החברות³⁹⁸. כמה חודשים לאחר מכן קיים סגן שר החוץ אילון את הבטחתו וקידם יחד עם ליברמן מהלך תקדימי של הכרה ממשלתית בכנסייה האוונגליסטית. מהלך זה היה אמור להזרים כספי ציבור לארגונים אוונגליסטים וכן להקל על אנשי הכנסייה ובני משפחותיהם בקבלת אשרות כניסה לארץ. אילון נפגש עם שר הפנים דאז, אלי ישי, כדי לקדם את ההצעה. "בשעה קשה זו, כשמתגברים המאמצים לנגח את ישראל, חשוב לגייס את כל הידידים שיש לנו בעולם, ובניהם הנוצרים הציונים" שמונים כ-70 מיליון איש", הסביר³⁹⁹. אלא ששר הפנים התנגד נחרצות ליוזמה והיא סוכלה.

<http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-322017,00.html> 391

<http://tinyurl.com/q3c85fy> 392

<http://tinyurl.com/k7bqvng> 393

<http://tinyurl.com/lw8ha68> 394

<http://tinyurl.com/ncqf72h> 395

<http://tinyurl.com/lw8ha68> 396

<http://tinyurl.com/nx068va> 397

ראו נספח כ"ג - תעודת התאגדות של חברת "אי.סי.סי - גליל ניהול נכסים" 398

<http://tinyurl.com/qc6c2jp> 399

בזמן שאילון מקדם מתן הקלות וכספים ממשלתיים לאוונגליסטים, אשתו קידמה מיזם נדל"ן שנתמך על-ידי תרומות אוונגליסטיות - באמצעות חברת "אי.סי.סי" שאותה הקימה מיד עם כניסתו של בעלה לפוליטיקה⁴⁰⁰. לדבריה, מטרת הפרויקט היא "להעניק לאוונגליסטים מקום בארץ הקודש לחגוג את אמנותם, לחזק את הקשר בין יהודים לנוצרים ולספק תעסוקה לישראלים בגליל"⁴⁰¹. באחד הראיונות איתה הבהירה שמדובר במיזם בעל שאיפות עסקיות. "מובן שנעשה כסף", אמרה, "וגם מי שישקיעו בנו הם אנשים מאוד חכמים שמבינים שזה גם טוב לישראל וגם שהם עצמם יכולים לעשות כסף טוב"⁴⁰².

לעתים קרובות נאלצת אילון להתמודד עם הטענה שהיא מסייעת למאמצי המיסיון להתבסס בישראל. "הם כולם אנשים מאמינים שנותנים כבוד לאחרים ולא מעוניינים שמישהו ימיר את דתו", הסבירה. "כולם מאמינים שאלוהים חזק ושישראל היא עין האלוהים... אפילו הכומר הייגי יודע שאם הוא רוצה הוא יכול לתרום, אבל לא מעבר לכך. עשינו הכל לפי ההלכה, ולפי ההלכה על היהודים להחזיק בקרקעות ארץ ישראל. המשקיעים הנוצרים לא יוכלו לקבל יותר מ-49% מהקרקע"⁴⁰³.

אלא שבריאיון לתוכנית טלוויזיה נוצרית בשם "בימים האחרונים" דיברה אילון קצת אחרת. "אנחנו רוצים לפתח מרכז נוצרי שיהיה מעוצב כמו כפר בתקופת ישו, כי זה האזור שבו הוא התגורר... הקמפוס יהיה פתוח לכולם, אבל במקביל יהיה מלון פרטי... היהודים שמעורבים בפרויקט הם כולם רבנים אורתודוקסיים, ומה שאנחנו אוהבים לעשות זה לחנך אותם". בהמשך הוסיפה כי "נוצרים הופכים להיות העם הנבחר בעצמם. המטרה של להיות העם הנבחר היא להביא את דבר האלוהים לעולם ולהיות אור לגויים... אני באופן אישי לא רואה הבדל גדול בין היהדות לנצרות"⁴⁰⁴.

על-פי הערכות, הפרויקט נזקק להשקעה כוללת בגובה 76 מיליון דולר⁴⁰⁵, והוא עדיין מצוי בשלב גיוס התרומות. לטובת מאמצי הגיוס נעזרת אילון באישים בכירים בעולם האוונגליסטי - חלקם היו בקשר עם בעלה כשכיהן בתפקידים רשמיים מטעם המדינה - ובהם: ג'ון הייגי, גארי באואר, פט רוברטסון ורוברט סטרנס. כל אלה חברים בגוף המייעץ של הפרויקט ופרשו עליו את חסותם הרשמית⁴⁰⁶. אילון מתעקשת בתוקף שלבעלה אין כל קשר לפרויקט: "אנחנו בכלל לא מדברים על זה. הוא עסוק מדי, והוא נוסע הרבה". אלא שבעבר התנוססה תמונתו באתר של המיזם הנדל"ני לצד אשתו ושתי בנותיהם. בינתיים הוסרה התמונה.

על-מנת להגביר את קצב התרומות לבניית המלון הקימה החברה עמותה אמריקאית בטנסי, אחד מריכוזי האוונגליסטים הגדולים בארצות הברית⁴⁰⁷. התורמים הפוטנציאליים מוזמנים לבחור בעצמם איזה חלק של המלון ברצונם לממן. למשל, העמותה מציעה להם לרכוש את המזבח (מיליון דולר), להשקיע בשני פסיפסים (חצי מיליון דולר לאחד) או לרכוש ארבע שורות ספסלי תפילה מאבן (100 אלף דולר הספסל)⁴⁰⁸.

400 ראו נספח כ"ג - תועדת התאגדות של חברת "אי.סי.סי - גליל ניהול נכסים"

401 <http://galileancampus.org/our-mission>

402 <http://tinyurl.com/lw8ha68>

403 ש.ם.

404 <http://tinyurl.com/n4f244z> ראו 03:00 וגם: 08:20

405 <http://tinyurl.com/lw8ha68>

406 ש.ם, ראו גם כאן: <http://galileancampus.org/the-founders>

407 ראו כאן: <http://galileancampus.org/contributions> וכאן: <http://tinyurl.com/08y8rjv>

408 <http://galileancampus.org/contributions>

www.molad.org

משרד 077 706 0200

פקס 077 701 0209